

Anarchistická revue

EXISTENCE

3/2011

PROBOUZEJÍCÍ
SE EVROPA

cena:
40,-

Vztek proti nadvládě peněz

Odbory proti reformám / N. Chomsky

Anarchisté a hnutí 15M / Keltský tygr vykrvácel

Revolty v arabském světě / Dělnické boje v Číně / Shell to Sea

Rozhodování konsensem / Nutnost obrody radikální politiky / ProtestFest

vydává Československá anarchistická federace

EDITORIAL

Zvolit hlavní téma pro toto číslo anarchistické revue *Existence* nebylo příliš těžké. Tedy až od druhé poloviny května, kdy se zaplnila náměstí španělských měst a lidé zde masově zpochybnili stávající „pořádky“. Bezsporně jde o neméně významné dění, jako bylo to, kterému jsme se věnovali v předešlém čísle - povstání v arabských zemích.

Okupace španělských náměstí a z nich vzniklé hnutí „rozhořčených“ však nejde brát jako izolovanou záležitost. Naopak jsme se ho pokusili zasadit do kontextu ostatního dění v Evropě, které je spojené s odporem vůči neoliberálnímu reformám, nefunkční parlamentní demokracii a důsledkům krize. Proto se stručně podíváme také na „islandskou revoluci“ a připomeneme si generální stávky v Řecku a protesty v dalších zemích Evropy, například prostřednictvím rozhovoru s irským anarchosyndikalistou, který vznikl na konci loňského roku.

Španělské „Hnutí 15. května“ (15M) bylo sice dlouhou dobu ignorováno nebo více méně opomíjeno korporátními i státními médii. Velmi pravděpodobně proto, že by mohlo najít ohlas u obyčejných lidí, kteří napříč Evropou trpí dopady neoliberální politiky. Nebylo by divu, kdyby elity takovou inspiraci záměrně lidem upírali. Na mnoha místech Evropy se postupně konají akce podporující 15M a na sněmech se tu probírá otázka, co dál. Stejně tak je tomu i u nás, kde nyní vzniká koordinační síť „Skutečná demokracie teď“.

Své místo v novém hnutí si hledají také anarchisté. Někteří k němu mají nedůvěru, další se do něj nadšeně zapojili, jiní zase s vlastním kritickým odstupem. Jeden z pohledů přináší analýza z konce května, kterou v rychlosti sepsali někteří madridští anarchisté.

Nespokojenost s neoliberálním útokem se projevila v poslední době také v Česku, a to především prostřednictvím květnové odborářské demonstrace, které se v Praze účastnilo kolem 50 tisíc lidí, a červenové stávky v dopravě, která na celý den zastavila vlaky a pražské metro. Svou podporu odborářům aktivně vyjádřili různým způsobem také anarchisté.

Dokreslením toho, že nespokojenost se neprojevuje jen v Evropě, jsou reporty z přednášek skupiny Kolektivně proti kapitálu, které se vracejí k povstání v Egyptě ze začátku tohoto roku a k stávkové vlně v průmyslových oblastech Číny v létě 2010.

V třetí letošní *Existenci* si také připomeneme některé z akcí místního antiautoritářského hnutí, které v sobě šikovným způsobem spojovaly protest a zábavu. Nejprve se podíváme, co se dělo v Praze na Prvního máje - setkání na Střeleckém ostrově a MayDay festival, poté se přesuneme na brněnský ProtestFest, přiblížíme si, jak se protestovalo proti bouřání Domu kultury v Plzni a navštívíme dětský den v Mostě, který proběhl v režii severočeské asociace ALERTA.

Se zmiňovaným MayDay festivalem souvisí přepisy dvou přednášek, které naleznete v rubrice „Teorie“. Jde o řeč Alana Cartera věnovanou potřebě obrody radikální politiky a přednášku Johna Hollowaye o vzteku v lidech, který je třeba obrátit proti nadvládě peněz.

Ani tentokrát nechybí pravidelná rubrika věnovaná boji proti okupaci Palestiny, kterou připravujeme ve spolupráci s aktivisty české pobočky International Solidarity Movement. Wayne Price v reakci na knihu izraelského anarchisty Uri Gorgona rozebírá možné přístupy anarchistů k izraelsko-palestinskému konfliktu.

Prostřednictvím reportáže „ANARH, dny autonomní politiky a kultury“ se podíváme do slovinského městečka Trbovlje, kde se konal anarchistický knižní veletrh, jehož se účastnili také zástupci Československé anarchistické federace, kteří se zde mimo jiné zapojili do konference o současných strategiích anarchistických federací.

V otázce ochrany životního prostředí a boje proti nenasytným a bezohledným korporacím nahlédneme do Irsku, kde se environmentální aktivisté a místní komunita snaží bojovat s ropnou korporací Shell.

Pro zájemce o praktické rady a postupy při společném rozhodování přetiskujeme manuál o rozhodování konsensem, který z angličtiny přeložila a na svém webu zveřejnila skupina greenaction.cz.

Neméně zajímavé je přiblížení diskuse „Průser jménem pasivita“, která proběhla během dubna v Plzni a na níž se staří i mladí účastníci dohadovali, čím to je, že i přes množství problémů, které postihují člověka, společnost a přírodu, je k nim tolik lidí netečných a nevyvíjí žádnou snahu je řešit.

A zcela na závěr jsou jako obvykle přetištěny texty z posledních třech čísel nástěnných novin A3 a nechybí recenze na publikace vydané v rámci antiautoritářského hnutí.

Doufáme, že vás *Existence* opět něčím zaujme.

OBSAH

- 2 ... Editorial
- 3 ... Odbory proti reformám a vládě
- 5 ... Probouzející se Evropa
- 7 ... Ohlas 15M v Česku
- 8 ... Anarchisté a hnutí 15M
- 13 ... Keltský tygr vykrvácel
- 15 ... Revolty v arabském světě
- 16 ... Dělnické boje v Číně
- 17 ... O legálních zločinech a ilegální spravedlnosti
- 18 ... Anarchistický 1. máj
- 19 ... Ohlédnutí za ProtestFestem 2011
- 20 ... Proti privatizaci veřejného prostoru / Dětský den v Mostě
- 21 ... Nejistotou proti nejistotě / Ne naším jménem!
- 22 ... Palestinský boj a anarchistické dilemma
- 24 ... ANARH, dny autonomní politiky a kultury
- 26 ... Shell to Sea
- 27 ... Noam Chomsky: Má reakce na smrt Usamy bin Ládina
- 28 ... Rozhodování konsensem
- 31 ... Nutnost obrody radikální politiky
- 34 ... Vztek proti nadvládě peněz
- 37 ... A3
- 38 ... Recenze

DISTRIBUČNÍ MÍSTA

Kde můžete Existenci (případně další publikace ČSAF) zakoupit:

Kamenné obchody:

Rekomando (Trojanova 9, Praha 2), Emergency shop (Chvalova 8, Praha 3- Žižkov), Voltage shop (Lidická 73, Brno)

Internetové distribuce:

Waking the dead (wakingthedeath.cz), xBASTax (xbastax.cz), Phobia records (phobiarecords.net), Insane society (insanesociety.net), Papagájův hlasatel (phr.cz), Miruus Levyt (miruuslevyt.cz), Chyba (chyba.a-punk.cz), Virus (virus.n.cz)

Pro zájemce ze Slovenska doporučujeme objednávat na e-mailu: libertaria@riseup.net

ANARCHISTICKÁ REVUE **EXISTENCE**

3 / 2011 [V POŘADÍ 21. ČÍSLA]

VYDÁVÁ ČESKOSLOVENSKÁ ANARCHISTICKÁ FEDERACE

KONTAKT: CSAF@CSAF.CZ

WEB: WWW.CSAF.CZ

ODBORY PROTI REFORMÁM A VLÁDĚ

DEMONSTRACE ČMKOS

V sobotu 21.5. se v Praze na výzvu odborových svazů sešlo 50 tisíc lidí, aby demonstrovali svůj odpor k reformám, které nachystala současná vláda. K výzvě se kriticky připojila i ČSAF.

K centralizovaným reformistickým odborům se stavíme dlouhodobě kriticky, především kvůli jejich roli při legitimizaci kapitalistického systému a pacifikaci vzteku pracujících. To by ale podle nás nemělo znamenat, že v den protestu zůstaneme doma. Pokud se chceme viditelně postavit asociálním reformám, nezbyvá než kriticky podpořit mobilizace reformistických odborů. Musíme kontrolovat útok na naše sociální podmínky a rozšířit povědomí o tom, že vládnoucí třída nebude nikdy jednat v zájmu společnosti, ale pouze v zájmu horních deseti tisíc a sebe samé.

Naši výzvu vyslechlo několik desítek anarchistů, kteří se většinou individuálně či v menších skupinkách přidali k demonstraci.

Účastníci demonstrace se začínali scházet dopoledne před Domem odborových svazů. Tady měly připravené stánky různé skupiny. Anarchisté rozdávali letáky vydané právě k příležitosti této demonstrace, v nichž se apelovalo na pracující, že dokud jejich akce nebudou mít takový dopad, že by mohli přímo ohrozit vládnoucí politické a ekonomické elity, budou jim pouze pro smích. Vedle toho se za dobrovolné příspěvky prodalo velké množství zpravodaje *Zdola*, které je věnováno otázce dluhů. Navíc přístupové cesty zdobily nástěnné noviny A3 a plakáty ČSAF a na demonstraci se objevil anarchistický transparent „*Kapitalismus proti lidem, lidé proti kapitalismu*“.

Symbolicky za 5 minut 12 se shromáždění dalo do pohybu. Na čelním transparentu stálo „*Ne zákeřným reformám*“, což byl i název celé akce. Demonstranti si dali všemi možnými způsoby záležet, aby je bylo slyšet. Zvláště zajímavé bylo pozorovat, jak si jednotlivé úseky samy tvoří rytmus a mění ho.

Na Václavském náměstí, kde byl pochod ukončen, mezi prvními z pódiá promluvil předseda ČMKOS. Hovořil sice různě a lidově, ale jeho projev působil spíše jako neškodné bububu na adresu vlády. V závěru svého proslovu připomněl výročí pražské defenestrace, což mělo velký ohlas, aby pak nezapomněl dodat, že toho se on dočkat nechce, což už takový ohlas nezbudilo. Po něm dostal slovo předseda Asociace samostatných odborů, který končil proslov výzvou k novým volbám.

Mezi dalšími řečníky stojí za větší pozornost snad jen proslov zástupce iniciativy ProAlt, v němž mimo jiné uvedla: „*Vypovězme těm, kteří jsou dnes u vlády, poslušnost. Přestaňme hrát podle pravidel, která nás poškozují. Jako jednotlivci to nedokážeme, společně ano. Budeme-li se vzájemně podporovat, budeme silnější.*“ Ve své řeči zmínila protivládní bouře jinde ve světě, vyzdvihla potřebu solidarity a při zmínce o generální stávce si vysloužila nepoměrně větší aplaus a odezvu, než kterýkoliv řečník před ní a po ní.

Pocit z nespokojené masy lidí, která vyrazila do ulic říci NE vládě a neoliberálnímu reformám, byl sice pozitivní, avšak v kontextu toho, že demonstrace není součástí žádného širšího boje, byl celkový dojem spíše sklíčoví.

Je dlouhodobě evidentní, že oficiální odbory nedokáží překročit svůj stín a stát se skutečně militantní platformou pro odvrácení neoliberálního útoku, natož pro boj za sociální spravedlnost, který je nutně bojem proti samotnému kapitalismu.

Nadále je potřeba ukazovat, že řešením nejsou nové volby. Ty mimo jiných zadků ve vládních kreslech žádnou změnu nepřinesou. Že skutečným bojem nejsou občasně, i když masové, demonstrace, které elity nijak nezasáhnou. Mohou sice přinést okamžitý pocit kolektivní síly, ale když je tato síla využita jen jako plácnutí do vody, onen pocit zmizí stejně rychle jako kruhy na hladině.

OHLEDNUTÍ ZA STÁVKOU V DOPRAVĚ

Lidem dochází trpělivost se současnou vládou. Bezprecedentně nejvyšší nedůvěra ve vládu za posledních 20 let o mnohém vypovídá. Pracující lidé v Česku jsou právem naštvaní, stejně tak jako jejich kolegové v jiných evropských zemích. I u nás se nespokojenost začíná viditelně projevovat.

Není tedy divu, že po několika velkých odborářských demonstracích a skutečnosti, že se jim vládní činitelé arogantně vysmáli, přichází na řadu stávky. První velká stávka byla vyhlášena Koalicí dopravních odborových svazů na pondělí 13. 6. Na popud vlády ji však soud zakázal. Aby toho nebylo dost, pozvala si vláda hned nato na „jednání“ zástupce odborů. Šlo však jen o záminku, jak předat odborovým předákům rozhodnutí soudu.

Odbory toto rozhodnutí po právní stránce zpochybnilo a stávku přesunuly na čtvrtek. Jestli se někteří lidé rozhodovali, zda mají do stávky jít nebo ne, soudní zákaz na pokyn vlády jim rozhodování usnadnil. Jestli totiž tímto krokem chtěla vláda odbory oslabit, povedl se jí naprostý opak - prohloubila jen vztek, který již před tím vyvolala svými kroky při prosazování neoliberální ideologie.

Proti odborům se postavili všichni neoliberální ideologové a ti, jimž současný režim zřejmě vyhovuje, včetně médií a bulvárních deníků. Někteří představitelé ODS a TOP09 se vyjadřovali, že odbory by se měly zrušit a že jsou protidemokratické. Klaus zase nabádal k najímání stávkokazů a propouštění odborářů. Jeho zášť byla o to větší, že mu stávka pokazila oslavu narozenin.

Samotnou kapitolou byli prorežimní „svazáci“. Asi dvě stě zástupců bezstarostné mládeže vyslechlo výzvu, že nevystoupí z posledního metra, které dojde na stanici Dejvická. Pohled na popíjející a v prostorách metra kouřící opilé mládežníky s heslem „*Odboráři všech zemí, vyližte si prdel*“ byl více než vypovídající. Tak nějak vypadá mládež, co vehementně volala - podpořena protisenior-skou kampaní „*Přemluv bábu*“ - v posledních volbách pravicové strany.

Provládní propaganda tvrdila, že si odboráři berou lidi jako rukojmí. Jenže skutečností je, že jako rukojmí si nás bere vláda a je jedno, zda ji ovládá ta či ona partaj. Během stávky, když bylo jasné viditelně, že se nepodařilo vyvolat očekávanou nenávisť vůči stávkujícím dopravákům, začali vládní činitelé a hlásné trouby neoliberalismu tvrdit, že to je vlastně důkaz toho, že se „obyčejní lidé“ nenechali odboráři omezovat. Tomu se ale obyčejný člověk může leda zasmát. Bylo totiž zcela evidentní, že podstatná většina lidí měla pro stávku pochopení, nebo ji přímo podporovala.

Stávka ukázala několik důležitých věcí - především, že lidé jsou naštvanější a odhodlanější více než kdykoliv před tím. Čím dál více z nás začíná počítovat na vlastní kůži údajné dobrodiní současného ekonomického systému. Čím dál více lidí zuří, když musí poslouchat zkorumpované politiky, jak nás nabádají, abychom se uskromnili, a snaží se nám vnutit vinu za dluhy, které nadělali právě oni. Čím dál více lidí je ochotných jít se nahlas vyjádřit proti naprosté ztrátě posledních sociálních jistot, které doposud měli.

Ukázalo se, že vláda se začíná bát - používá soudy k zákazu stávky, chce podnikat legislativní kroky, které by vedly k omezení práva na stávku. Je jasné, že svou politiku a zájmy ekonomických elit bude prosazovat tak dlouho, dokud jí to bude beztržně procházet. Proto ani nyní nehodlá ze svého úsilí ustoupit. To znamená jediné - nepolevit v boji proti asociálním reformám, naopak je třeba tento boj stupňovat - nejlépe až k časově neomezené generální stávce. Nejenže boje proti neoliberálnímu reformám mohou vést k jejich porážce, jsou také důležitým prostředkem k budování pocitu kolektivní síly pracujících a prostorem k diskusím a debatám, které mohou vést k dalšímu směřování již ve zcela protikapitalistickém duchu.

Stávka v dopravě by měla mimo jiné vést k morálnímu odsouzení stávkokazů a vyvození závěrů, jak předejít stávkokazeckým aktivitám. Asi nejvhodnějším prostředkem měla být metoda okupační stávky, tzn. setrvat na pracovišti a nedovolit spustit provoz.

V neposlední řadě je dobré se mít na pozoru před politickými stranami, které v současné době nesedí ve vládě, ale rády by vládly, a to stejné prospěchářsky a v zájmu ekonomických elit, které jediné jim takový prospěch mohou poskytnout. Proto je třeba z akcí pracujících

a dalších skupin vytěsnit propagandu politických stran, které si na protestech chtějí jen přihřát polívičku - a je už jedno jestli to je sociální demokracie, která cítí opět příležitost k vládnutí, nebo bolševici, jejichž omladina se všude snaží mávat rudými prapory, nebo fašistická Dělnická strana, jejíž předseda se snažil parazitovat se stranicovou agitací při doprovodné akci odborářů v centru Prahy.

Dovolím si tvrdit, že stávka byla úspěšná - ale jen za podmínky, že na ní budou navazovat další radikální a potřebné kroky, že si z ní vezme ponaučení, která nám může dát, a že ji ubráníme nejen vůči neoliberalní propagandě, ale také proti zneužití politickými stranami, které čekají na svou příležitost.

ANARCHISTÉ PODPOŘILI STÁVKUJÍCÍ

ČSAF zveřejnila na svém webu výzvu k vyjádření solidarity se stávkou, kterou vyhlásila na 16. června Koalice dopravních odborových svazů.

Vláda a jí nakloněná média se snažily tvrdit, že stávka v dopravě poškodila především „obyčejné lidi“. Průzkum zveřejněný STEM ale vypovídá o naprostém opaku: 7% respondentů se účastnilo stávky, 50% s ní sympatizovalo, 25% byla lhostejná a zásadně s ní nesouhlasilo pouhých 18% dotazovaných. Mezi oněch 50% patřila i naprostá většina anarchistů, kteří navíc v mnoha případech vyšli vyjádřit svou solidaritu veřejně. Někteří nás informovali o svých aktivitách a průběhu podporných akcí.

V Praze se připojili někteří anarchisté nezávisle na sobě k doprovodné demonstraci. Jeden z nich nám napsal: „Podpořili jsme demo transparentem, letáky a skandováním hesel do megafonu. Blokády, jak odboráři vyhožovali, nebyly, nedošlo se ani na Hrad, Kalousek nedostal na držku, kravatáci se nám smáli z oken a byla zadržena jedna osoba, které chtěli přišit napadení veřejného činitele. Velkohlubost odborářů byla jen velkohlubost.“ Podle on-line zpravodajství na webu iniciativy ProAlt „člen antikonfliktního týmu A11, služební číslo 27 84 97, napadl jednu z demonstrantek slovy: 'Já tě znám, ty fetko z Albertova!'“ Další ze zúčastněných anarchistů popsal následný průběh akce: „Zadržena strávila několik hodin na fízlařně. Po jejím zadržení se tam sešlo asi 30 lidí na solidární demo a pár hodin se postávalo a posedávalo před fízlařnou. K večeru byla zadržena propuštěna s tím, že ji chtějí obvinít z fyzického napadení fízla megafonem. Podařilo se rychle zajistit právníka a přihlásilo se několik lidí, co jsou ochotni svědčit ve prospěch obviněné.“

Z dalších míst nám přišly mimo jiné následující informace, stručné reporty a osobní dojmy. Děkujeme za ně.

„Večer před stávkou jsem byl rozlepit plakáty na zastávkách a na nádraží v našem městečku. Ráno jsem vyrazil do práce pěšky,

což bylo sice několik kilometrů a rozhodl jsem se tak i přesto, že autobusáci v kraji nakonec oznámili, že stávkovat budou jen symbolicky a s autobusy vyjedou. Musím přiznat, že nakonec taková procházka - převážně lesem - po páté hodině ráno byla v den stávky balzám na duši. Po cestě jsem si nasbíral lesní jahody a potkával lidi, co jeli na kole do nedaleké fabriky. Do té doby jsem je znal jen jako podřimující spolucestující z vlaku. Během toho mě napadlo, že vlastně stávka byla úžasnou příležitostí k vytržení z každodennosti. Lidi z venkova byli nuceni se vzájemně domlouvat na společném odjezdu autem, vytáhli kola, dostali se ráno do přírody, měli pohyb apod. Cestu jsem navíc využil k dalšímu lepení plakátů. Ač se to zdá neuvěřitelné, za celý den jsem neslyšel jediného člověka nadávat na stávku. V práci jsme hned ráno s kolegy vylepili odborářské plakáty 'Podporujeme stávku v dopravě', a to tak, aby je viděli jak lidé z podniku, tak lidé venku na ulici. Osobně jsem zpomalil pracovní tempo skoro na minimum a navíc jsem vyrazil na hlavní nádraží. Tam jsem aspoň se zástupci železničářských odborů, kteří byli v nádražní hale, chvíli debatoval, vyjádřil jim svoji podporu a rozdál pár letáků, které mi zbyly. Myslím, že byli rádi za vyjádřenou solidaritu a v mnoha věcech jsme se shodli, např. v tom, že řešením není volit socdem, jelikož k současně vládní bandě nemají daleko. Mimo jiné jsem před nádražím viděl již vylepené plakáty ČSAF. Potěšil mě také zájem kolegů z podniku, kteří si sami rozmnožovali plakáty ČSAF, na něž jsem je upozornil, a vylepovali je ve svých obcích.“

„Ahoj, informuji o vylepování plakátů v Časlavi.“

„Poděbrady: Tak roznesl jsem do poštovních schránek asi 150 letáků a vylepil nějakých 40 letáků na dveře po sídlišti.“

„V Pardubicích jsme se večer před stávkou rozdělili na dvě skupiny - ta naše nastříkala na prázdný billboard u autobusáku 'Neutahujme si opasky, zatneme pěsti!' a u univerzity nápis 'Fight the oppression! General strike!'“

„Ve středu večer vyrazila naše skupina do pardubických ulic a vyzdobila je DIY samolepkami s různými hesly za generální stávku a na podporu této. Vylepili jsme asi 150 kusů samolepek, současně probíhal výlep letáků na zastávkách, před poliklinikou, úřadem práce a na vchodové dveře paneláků. Takhle bylo vylepeno asi 200 kusů letáků. Na jednom mostu jsme vyvěsili transparent 'Stávka je naše zbraň!' V den stávky jsme vyrazili za železničáři na nádraží a rozdávali zde letáky. Stávkující měli z vyjádřené solidarity radost.“

„V rámci své doručovací pochůzky jsem vyvěsila na nástěnky domů letáky. Mohlo se tak s nimi seznámit na 600 domácností. V práci - na poště - jsem rozdala kolegyním letáky ČSAF a podiskutovala o stávce.“

„V práci jsem rozhodl letáky a diskutoval s kolegy. Překvapivě jsem nezaregistroval žádné negativní reakce na stávku.“

„Byli jsme večer lepit plakáty u nádraží a v centru. Den před i během stávky jsem rozdávali po Plzni letáčky vyjadřující solidaritu stávkujícím a mnoho tramvajáků a železničářů nám málem 'urvalo ruce', jak byli nadšení. Pak jsme rozvěsili nějaké letáčky v tramvajích. Jinak v Plzni bylo během stávky jako o víkend - klid, krásné a mezi stávkujícími na nádraží panovala uvolněná a příjemná nálada. Celý den hodnotím velmi pozitivně.“

„V několika obcích na Plzni-severu jsem rozlepil plakáty 'Solidaritě se stávkujícími'“

„Ve dnech před stávkou jsme udělali graffiti, které přikládám na fotce.“

„Jelikož jsem ve středu odjížděl pryč a nemohl se následující den nějak aktivně zapojit do podpory stávky, tak jsem při cestě vlakem alespoň promluvil s průvodčími a s paní za pokladnou, která se hádala s páнем přede mnou o stávce. Chlapíkovi (nějaké pochybné kravaták) se to evidentně nelíbilo, načež jsem vstoupil do debaty a podpořil pokladní v argumentaci za stávku. Za chvíli chlapík nasraně odešel bez lístku. Tak jsem s pokladní ještě chvíli pokecal a byl jsem rád, jak se na stávku těší a cítí její politickou sílu.“

„V Olomouci jsme podpořili pochod odborářů v počtu šesti lidí. Akce však nebyla skoro vůbec avizovaná, proto také v 14:55 bylo v nádražní hale snad jen pět členů KOVO s vlajkami. Nakonec ale přišli další a bylo nás již několik desítek. Na solidaritu ze strany anarchistů zpočátku reagovali (spíš starší) odboráři nedůvěřivě, ale nakonec se se zájmem začali do distribuovaných materiálů (několik desítek letáků, A3, Zdola apod.). Během debaty při pochodu jsme se docela jednoznačně shodli na jednom - vládě je třeba svrhnout. (...) Během pochodu jsme roztáhli transparent 'Bojkot voleb'. Z naší strany padl návrh blokády tramvají (namísto avizovaného 70% omezení jely nakonec skoro všechny), ale bylo rozhodnuto držet se 'naplánovaného scénáře'. Ten počítal i s pochodem po tramvajových kolejích, po pár minutách ale přišli fízli (na popud tajného, který nás celou dobu doprovázel) a dost agresivním tónem nás odsud vystrkali i přesto, že ty koleje byly domluvené s dispečinkem. A to jsme prý mohli být rádi, že nebudou hrotit přestupkové řízení za to, že jsme hromadně přešli na červenou. (...) Pochod se tak okamžitě přesunul na chodník. Během debat nám odboráři sdělili, že ty nízké počty jsou způsobeny strachem pracujících i vyhrožováním šéfů a většina stávkujících tu stejně přišla buď po šichtě, nebo si vzali na čtvrtek dovolenou. Co se týče podpory, většina lidí reagovala s nezájmem, pár jedinců (hlavně stavební dělníci) nám tleskali a jediný vulgární slovní útok jsme zažili při procházení náměstím - od hostů jedné z nejdražších olomouckých restaurací. Asi jim zhořkla žabí stehýnka, když nás viděli. Trasa končila v dílnách DP, kde nás přivítali tramvajáci potleskem a následoval závěrečný proslov.“

„Ve tři hodiny v noci, kdy začala stávka, bylo ve Zlíně rozhozeno 200 letáků ČSAF 'Solidaritě se stávkujícími'. Asi polovina se rozletěla z mostu nad místním podchodem, který se nachází naproti bývalé vstupní bráně do jednoho z největších podniků, který už dnes jako celek sice neexistuje, ale v jeho areálu v různých firmách pracuje celá řada lidí. Další část letáků byla rozhozena přímo v tomto areálu, na autobusovém nádraží a před nádražím vlakovým, jakožto výraz podpory železničářům. Několik letáků ČSAF bylo taktéž vylepeno před touto stávkou na zastávkách MHD.“

Téma Existence:

PROBOUZEJÍCÍ SE EVROPA

15. května se ve Španělsku zrodilo hnutí, které ve světle nadcházejících regionálních a místních voleb, které se konaly 22. května, vyzvalo občany k protestům proti korupci v politice, nezaměstnanosti a ekonomické situaci v zemi. Pod jménem „Skutečná demokracie teď“ a bez napojení na jakoukoliv politickou stranu nebo odbory se na náměstích španělských měst shromáždily tisíce lidí, aby vyjádřily svou nespokojenost a společně hledaly řešení. Ve městech a čtvrtích vznikly lidové sněmy a lidé začali v praxi s realizací své touhy rozhodovat sami o své budoucnosti. Slogan „Rozhořčení!“ vyzýval společnost k tomu, aby měla víru v sama sebe a aby nechala zaznít svůj hlas. Jiný svět je možný a změna je v našich rukou.

Protestní kempy na španělských náměstích a masové hnutí, které se kolem nich vytvořilo, budily dojem, že se objevily z ničeho nic. Pro mnohé byla okupace náměstí ve většině španělských měst překvapující. Události odstartované v polovině května jistě překvapující byly, nikoli však nepředvídatelné. Důležitou roli v propuknutí celého hnutí sehrály tři základní faktory:

- 1) Nahrmažený vztek, frustrace a rozhořčení napříč španělskou společností, plynoucí z neměnné vlády dvou zkorumpovaných politických stran, mizejících sociálních jistot a obrovské nezaměstnanosti, která jen mezi mladými lidmi dosahuje 45 %.
- 2) Navázání na několikaměsíční iniciativu „Democracia Real Ya“ a na léta získávané zkušenosti antiautoritářského, alterglobalizačního a mírového hnutí.
- 3) Inspirace zvenčí - masovými protesty studentů, pracujících a nezaměstnaných v různých částech Evropy, revoltou, která se přehlnala arabskými zeměmi (především děním na káhirském náměstí Tahrír) a v neposlední řadě islandskou revolucí.

A právě poslední jmenovaný bod nás nutí brát události ve Španělsku v širších souvislostech sociálních pohybů, protestů a reformních a revolučních tendencí v celé Evropě. Po celém kontinentě lidé pocítují tlak neoliberálních reforem, které spočívají v privatizaci veřejných služeb a veřejného prostoru, s níž se za ruku drží škrtý ve veřejných rozpočtech spojené s propouštěním státních zaměstnanců. Skoro po celé Evropě se snaží vlády, někde pomaleji, jinde razantně, prosadit komodifikaci vzdělávání, s níž souvisí placení školného a předělání univerzit na manažery řízené výdělečné podniky. Kvalitní zdravotní péče se stává stále méně dostupnou, prodlužuje se věková hranice pro odchod do důchodu, ruší se některá práva zaměstnanců, omezuje právo na stávku a dál by se dalo ještě chvíli pokračovat.

Na druhou stranu vidí lidé zkorumpované politiky, stále více bohatnoucí miliardáře, vlastníky, bankéře a managery. To vše podpořeno krizí z roku 2008, kterou způsobily ničím neomezené finanční spekulace velkých hráčů v bankovním světě. Zatímco do bank byly nality prostředky z veřejných peněz, lidem je seškrtáváno, co se dá.

Není divu, že lidé začínají dávat svou nespokojenost najevo. Navíc si začínají mnozí pomalu uvědomovat, že je cosi špatného na celém systému kapitalismu a parlamentní demokracie. Například právě ve Španělsku se od pádu Francovy diktatury střídají u moci pouze dvě politické strany, o jejichž zkorumpovanosti si švitoří i vrabci na střeše. A v dohledu žádná změna. Podobně to vypadá i v dalších zemích starého kontinentu.

REAKCE NA KRIZI

Krizi z roku 2008 byl záhy a nejvíc postižen Island. Byla znárodněna největší banka, zhroutila se měna a zastavila ekonomika. V roce 2009 následují obrovské protesty před parlamentem, lidé donutí k rezignaci předsedu vlády a celý jeho vládní blok. Politici volají po splacení dluhu vůči Británii a Nizozemsku, a to ve výši 3.500 milionů eur, které má zem zaplatit v příštích 15 letech s 5,5 % úrokem. Lidé si v ulicích vybojuvávají zákon o obecném referendu. V lednu 2010 ho prezident odmítl ratifikovat a oznámil, že ho bude konzultovat s EU. Lidé jdou znovu do ulic. V březnu se koná referendum, jehož výsledek je, že 93 % lidí odmítne zaplatit dluh vůči Británii a Holandsku. Vláda je donucena k tomu, aby zahájila vyšetřování, které má určit právní odpovědnosti státních představitelů za krizi. Dochází k zatčení několika vedoucích bankéřů a manažerů. Interpol vydal rozkaz a všichni zúčastnění bankéři opouštějí zemi. Lidé dávají dohromady novou ústavu. Ústavodárné shromáždění složené z lidí přímo volených lidmi zahájilo svoji činnost v únoru 2011 a předložilo návrh ústavy na základě konsensu a doporučení. Tolik stručná historie islandské revoluce: odstoupení celé vlády, znárodnování bank, obecné referendum, uvěznění odpovědných lidí za krizi a přepsání ústavy přímo občany. Ostatní evropské vlády zahájily svým způsobem bojkot informací o Islandu, ochotně následovány novináři v rámci veškerého korporátního tisku, rozhlasu a televize.

Další hluboce postiženou zemí, kde lidé odmítli platit za krizi, kterou nezpůsobili, je Řecko. I tady se u moci střídají dvě silné (a zkorumpované) politické strany, za jejichž vlád zmizely velké sumy peněz. V důsledku dění na finančních trzích se dostal řecký stát do hluboké krize. Nám je tvrzeno, že Řekové jsou ve špatné situaci, jelikož si žili nad poměry a měli moc štědrý sociální systém. Jenže těžko něco takového vykládat samotným Řekům, kteří vědí nejlépe, jaká je skutečnost a do čích kapes mnohdy veřejné finance putovaly. Úsporná opatření prosazovaná řeckou vládou (a je opravdu jedno, která z oněch dvou stran ji vede) narazila na odpor obyvatel. Za více jak rok proběhlo v Řecku skoro patnáct generálních stávek. Konají se demonstrace, jež velmi často přerůstají v boj s policejními jednotkami, které se s nikým nemazlí. (Podrobněji jsme se situaci v Řecku věnovali v Existenci 3/2010)

V hluboké krizi se ocitlo také Irsko, které nám ještě před několika lety dávala neoliberální propaganda za vzor. I tady se projevila nespokojenost obyčejných lidí. (Více na dalších stránkách v rozhovoru s irským anarcho-syndikalistou, který byl pořízen koncem roku 2010.) O projevech nespokojenosti v dalších evropských zemích jsme částečně informovali i v předchozích vydáních našeho časopisu, ať již šlo o masové studentské protesty - především ve Velké Británii (Existence 1/2011), nebo čistě sociální projevy nespokojenosti, např. v Rumunsku, Chorvatsku, Británii nebo Portugalsku (Existence 2/2011). Opomenout bychom neměli také rostoucí nespokojenost s neoliberálním útokem u nás, která se v poslední době projevila zejména 50tisícovou demonstrací odborářů a celodenní stávkou v dopravě.

LOS INDIGNADOS

Asi půlroku fungující platforma soustředěná v Madridu, Democracia Real Ya (DRY) uspořádala 15. května protesty v desítkách měst po celém Španělsku. Svolala je přes Facebook, Twitter, Indymedia a různé aktivistické komunikační kanály. Nejen v Madridu na náměstí Puerta del Sol, ale i v ostatních městech jsou zahájeny okupace centrálních náměstí ještě tu noc či tu následující. Okupace jsou spojeny s organizováním valných hromad, veřejných sněmů. 17. května brzy ráno zaútočila policie na tábor v Madridu, bila a buzerovala asi 250 lidí, kteří tam tábořili, 19 jich zatkla. Avšak lidé se shromáždili před vězením a náměstí následně znovu obsadili coby ještě větší a energičtější dav. Jde o zlomový okamžik, kdy hnutí nabírá na masovosti. Na sněmech v jednotlivých městech se začínají vytvářet pracovní skupiny (komise) a zajišťovat zázemí. Stovky lidí spí přes noc na náměstích.

Účastníci se anarchisty přibližuje atmosféru prvních dní v Barceloně: „První den, kdy jsem vkročil na náměstí, jsem poznal, že zažívám něco jedinečného. Nikdo tu nikdy neviděl nic podobného. Tisíce lidí, přátelé i cizinci, se

shlukovali dohromady, vyjadřovali své rozhořčení, vzpírali se zákonu, volali po revoluci. Nikdy předtím jsem na Plaza Catalunya nic podobného nezažil. Bylo to jen místo pro turisty a holuby. Teď jsem zde mohl prokládat hodiny s nejrůznějšími lidmi.“

22. května se konaly ve Španělsku komunální volby. Den před volbami platí všeobecný zákaz demonstrací. Ten však není nikde uposlechnut, i když panují obavy z policejních zásahů. Jestliže okupace dříve znamenala nelegální shromáždění, tak tuto sobotu jsou zjevným porušením španělské ústavy. Během voleb ztrácí socialistická strana (PSOE) většinu, vítězí konzervativní Lidová strana (PP). Nicméně obě tyto velké strany ztrácejí značnou část svých tradičních hlasů. Mnozí lidé bojkotují volby nebo hlasují prázdnými lístky. Na náměstích zůstávají davy v neuvěřitelně masivním počtu.

Dalším významným okamžikem pro pokračující okupace náměstí je brutální zásah na barcelonském Placa Catalunya z 27. června. Mnoho lidí je zraněno a jeden člověk končí s těžkým zraněním po zásahu gumovou kulkou vypálenou z méně než dvou metrů hospitalizován v kritickém stavu v nemocnici. Někteří lidé, včetně mnoha anarchistů, sice kritizují dogma nenásilí a tendenci nechat se bez obrany mlátit od zasahujících policistů, avšak ve výsledku záběry na policisty, kteří třískají do pokojných demonstrantů, mají silný mobilizační efekt a hnutí dodávají další energii. Na druhou stranu jsou v některých velkých městech, včetně Sevilly a Valencie, okupace monopolizovány aktivisty DRY a je na nich méně otevřená debata a nízká participace.

Hnutí zastupuje různé společenské skupiny, není vyprofilováno, nemá jasnou ideologii, vizi. Zatím je jasný souhlas, že systém jde proti lidem. Společnost však na náměstích opustila svou atomizaci, fyzicky to manifestovala a mnoho lidí prožilo úplně poprvé svou spoluúčast. Poznali, jak byli doposud izolováni, na náměstích se postavili moci a pocítili kolektivní sílu. Za těchto bezprecedentních okolností mohli lidé začít věřit v možnost zcela nových poměrů. Pro některé anarchisty ale došlo záhy ke zklamání revolučních aspirací a kritickému pohledu na některé aktivisty DRY, kteří se začali sblížovat s některými minoritními politiky.

Okupace náměstí narážejí pomalu na své mantinely, proto se na sněmech jedná o další pokračování. Postupně je v průběhu první poloviny června upouštěno od permanentních okupací, i když malé skupinky lidí na některých místech přesto zůstávají. Tábory na náměstích střídají koordinované lokální protesty a pravidelné porady o dalším postupu, sněmy se z center přesouvají do jednotlivých čtvrtí. Jsou naplánovány dva celonárodní protesty - vypískání nových starostů (11. června) a den velkých průvodů (19. června), dále mají velký ohlas návrhy vracet se na náměstí každý patnáctý den v měsíci. 19. června

MANIFEST DRY Z MADRIDU

Jsme obyčejní lidé. Jsme jako vy: vstáváme každé ráno, abychom šli studovat, do práce nebo hledat zaměstnání, jsme lidé, kteří mají rodinu a přátele. Jsme lidé, kteří každý den tvrdě pracují, aby zajistili lepší budoucnost pro ty okolo sebe.

Někteří z nás se považují za pokrokové, jiní za konzervativce. Někteří z nás jsou věřící, někteří nikoliv. Někteří z nás mají jasně vymezenou ideologii, jiní jsou nepolitici. My všichni jsme však znepokojeni a rozzlobeni politickou, ekonomickou a sociální perspektivou, kterou kolem sebe vidíme: korupce mezi politiky, byznysmeny, bankéři nás nechává bezmocné, bez hlasu.

Tato situace se stala normálním denním utrpením, bez naděje. Ale spojíme-li síly, dokážeme ji změnit. Nastal čas věci změnit, čas vybudovat spolu lepší společnost.

Proto rozhodně prohlašujeme:

★ Prioritou každé vyspělé společnosti musí být rovnost, pokrok, solidarita, svobodná kultura, udržitelnost a rozvoj, blahobyt a lidské štěstí.

★ Toto jsou nezcizitelné pravdy, které bychom v naší společnosti měli dodržovat: právo na bydlení, zaměstnání, kulturu, zdraví, vzdělání, účast na politice, svobodný osobní rozvoj a spotřebitelská práva na zdravý a šťastný život.

★ Současný stav našeho vládního a ekonomického systému na tato práva nedbá a v mnoha ohledech je překážkou lidského pokroku.

★ Demokracie patří lidu (demos = lid, kratos = vláda), což znamená, že vládu tvoří každý z nás. Avšak ve Španělsku nám většina politiků nenaslouchá. Politici by měli náš hlas vnést do institucí, usnadnit politickou účast občanů přímými kanály, jež poskytují co největší užitek širší společnosti, nikoli pro obohacení a prospěch na náš úkor, dbát jenom o diktaturu velkých ekonomických mocností a udržovat je při moci dvoustranictvím, vedeným nehybnou zkratkou PP & PSOE.

★ Žízeň po moci a jejím hromadění pouze v několika rukou vytváří nerovnost, napětí a nespravedlnost, jež vede k násilí, což zavrhuje. Zastaralý a nepřirozený hospodářský model pohání sociální masinérii v rostoucí spirále, jež požírá sama sebe obohacováním několika málo jedinců, přičemž zbytek odesílá do bída, až se zhroutí.

★ Vůle a účel současného systému je v hromadění peněz bez ohledu na nezaměstnanost a nešťastné spotřebitele.

★ Občané jsou součástí stroje, určeného k obohacování menšiny, jež nedbá na naše potřeby. Jsme anonymní, ale bez nás by nic z toho neexistovalo, protože my hýbeme světem.

★ Jestliže jsme se jako společnost naučili nesvěřovat naši budoucnost abstraktní ekonomice, jež nikdy většině výhod nesplicí, můžeme odstranit zneužívání, jímž trpíme.

★ Potřebujeme etickou revoluci. Místo dávání přednosti penězům před lidskými bytostmi, vrátíme je do svých služeb. Jsme lidé, nikoli výrobky. Nejsem produktem toho, co kupuji, proč to kupuji a od koho to kupuji.

Proto jsem rozhořčen.

Mám za to, že to mohu změnit.

Mám za to, že mohu pomoci.

Vím, že spolu to dokážeme.

vycházejí do ulic většiny měst celé Španělska, včetně ostrovů, které k němu patří, statisíce lidí. Jde o skutečné davy, které odmítají současný stav. Mimo tuto obrovskou akci jsou ale již boje hnutí 15M více lokalizované (sice menší, ale o to početnější) a zaměřují se na konkrétní cíle, ať již jde o „napadání“ lokálních politiků nebo o projevy solidarity s lidmi, kterým hrozí například vystěhování. Během několika dnů se tak podařilo rychlou reakcí stovek lidí zabránit několika vystěhování lidí z jejich bytů. „Včerejší noc jsem jen slyšel o tom, že pomáhají lidem bojovat proti bankám. Tohle všechno se zorganizovalo během pár hodin. Je neskutečné, že jsem pořád ve svém bytě,“ řekl novinář 74letý Luis Domínguez poté, co protestující vyprovodili soudní zřízení.

INSPIRACE

Španělské Hnutí 15. května se samo následně stalo velkou inspirací pro lidi v dalších zemích Evropy. Právě díky této inspiraci se přidalo mnohem více lidí k protivládním protestům v Řecku. Na athénském náměstí Syntagma se začali objevovat lidé, kteří nikdy před tím na žádné demonstraci nebyli. I tady se stal protest na delší dobu časově neomezeným a po vzoru Puerta del Sol se začaly na Syntagmě konat veřejné sněmy.

Dlouhou dobu však média dění ve Španělsku ignorovala, nebo o protestech navzdory jejich rozsahu a masovosti informovala zcela okrajově. Přesto si rychle 15M získalo po celé Evropě příznivce, kteří při akcích na vyjádření solidarity začali praktikovat rozhodování o dalším postupu formou sněmů na náměstích.

Bude zajímavé pozorovat, kam se hnutí vyvine. Krátce po začátku jeho rozmachu se ale začalo ukazovat několik tendencí. Ty dvě nejzákladnější a zároveň protichůdné jsou jednak podpora menších politických stran a reformem omezujících vliv bank a zkorumpovaných politiků, a ta druhá je spíše protisystémová, snažící se vytvářet mimostátní struktury a prosazovat přímou participaci lidí na rozhodování. Ať dopadne hnutí 15M jakkoliv, jedno je jasné, mnohé věci již nebudou jako dřív - lidé okusili svou kolektivní moc, vyšli dát najevo svůj vztek a v neposlední řadě si mohli vyzkoušet možnost společně rozhodovat. Takové věci se nezapomínají.

Zdroje:

- Tisková zpráva Praga DRY, www.csaf.cz
- Hold Islandu aneb fakta o revoluci, která nastartovala nejen Španělsko, imcmedia.cz
- Manifesto (English), www.democraciarealya.es
- Fire Extinguishers and Fire Starters: Anarchist Interventions in the #Spanish Revolution, crimethink.com
- Španěle ruší i tábor v Madridu, už mají další plány, www.denikreferendum.cz
- Protestní hnutí ve Španělsku chrání lidi před vystěhováním, www.e-zurnal.cz

SKUTEČNÁ DEMOKRACIE TEĎ

OHŁASY NA HNUTÍ 15. KVĚTNA V ČESKÝCH MĚSTECH

Dozvědět se u nás po 15. květnu o tom, co se děje na španělských náměstích, nebylo vskutku snadné. Mainstreamová média zarytě mlčela a jedinou možností, jak získat alespoň kusé zprávy, fotografie a záběry z Iberského poloostrova, bylo sledovat bedlivě zahraniční alternativní média. Větší zájem o dění ve Španělsku vzbudily akce Španělů nacházejících se tou dobou zrovna v Česku, převážně studentů.

Ti svolali na pátek 20. května na pražské Václavské náměstí mítink, jehož se účastnilo asi 150 lidí - převážně španělsky mluvících - s hesly jako „Error 404. Democracy not found“ apod. Setkání mělo především diskusní charakter a po průtrži mračen, která se přihnala, se přesunulo do prostoru stanice metra Muzeum, kde proběhl první sněm. Další setkání následovalo hned v sobotu. Ta sice patřila velké odborářské demonstraci, přesto i v tento den se sešlo asi 50 lidí v pět hodin odpoledne na Staroměstském náměstí na další akci na podporu Hnutí 15. května. Vedle Španělů setkání podpořili i místní anarchisté. Po přípravě transparentů a cedulí, skandování a zpívání se lidé opět sesedli do kroužku a začalo se diskutovat a jednat. K dispozici byl i člověk, který překládat z češtiny do španělštiny a naopak. K dispozici byly již také vícejazyčné letáky přibližující hnutí 15M. Setkání proběhlo i následující den - v neděli 22. května.

V Česku mezi prvními zareagovali anarchisté, kteří se začali přidávat k protestujícím Španělům a přinášet informace a záběry ze španělských ulic, především na webech csaf.cz a imcmedia.cz. Na druhém jmenovaném webu se také objevila výzva, aby lidé začali posílat stížnosti do České televize, proč ignoruje několik dní trvající masové protesty, které se odehrávají v jedné z největších evropských zemí. To vedlo nakonec k tomu, že 31. května odvysílala ČT24 pořad Hyde Park věnovaný aktuální situaci ve Španělsku a promluvíli zde i dva lidé z řad španělských podporovatelů hnutí 15M v Česku.

Následovaly další akce a sněmy. Mimo Prahu se jako první přidalo Brno, později následovaly i České Budějovice, Hradec Králové, Zlín a Ostrava. Také na Slovensku začaly vznikat v několika městech skupiny podporující „rozhorčené“ ve Španělsku. Nejpočetnější samozřejmě zůstaly nadále pražské akce, které se zpravidla skládají ze dvou částí - demonstrace s transparenty a skandováním a poté sněm. Postupně se začal také měnit poměr španělsky a česky mluvících, začalo přibývat českých hesel a transparentů. Na sněmech bylo rozhodnuto o vytvoření několika pracovních skupin (komisí) - česko-španělská, mediální, pro přípravu akcí...

Jednou z podmínek demonstrací bylo: žádná propagace politických stran. Na několika setkáních v Praze a Brně ale bylo přítomno několik členů Pirátské strany, kteří zde na tričkách a dalšími způsoby propagovali svoji partaj, což bylo mnohými účastníky nelibě nesené a stranicům také toto odmítnutí slušně řečeno. Anarchisté, kteří se podpořili 15M účastní, se převážně shodli na tom, že se zapojují sami za sebe a nemají potřebu na

tyto akce chodit s anarchistickými vlajkami a dalšími symboly, jelikož jde především o myšlenky a nikoliv o nálepky. Jeden ze zapojených anarchistů k tomu řekl: „Právě to odhození starých symbolů - ať už reprezentují cokoliv - je možností, jak spojit lidi dohromady. Možností, jak upřednostnit obsah a myšlenky, aniž by musely být obaleny v nějakých barvách a nazývány nějakými -ismy. Mě jde o svobodnou a samosprávnou společnost a je mi vlastně úplně jedno, jestli se bude nazývat anarchistická nebo ne, jde mi o ten obsah a principy.“

4. června na sněmu v Praze zazněl na úvod dotaz „Co můžeme dělat my? Jak vytvořit podobné hnutí v Česku?“ Na to se pokusil odpovědět jeden z přítomných anarchistů asi následovně:

Nejde přinutit lidi, aby vyšli do ulic. Co však můžeme a měli bychom dělat, je snažit se dostat mezi lidi informace o dění jak ve Španělsku, tak v ostatních evropských zemích, kde naštvaní lidé obsadili náměstí. Korporátní média totiž zareagovala na toto dění až po třech týdnech, a to ještě zcela okrajově. Naše informační aktivity mohou probíhat formou rozdávání letáků, vylepování plakátů apod. Druhá věc, kterou můžeme dělat, je snažit se přiblížit v našich městech praxi skutečné demokracie tak, jak probíhá na španělských náměstích. Můžeme tak učit například formou pořádání přednášek za účasti našich španělských přátel. Součástí takových akcí by pak měla být i část, kdy se odbourá bariéra mezi přednášejícími a pořadateli na straně jedné a posluchači na straně druhé; kdy si lidé mohou v praxi vyzkoušet (i když v daleko menším měřítku) praxi sněmů. Při tom mohou diskutovat, jak podpořit 15M ve svém městě, a rozhodovat o krocích, které podniknou.

V průběhu června začalo být jisté, že by již nemělo jít jen o podporu španělského hnutí 15M, ale podpůrné akce by se měly transformovat de facto v budování základů obdobného

hnutí u nás. Na základě této potřeby vznikla síť zájemců, kteří se na chtějí zapojit, a padl návrh na vytvoření „Skutečná demokracie teď“, tedy místního hnutí (zatím by se hodilo mluvit spíše o iniciativě než hnutí), které by stálo na regionálních sněmech a jejich vzájemné koordinaci. Jelikož španělskou část účastníků pražských a brněnských akcí tvořili především studenti, kteří s koncem semestru odjíždějí domů, budou další kroky již čistě v režii místních aktivistů. Faktem však zůstává, že španělští přátelé dali akcím jistou jiskru, dynamiku a vůbec přinesli zcela nové prvky do ustálené podoby veřejných akcí v Česku - příprava transparentů na místě, možnost každého podílet se na podobě akce a mluvit do ní, spojení demonstrace a sněmu, možnost každého zapojit se do diskuse o dalším směřování...

Jsmo na začátku, takže by bylo nepředložené dělat už teď nějaké závěry. Jedno je však evidentní, hnutí 15M je i pro nás tady, včetně anarchistů a anarchistek, velkou inspirací. A v současné době, kdy je i v Česku nemalá část lidí opravdu naštvaná na stávající poměry a přestává věřit pohádce o parlamentní demokracii a blahodárném kapitalismu, tu je velký potenciál, aby se něco podobného uchytilo také v našich končinách. Bylo by ale chybou přejímat nekriticky vše, co přichází z rozbouraných oblastí Evropy. Je třeba mít vlastní pohled a respektovat místní specifika, možnosti a přiležitosti.

Výstupy z jednotlivých sněmů, stejně jako informace o jejich konání, by se časem měly objevit na nově zřízených webových stránkách skutečnademokracie.cz. Zde také naleznete návod, jak se přihlásit do internetového diskusního a koordinačního fóra. Jeho prostřednictvím se můžete zapojit do některé ze stávajících pracovních skupin či založit takovou, která podle vás chybí.

ANARCHISTÉ A HNUTÍ 15M

POHLED MADRIDSKÝCH ANARCHISTŮ NA DĚNÍ VE ŠPANĚLSKU

27. května 2011, tedy necelé dva týdny od obsazení španělských náměstí, vydali madridští anarchisté na webu alasbarricadas.org reflexi dosavadního dění na náměstí Puerta del Sol a vývoje nového hnutí, které je zkráceně označováno jako 15M.

Tento text byl napsán v Madridu, takže je možné, že některé popisy nebudou odpovídat realitě ostatních oblastí, a to hlavně díky různorodosti Hnutí 15. května. Přesto si myslíme, že může být užitečný jako ohlédnutí za vším, co se v průběhu shromáždění událo, bez ohledu na místo. Text byl napsán a opraven v rychlosti, tak aby byl k dispozici ještě před 28. květnem, na kdy byla svolána sousedská shromáždění. Mějte to prosím v průběhu čtení na paměti a omluvte případné chyby.

- někteří madridští anarchisté

SLOVO ÚVODEM

Budme upřímní, autoři tohoto textu se řadí mezi anarchisty, antiautoritáře, komunisty, antikapitalisty nebo podobně oceňované skupiny. Tak to prostě je, odmítáme koncept námezdní práce a kapitálu, prosazujeme svržení státu a jeho nahrazení novými formami jednotného a bratrského života. Věříme, že způsoby dosažení by měly být stejně zásadové a reálné jako cíle, ke kterým vedou. Proto jsme proti zapojování se do institucí, proti politickým stranám (parlamentním i neparlamentním) a hierarchickým organizacím. Zároveň jsme oddáni zásadám založeným na hlasu shromáždění, solidaritě, nezištné pomoci, přímé akci atd. Jsme přesvědčeni, že toto jsou ty nejlepší způsoby, kterými se dá vést revoluce. Říkáme to proto, abychom odstranili pochybnosti a jasně vymezili hranice, ve kterých tento příspěvek tvoříme. Jen to, že jsme pro sociální revoluci a svržení kapitalismu, tedy stav, jenž vyústí v zánik třídního systému (a mnoho dalších změn), neznamená, že věříme ve změnu uskutečnitelnou přes noc. Víme, že tento proces bude dlouhodobější. To, co jsme tu nastínil, jsou změny, kterých jak doufáme, dosáhneme po dlouhé cestě a značném vývoji revolučního hnutí. Myslet si cokoliv jiného je čistá utopie. Revoluční přístup musí být převeden do krátkodobých strategií vyjádřených sériemi návrhů, jež jasně řeší problémy, které nás postihují každý den a které v současné době řešeny vůbec nejsou. Tato změna neproběhne tím, že budeme neustále dokola připomínat nutnost revoluce, svržení kapitálu a státu. Být anarchistou neznamená bezhlavě opakovat, jak je stát špatný a anarchie dobrá. V průběhu nedávných dní jsme mohli ve spojení s 15M zaznamenat spoustu textů a názorů ovlivněných bezhlavou unáhleností. A co hůře - někteří z našich přátel a kamarádů sklouzli do anarchistické povrchnosti, jež je i při všech dobrých úmyslech uvězněna v maximalismu velkohubých sloganů a bláhových požadavků. Víme, o čem mluvíme, většina lidí spolupracujících na tomto textu se v podobných situacích ocitla a žel je často ještě prohloubila. Proto je tento text nejen kritický, ale také sebekritický a mimo jiné slouží k tomu, abychom se příště podobných chyb vyvarovali. Abychom to shrnuli, tento text byl napsán s jasným cílem publikace před 28. květnem, který bude velkým dnem pro všechna shromáždění v Madridu, ostatních městech i jejich okolí, tak prosím nebudte překvapeni, pokud se vám některé části budou zdát „uspěchané“ nebo nedolažené.

Mimo jiné byl tento text míněn i jako impuls k tomu, dostat se ze slepé uličky, ve které se už nějakou dobu nacházíme. K tomu, abychom se zbavili břemen, jež nás brzdí, a ukázali možnou cestu, jak se zapojit do současného dění kolem nás.

HNUTÍ 15. KVĚTNA - ZÁKLADNÍ INFORMACE

To, co se zcela evidentně děje kolem nás, lze snadno pojmenovat 15M (Hnutí 15. května). Hnutí, jež se v posledních dnech vynořilo takřka odkud. Ať se nám to líbí nebo ne, ať jsme to chtěli nebo ne, 15M překonalo všechna očekávání a překvapilo policii, politiku, novináře, organizátory, obyčejné lidi, občany, levičáky a samozřejmě i anarchisty. Na začátku byli všichni mimo, od té doby můžeme sledovat více či méně zdařilé pokusy o získání pozice v tomto hnutí. Tím se nebudeme zabývat, stejně jako různými konspiračními teoriemi, jež na sebe nenechaly dlouho čekat a provází hnutí hned od jeho vzniku. Nic z toho pro nás není důležité. Budeme se snažit uvést základní, nebo alespoň nejdůležitější myšlenky, jež toto hnutí charakterizují, abychom zjistili, jestli je možné v něm jako anarchista a antikapitalista participovat, a pokud ano, tak jak. Přirozeně to bude útržkovité a nekompletní, ale to nás moc netrápí, všechno se děje moc rychle.

První musíme říci, že 15M je opravdové lidové hnutí a jako takové je extrémně různorodé a tím pádem i rozporuplné. Obsahuje všechno - a všechno v různých dávkách. To znamená, že nemůžete brát vše do slovně. Celé hnutí prochází neustálým vývojem, spolu s vnitřními i vnějšími tlaky a rozpory.

Vyvozujíc ze složení a sloganů, jež můžeme nejčastěji slyšet na shromážděních, stejně jako z názorů, které lidé téměř nepřetržitě publikují na internetu, můžeme říct, že hnutí je postaveno na občanskosti a přímé demokracii. Lépe řečeno, prosazuje tyto myšlenky do sociálních a politických reforem (volební reforma, skutečná demokracie, větší podíl lidí na vládě, kritika hlavních politických stran, ale ne celého systému zastupitelské demokracie).

Tento obsah je prezentován na shromážděních, která odmítají jakoukoli klasickou podobu (politická strana), stejně tak jako všechny předpřipravené politické ideologie, symboly a formy. Objevil se slogan, jež se stal „hitem“ na síti twitter: „Není to o tom, jestli jsme levice nebo pravice, ale o tom, jestli jsme nahoře nebo dole“. Hnutí je nyní představováno hlavně spontánní sebeorganizací, (nenásilnou) přímou akcí a občanskou neposlušností, to vše bez použití prázdných velkohubých frází.

Nenásilnost, která je ve skutečnosti jedním z pilířů 15M, byla přijata zcela nepochybně bez jakékoli diskuze, ale o tom až později.

Nic z toho ovšem nezlehčuje fakt, že uvnitř hnutí probíhá klasický boj o moc mezi jednotlivými frakcemi, ať již organizovanými či nikoli. Levičáci, členové ostatních hnutí, anarchisté, obyčejní „rozhořčení“⁽¹⁾ lidé, kteří přišli s vlastním pohledem na svět atd. To vše na všech úrovních hnutí, ve všech směrech, od ideologických přes praktické problémy, až po získávání kontroly (leckdy manipulaci) nad shromážděními, výbory atd. Na mnoha místech vidíme vše, od náhodné ztráty zápisů, osobnostní politiky, obdivování řečníků, delegátů snažících se přerušit shromáždění... Mnoho z toho je dílem čisté nezkušenosti, jiné je ovšem jako vystřižené z příručky o manipulaci a získávání moci.

Kolem toho všeho jsou samozřejmě lidé, kteří přišli jen tak. Lidé, kteří přišli vypomoci, něco si poslechnout, něco přednést, nabídnout jídlo nebo jiný materiál, kouknout se, co se děje, nebo jen prostě udělat pár fotek, při čemž se chovají jako turisté ve vlastním městě. Pod stany na Puerta del Sol si připadáte, jako na bazaru, kde se nic nekupuje ani neprodává.

Na druhou stranu jedním z největších problémů okupace Puerta del Sol je plná účast jednotlivých lidí. Každý nemá čas být v centru každý den, ne každý může zůstat přes noc a ne každý se může plně zapojit. Takle situace může jistě vést k vzniku neformálních vůdců, klik a drobných předsudků, které snad normální lidé, kteří se s nimi setkají, adekvátně vyhodnotí. Ve skutečnosti je jedním možným důsledkem přeměny okupace v jakési ghetto. Stačí porovnat napjatou atmosféru intenzivních pátečních protestů s víkendem, kdy všechno začalo pomalu ztrácet šťavu a atmosféra protestu začala být spíše hravá, a to i na oficiální úrovni. V současné době nám #acampadasol představuje ty nejbanálnější projevy přeměny v ghetto: koncerty, bubnovací kroužky, společné večere, performance, klauny atd. To vše na rozdíl od původní podoby, jež nesla mnohem více známek protestu a rozhořčení. Na síti Twitter, která v 15M a okupaci Puerta del Sol hrála a stále hraje veli-

kou roli, můžeme vyčíst nespokojenost mnoha lidí s touto přeměnou tváře protestů. Jasným příkladem byla víkendová diskuze o přítomnosti alkoholu. V sobotu muselo dokonce jedno shromáždění okupaci opustit, protože se v jeho řadách objevilo vícero opilých lidí. Dalším problémem jsou bubnovací kroužky, kvůli kterým muselo být odloženo několik diskuzí, protože prostě nebylo nic slyšet. Je ovšem třeba zmínit, že jak alkohol, tak bubnování má širokou podporu.

Je naprosto zřejmé, že 15M není revoluční hnutí, není militantní a ti, kteří nesouhlasí s hashtagem #spanishrevolution, by si měli uvědomit, že celé hnutí je jen kombinace marketingu, humoru, a naděje. Nic víc.

Poslední věc, kterou tady na tom místě chceme zmínit, je pro nás možná ta nejdůležitější z pohledu kolektivismu a rovnosti. Je to úžasná změna přístupu, jež jsme mohli na Puerta del Sol zaznamenat. Vratme se zpátky. Po prvních demonstracích 15. května a hlavně po „odklizení“ prvních okupantů Puerta del Sol nás čekaly masové akce, které nikdo z nás předtím nezažil. Ani protiválečné protesty, jež možná někdy převýšily dnešní účast, nedosahovaly takové živelnosti, kontinuity, spolupráce, přístupu a nálady jako okupace. Je to jako by se kolem „Kilometru 0“⁽²⁾ pasivita a návyk lidí hledět si jenom svého najednou úplně vytratily.

Vydat se na Puerta del Sol bylo v tyhle dny potěšení. Když rozdáváte letáky, lidé k vám sami přijdou a s úsměvem si je vezmou a někdy se s vámi i chvíli pobaví. V prvních dnech bylo zcela běžné vytvořit si malou diskusní skupinku, lidé se k ní bez ostychu připojovali, aby poslouchali nebo se podělili o vlastní názor. Bylo normální vidět různorodou diskutující skupinku. Pracovní skupiny a shromáždění jsou masovější akce čítající 500, 600, někdy až 2000 lidí (sedících, stojících, prodírajících se dopředu, aby lépe slyšeli). A kromě toho všeho zde byla přítomna dobrá atmosféra něčeho „speciálního“. Tohle všechno dosáhlo svého vrcholu v noci z pátku na sobotu, kdy se lidé začali tak trochu ohlížet za dosavadním děním. Poslouchat 20.000 lidí skandovat „*Jme nelegální!*“ a vidět je se radovat jako malé děti z toho, že jdou proti zákonu, je něco, na co se nezapomíná. Přesto se začala tahle čistá atmosféra troch kazit. Z jedné části díky adrenalinové horečce páteční noci, z druhé díky striktnímu rozhodnutí zůstat apolitičtí, získal celý protest více festivalový, či spíše cirkusový vzhled. Přesto přese všechno nikdo z nás nic podobného nepamatuje.

CO NENÍ V SÁZCE. STRATEGICKÁ VIZE

Co s tím teda jako anarchisté můžeme dělat? Každému anarchistovi, který je alespoň trochu spojen s realitou, což je naštěstí většina, je jasné, že se toho musíme zúčastnit. Být tam, kde se něco děje. To, co není jasné nikomu z nás, je to, jak se můžeme zapojit, jak přispět a co od toho všeho očekávat. To vše je dáno různorodostí a protichůdností vyplývající ze složení 15M. V této části textu se budeme snažit vyjádřit, jak si myslíme, že by bylo zajímavé se zapojit a přispět do tohoto hnutí. Říkáme strategická vize, protože se jedná o vizi spíše obecnou, kterou se budeme snažit nastínit později pomocí konkrétních požadavků a několika taktických úvah.

Hlavní část vývoje hnutí nyní představuje formulace sloganů a politických požadavků, které jej budou definovat. Tenhle proces se objevuje v pracovních skupinách, stejně tak jako v samotných komisích. Na začátku debata stagnovala hlavně v ideologických otázkách, ale čím jsme se dostávali dále do konkrétních detailů, mohli jsme vidět více triků a oblbování. Jeden nemusí být geniální, aby uhádnul, kde se nachází zdroj problému. Komise pro komunikaci, interní organizaci, shromáždění a politiku obsahují vysoký počet politických aktivistů na metr čtvereční. Zato v komisích pro infrastrukturu, jídlo a respekt se situace nezdá být tak hrozná. Neříkáme, že je všechno špatné, jen že tohle jsou věci, na které by si všichni měli dát pozor.

Jak jsme již řekli před chvílí, požadavky, které mají největší ohlas, jsou ty s politickými a občansko-sociálními náměty jako reforma volebního zákona, zákon o politické odpovědnosti, větší účast lidí na vládě atd. Členové a sympatizanti levicových stran (IU, IA atd.)³⁾ a sociálních hnutí se snaží navést loď protestů víc doleva tak, aby byly požadovány více levicové věci (od základní mzdy až po znárodnění bank). Přesto jsou v čele stále lidé, kteří se ze všech sil snaží být neutrální a staví na #consensodemínimos (společném programovém minimu).⁴⁾ Podle nás bude finální podoba celé snahy vypadat tak, že nějaká politická strana (pravděpodobně UI) přednese návrh lidí kongresu a bude se snažit o jeho prosazení přes referendum. V takovém případě obě strany dost riskují, a to jak díky možné podobě požadavků, tak i díky jejich důsledkům.

Je zřejmé, že my, anarchisté, jsme přesvědčeni o tom, že i kdyby byly tyto změny prosazeny a jisté nedostatky systému by se odstranily, žádnou velkou změnu by to nepřineslo. Problém nejsou zkorumpovaní politici, ale politici jako elitní skupina lidí. Problém není nedostatek transparentnosti ve vládě, ale vláda samotná. A problémem nejsou banky a bankéři, ale kapitalistické vykořisťování, a to jak malé, tak velké.

To znamená, že anarchisté nejsou a neměli by být součástí téhle formy odporu, jež svou velkhubostí a politikou stále létá hlavou v oblacích. Neměli bychom být součástí téhle hry a jestli přese všechno být chceme, měli bychom být schopni postavit se jí čelem. Na tomhle hřišti nemáme co ztratit. 15M není anarchistické ani antikapitalistické hnutí, tedy anarchistické požadavky nejsou na místě. Nemá cenu prosazovat naše požadavky skrz hnutí, jehož členové o ně evidentně nejeví zájem. Předpokládáme, že pokud by se nám nějakým záhadným způsobem podařilo prosadit do shromáždění 15M naše požadavky, vedlo by to k masové ztrátě podpory a toto hnutí by skončilo jako směšná partička levičáků, občanů, komunistů a anarchistů. To je přesně to, co jsme vždycky kritizovali a kam jsme se nikdy nechťeli dostat. V politice je jeden termín - „volit nohama“. Více méně to znamená, že pokud se ti nelíbí, co se kolem tebe děje, prostě toho necháš, popřípadě jdeš jinam. To je věc, která se děje na každém shromáždění. Objevuje se mnoho lidí, kteří v okamžiku ztráty zájmu svěsí hlavu a začnou se distancovat, místo toho, aby dali najevo svůj nespokojenost.

Proč se tohle všechno děje? Jednoduše proto, že skutečné hnutí je vždy velice složitá záležitost - díky svému vývoji, kombinaci ideologií a díky tomu, že nikdo se nezmění přes noc. Nikdo z nás se nestal anarchistou přes noc. Většinou to byla bolestivá cesta přes chyby, iluze, nesouvislosti, zklamání, debaty, frustraci, údiv a nakonec prudký náraz obličejem o asfalt reality (ne vždy pouze obrazně řečeno). Bylo podotknuto, že za nynějších podmínek se mohou lidé měnit závratnou rychlostí. Je nám líto, ale my si to prostě nemyslíme.

Musíme si dávat pozor na reprezentativní roli, kterou sehrávají komise, a to zvláště ta pro politiku, ve které se ve dvou podkomisích (krátko a dlouhodobě) shromáždilo více jak 350 lidí. Je jasné, že shromáždění jsou otevřená každému, kdo se do nich chce zapojit, ale zároveň je nepopíratelné, že nakonec podkomise skončí rozděleny na dvě dočasné skupiny. Tohle rozdělení je určeno dvěma velice odlišnými pohledy na věc a to reformním a revolučním. Mezi těmi, kteří se snaží upravit současný systém k lepšímu, a těmi, kteří se ho současně s kapitalismem snaží smést ze stolu.

Podle nás je chyba uvažovat kroky v krátkém či dlouhém časovém horizontu. Důležité je vědět, jaký má být kontext a čeho chceme dosáhnout. Abychom uvedli příklad. V „dlouhodobé komisí“ jsou zvažovány změny ústavy a v „dlouhodobé komisí“ rozhodnutí týkající se mimo jiné generální stávky. Nemyslíme si, že změna ústavy (jež musí být schválena 3/4 parlamentu) je v krátkém časovém horizontu reálnější, než svolání generální stávky (která je spíše nástrojem odporu), a to i za komplikovaných okolností dnešní situace.

Myslíme si, že je nezbytné ohlédnout se za naším působením v komisích, abychom mohli zvýšit jejich využití a usměrnit energii správným směrem. Je absolutně k ničemu když se sejde 200 lidí „podobného vzhledu“ a vytýčí směr, který je nepřijatelný pro celé hnutí a následně nechá požadavky pouhými prosbami k posílení sociální péče státu. V tomhle ohlednutí musíme kritizovat sami sebe a zvážit přímé reálné požadavky, které nás postaví na správnou cestu, nebo nám pomohou udělat první kroky k sociální revoluci. Musíme projevit základní inteligenci a reálně zvážit situaci posledních dní a její potenciál, abychom věděli, jestli dokážeme prosadit více, než jen kosmetické změny na tváři demokracie.

Takže jaké možnosti máme?

Je jasné, že mnoho z nás zvažovalo provádění něčeho, nebo se dokonce přistihlo při tom, co bychom mohli nazvat příkrášlování skutečnosti, tj. přicukrování našich návrhů a sledování jestli jim polévková lžíce sladkých řečí pomůže projít. Jako příklad nám může posloužit

cynicko-sémantická zmatenost nutící nás nazývat anarchii přímou demokracií.

Další možností je vzdát se a stát se reformistou. Což považujeme za absurdní. Jednoduše proto, že ani teď, ani nikdy v historii se revoluční hnutí neobjevila jen tak odnikud. Jsou to vždy revolucionáři a události samotné, které vlastní silou a houževnatostí jsou občas schopny pohnout lidovými hnutími a učinit z nich něco víc.

Chceme, aby bylo jasné, že naším záměrem není převést 15M na „revoluční hnutí“, to by bylo stejně absurdní, jako věřit, že anarchie přijde zítra sama, pokud tomu budeme dostatečně věřit. Ani neříkáme, že tu musíme být dokonce. Nám je jasné hlavně to, že když neuděláme správné věci ve správný čas, budeme muset odejít, nebo budeme vyhozeni. Ale zdá se naprosto zřetelné, že správný čas ještě nenadešel. Stále tu ovšem jsou příležitosti jak přispět k historii, především díky lidovým sousedským shromážděním.

Tohle by mělo vyjasnit, že nejsme snílci, kteří byli zaslepeni 15M nebo pod tíhou události „zavřeli krám“, ale jsme jednoduše anarchisté, kteří spatřili jasnou příležitost - první po mnoha letech - být součástí skutečného hnutí nezanedbatelné velikosti.

VSTŘÍČ KONKRÉTNÍ A PRAKTICKÉ ANARCHISTICKÉ PARTICIPACI

Podle nás je zcela zásadní zajistit, aby se 15M stal skutečným řešitelem základních a konkrétních aspektů a vypořádal se s nimi v duchu kolektivismu, solidarity, přímé akce a přímého podílu zúčastněných. Shromáždění nesmí být pouze místy, kde žádáme zákony, reformy a referenda, ale musí být prostorem, ve kterém lidé diskutují o vlastních problémech, hledají jejich řešení a nakonec se mezi řešeními rozhodují. Musí se stát místy střetu názorů, komunikace a skutečné účasti - malými (či velkými) jádry solidarity a odporu.

Je jasné, že důležitou částí tohoto procesu je rozhodování, která témata budou diskutována; jinak řečeno, jaký obsah bude shromáždění prezentováno. Tohle by mohl být náš cíl - zajistit, aby se objevily otázky tříd, pohlaví atd. Otázky, od nichž není daleko ke kritice kapitálu, státu a námezdní práce.

Jinak řečeno, požadujeme praktickou a konkrétní účast s antiautoritářskou perspektivou a jistou formu fungování v rámci základních otázek omezení rovnosti, jak jsou např. sexismus, rasismus, apod.

Ke kompletaci našeho přispění musíme také přispět vlastním projevem, ovšem musíme se vyvarovat maximalismu ve formě sloganů „Revoluce teď!“ a jím podobných.

Jak to vidíme, tak pracovat pro lidi a projevit sami sebe není a nemělo by být chozením a přesvědčováním lidí o anarchismu pomocí sloganů. V téhle situaci slogany podle nás nefungují. Ne proto, že by nedávali smysl nebo nebyly pravdivé, ale jednoduše proto, že nejsou na stejné vlně jako nynější protesty. Jsou prostě mimo kontext. Je to jakoby jsi s kámošem v práci mluvil o fotbalu a přišel druhý a začal by mluvit o zápletce iránského filmu, nedávalo by to žádný smysl. Znamená to, že máme zavrhnout anarchii a stát se demokraty? Samozřejmě že ne. Máme se skrývat? Ne. Máme světu ukázat, že jsme anarchisté? Pro nás tohle nedává žádný smysl, pokud nejsi skutečným anarchistou. Nazývat se anarchistou samo o sobě nic neznamená. Nic to nevypovídá. Podle nás to není o tom, jestli se schováš, nebo ukazuješ, ale o tom jak „praktikuješ“ anarchismus. Například ze všech pokřiků, které mnozí z nás křičeli v prvních dnech na Puerta del Sol pouze několik alespoň částečně směřovalo k anarchismu. „Lidé společně bez politických stran.“ „A, anti, antikapitalismus.“ Proč? Ne proto, že by pokřikování bylo něco závažného, což není. Ani proto, že by byly pokřiky důmyslné, ale proto, že atmosféra a pokřiky leckoho strhly. Nicméně lidé, kteří

skandovali, nebyli proti národní policii, ani nechtěli svrhnout stát. Pokud se omezíme na vykřikování sloganů bez kontextu, snížíme se tím k propagandě (v nejhorším smyslu slova).

Je zřejmé, že při mnoha příležitostech jsme byli neteční. Místo toho abychom přemýšleli o tom, čeho jsme schopni, nebo co chceme, jsme skončili děláním toho nejjednoduššího. A to bylo zcela mimo, tedy absolutně neefektivní. Ve skupině anarchistů na demonstraci 15. května se stalo něco podobného. Po skandování prvních sloganů, které byly alespoň částečně zaměřeny na dění toho dne, jsme začali upravovat naše vlastní slogany. Bohužel nikdo kromě nás nevěděl, kdo je Patricia Heras.⁵⁾ Jaký mělo smysl vykřikovat slogany, aniž bychom rozdávali letáky, které by je vysvětlovaly? Jen jsme zmátli lidi kolem a vytvořili dojem, že jsme si asi spletli demonstraci. Všechno má svůj čas a místo, a pokud nevíme jak napojit naše témata na všeobecné dění, nedopadne to s námi dobře. Napojení témat je nijak nesnižuje, právě naopak je činí mnohem srozumitelnější pro posluchače. Dává nám příležitost vyložit je v řeči „normálních“ lidí a ne v našem slangu plném technických a odborných výrazů, který možná vyhovuje nám, ale pro veřejnost je nesrozumitelný.

NĚKOLIK CÍLŮ A MOŽNÝCH AKCÍ

Tento návrh praktické a konkrétní spolupráce si klade několik cílů. Prvním z nich je zlepšit naši schopnost přežít v prostředí kapitalismu. Je nám jasné, že to někteří budou nazývat reformismem, ale pro nás je to prostě nezbytné. Dalším je objevit a rozložit všechny rozpory a utrpení kapitalismu, demokracie, odborů atd. Ne díky propracovaným a předpřipraveným projevům, ale díky debatě a rozboru toho, čemu čelíme, způsobem mnohem komplexnějším a méně svízelnějším, než je publikování knih někde a někdy jinde. Dalším je hledat, vytvářet a rozšiřovat kulturu protestu v populaci, kolektivní citění, kterého dosáhneme pomocí odporu společně s našimi blízkými, společným řešením problémů s lidmi, kterých se týkají a pomocí solidarity a vzájemné pomoci. Bez svěřování problému vyšším autoritám. Vše ve smyslu myšlenky „jednou pomůžu já tobě, podruhé ty mě“, vykořenit uvažování typu „každý sám za sebe“ a „alespoň, že se to nestalo mě“, které ničí naši společnost.

Jestli se něco konečně v průběhu minulého týdne vyjasnilo, tak to bylo to, že anarchisté nezaháleli a zjistili, že se mají stále co učit od lidí, s nimiž se setkali, stejně tak ze situací, do kterých se dostali. Účast na shromážděních byla výbornou příležitostí prověřit sebe sama, svoje názory a způsoby, kterými je prezentujeme okolí. Nejlepší cestou jak si uvědomit vlastní chyby a nesrovnalosti je zkoušet vysvětlit a podělit se o svoje názory s lidmi, které neznáme.

Upřímně doufáme, že to může být dobrá cesta, jak se oprostit od zásahů založených na ideologii, kterými se snažíme protlačit anarchistické ideje, od něčeho, jak jsme psali výše, co nelze dosáhnout přes noc. Také věříme, že je to dobrá cesta jak se vyhnout mocenským bojům na shromážděních okolo důležitých témat (zákony, atd.) bez toho, aniž bychom opouštěli hnutí, jež má stále veliký potenciál. Pokud bychom soupeřili s každým návrhem, nebo otevřeně vystupovali proti každému levičákovi, občanovi nebo jen normálnímu člověku, nevedlo by to k nikam. Přesto musíme být neustále bdělí. Pokud nebudeme, nedostane se nám ničeho jiného než frustrace a zklamání.

Jistě, naše spoluúčast v 15M přináší riziko, že skončíme jako obyčejní pěšáci dělající špinavou práci za levičáky a občanské aktivisty. Věříme však, že dnešek si zaslouhuje podporu, navíc tenhle risk je tu vždycky při každé akci, které se zúčastníme. Je to risk, o kterém nevíme dopředu a kterému se nemůžeme vyhnout, a jedině, co nám zbývá, je zůstat bdělí. Neustat pouze pro to, že jsme jen součástí snažení někoho jiného, často úplně bez uznání.

Abychom mohli tuhle sekci uzavřít, zbývá jen uvést několik nápadů na akce/aktivity, jež máme v hlavě. Nejsou to jediné, ani zdaleka nejlepší nápady, ale snad poslouží jako inspirace. Měli bychom se pokusit spolupracovat a dosáhnout jich, případně o nich diskutovat atd.

Bydlení: Organizujeme se jako odpor proti vystěhovávání a majetkové šikaně. Navrhujeme obsazení jako dočasnou alternativu při vystěhování. Tlačíme na vlastníky pozemků zneužívajících svých práv. Vytvářejme tlak na banky odmítající znovu vyjednávat o hypotékách, zviditelněme problém pomocí vlajek, nebo podobných předmětů na domovních balkónech.

Práce/nezaměstnanost: Využít výhod výborů. Diskutovat na shromážděních o problémech na pracovištích, o problémech nezaměstnaných. Vyzvat shromáždění, aby byla místem asistence.

Imigranti: Snažit se začlenit imigranty, jsou evidentně nedostatečně reprezentováni, rozšiřovat, co se dělo v CIE.⁶⁾ Seznámit lidi s principem akcí proti imigrantům, organizovat se a poskytovat informační konsultace, workshopy atd.

Zdraví: Snažit se zapojit zaměstnance a uživatele zdravotnického systému do protestů proti zhoršení a znepřístupnění péče, snažit se předejít vnitřním konfliktům („problém jsou líní pracující/senioři“).

Pohlaví: Musíme přijít na to, jak se zbavit obrovské vlny antifeminismu, jež se v poslední době objevila a několikrát se projevila i v průběhu obsazení Puerta del Sol. Mohlo by být zajímavé diskutovat či zdůraznit sexismus.

Organizace: Snažit se zefektivnit činnost shromáždění. Bojovat za skutečnou, nejen formální jednotu. Vyhnout se skupinkám odborníků a věčných zástupců. Vyhnout se změně nás samotných ve skupinky odborníků a věčných zástupců.

Tyhle návrhy jsou jasně limitovány, a to jako výsledek spěchu a naší vlastní nezáliby na podobných hnutích. Musíme je vylepšit, předělat a sdílet. A hlavně je musíme zdokonalit společně s lidmi ze shromáždění, a to takovým způsobem, který změní návrhy stejně, jako lidi, kteří je budou realizovat. Nemyslíme si, že když jsme teď přišli s konkrétními návrhy odlišnými od našich tradičních, budou nás lidé bezhlavě následovat. Musíme si vyjasnit, že i když jsme schopni tento proces začít, bude to dlouhá a těžká cesta. Věříme tomu a časem se v tom naučíme chodit. My, anarchisté, se musíme podílet na shromážděních 15M jako v laboratořích, přednášet návrhy, dělat chyby, učit se a začínat znovu a znovu od začátku.

SOUSEDSKÁ SHROMÁŽDĚNÍ. NADĚJE A UMÍSTĚNÍ

Rozšíření do čtvrtí/sousedství je logickým vyústěním okupace Puerta del Sol, která byla dlouhodobě neudržitelná a v mnoha případech nabízel jen omezené možnosti zapojení.

Po rozhovorech s několika kamarády jsme si nemohli nevšimnout, že mnoho z nich upírá svoje naděje právě k sousedským shromážděním. Myšlenka byla „na Puerta del Sol už víc nedosáhneme, pojďme dál“. Budme k sobě upřímní, sousedská shromáždění budou na Puerta del Sol v malém se všemi klady i zápory, včetně aktivistů snažících se zde verbovat. V některých čtvrtích na jihu Madridu mohlo být zastoupení aktivistů snad ještě vyšší, než na Puerta del Sol. Samotná podoba mohla být menší a méně pohlující, ale různorodost, problémy, rozpory a konflikty byly stejné, ne-li horší.

Věříme, že se levicová aktivisté, využívající všeobecné podpory čtyř hlavních reform, snažili zlanit co nejvíce shromáždění ve prospěch myšlenek, jež prosazovali už na Puerta del Sol. Občané mohli zkoušet řešit více specifických problémů, navázat vztahy s ostatními asociacemi, posílit sociální a poradenská centra.

Už jsme probírali zajímavou možnost zúčastňovat se shromáždění, ale nemůžeme být všude. Je jasné, že bychom se chtěli podílet na diskuzích na každém sousedském shromáždění a zdůraznit lokální témata (imigranti, zdravotnictví atd.). V každém konkrétním případě musíme rozeznat, co je stěžejní a důležité, neexistují žádné univerzální pravdy.

OTÁZKY TAKTIKY

Text začíná být dlouhý a rádi bychom ho zakončili nějakým ohlédnutím. Budeme se snažit být struční, co se týče několika taktických aspektů, kterých jsme byli svědky a které stále vidíme a zřejmě i uvidíme v následujících dnech.

Násilnost/nenásilnost: Jak už jsme zmínili na začátku, odmítnutí násilí bylo základní podmínkou vzniku 15M. Zakladatelé (Democracia Real Ya!) se zřekli násilí jako té nejodpornější možné cesty, distancující se od všech agresorů a všeho násilí na demonstracích a poukazující na něj. To nás díky politice médií moc nepřekvapilo. Za pomoci policie se média jako *La Razón* nebo *Publico* nebála varovat před nebezpečím skupiny 400 nihilistů (anti-systémistů), kteří se snažili získat kontrolu,

nebo dokonce rozdělit hnutí. Po týdnu se ovšem nic nestalo. Vypadá to, že si většina anarchistů uvědomila, že se díky nenásilnosti vlastně vůbec nic nezměnilo. Násilí a sebeobrana jsou otázky, které tu vždycky byly, ale vždy byly druhotné. Pokud o násilí přestaneme přemýšlet jako o něčem, co může a nemusí být užitečné, prospěšné či nebezpečné v závislosti na podmínkách, a převedeme to na něco nezměnitelného, nebo změním 15M tak, aby přestalo násilí odmítat, ztratíme vlastní směr. Dnešek je prostě nenásilný, zítřek bude jiný.

Shromáždění: Slyšeli jsme spoustu kritiky na shromáždění, hlavně proto, že nejsou opravdovými shromážděními tak, jak bychom si je představovali, hlavně kvůli nedostatku rovnosti a přítomnosti těch, kteří s nimi chtějí manipulovat. To ovšem dává smysl, protože to jsou normální shromáždění složená z normálních lidí, to vše uprostřed prosazování zájmů různých skupin a jednotlivců. Rovnost, efektivita, komunikace, očistění, to všechno nejsou věci, které přijdou sami jen proto, že je očekáváme. Ani zdaleka ne. Je to něco, za co musíme bojovat proti manipulátorům, politikům a pokušitelům. Musíme to budovat bez ohledu na roky demobilizace, přizpůsobování a každodenní demonstrace síly autorit. Pokud nezůstaneme čistí, skončíme v rukou těch, kteří se snaží zneužít shromáždění k tomu, aby protlačili svoje doma vymyšlené nápady.

Bojování s příšerami: Účastnění se shromáždění, kde jsou lidé schopní udělat cokoliv (manipulovat, lhát a povětšinou se chovat hloupě) proto, aby dosáhli alespoň nějaké pozice, je velice frustrující. Každý, kdo tím prošel, jistě potvrdí, že je to blbost. Za prvé proto, že to musíš všechno strávit. Za druhé proto, že ne každý to dělá okatě, a když na někoho upozoríš, jsi automaticky ten špatný. Za třetí proto, že nepoznáš, co je zmatenost, nebo obyčejná chyba od toho, co je promyšlená manipulace. A nakonec proto, že pokud si nedáš pozor, přistihneš sám sebe, že jsi sklouznul na jejich úroveň a děláš to samé. V tomhle období jsme slyšeli návrhy jako: ovládnout komise, získat rozhodující postavení ve shromážděních, předstírat, že se navzájem neznáme a další kouzelné výmysly. To vše od našich přátel, které nebudeme ani podezřívát, ani soudit. To se prostě v podobných situacích stává. Frustrace, vztek na manipulátory, pocit bezmoci a házení perel sviním tě přinutí říkat takové věci. Nedá se s tím dělat nic jiného, než zůstat pozorný, sebekritický a vědět jak kritizovat konstruktivně. To vše bez hysterického obviňování. Musíme si uvědomit, že si stejně jednou zašpiníme ruce, tomu se prostě nedá vyhnout. To se stává i v lepších rodinách.

„Nebojte se pustit muziku“ (Charlie Parker): v souvislosti s předchozím textem musíme být opatrní při zúčastňování se aktivit 15M. Je to pro nás neznámé prostředí a dá se předpokládat, že uděláme nějaké chyby. Anarchisté nejsou, ani nechtějí být perfektní. Jako každý na tomhle světě máme právo chybovat. Bát se jednat jen ze strachu z toho, abych se náhodou nestal reformistou, nebo mě jako reformistu někdo neoznačil, je absurdní a zcela odtržené od reality.

Anarchistický předvoj: Dvě slova, která si na první pohled mohou odporovat, ale není tomu tak. Některé marxistické proudy se sami považují za předvoj, nebo se alespoň tak chovají, a to i tehdy, když si jich nikdo nevšimá. My, anarchisté, odmítáme být předvojem, a pokud se do toho začneme zaplétat, jako předvoj skončíme. Pokud se budeme snažit jednat příliš rychle, rychleji než dění kolem nás, nakonec skončíme sami oddělení ode všech a ode všeho dění. Nechceme lidem říkat, co by měli a neměli dělat v závislosti na nějaké knize nebo revoluční nářkárně, a nemůžeme to aplikovat ani na situace, kdy se ve víře, že jsme „lepší“ než lidé okolo, snažíme být příkladem.

Symboly a projevy: Pokud chceme, aby naše účast byla prospěšná a k něčemu dobrá, měli bychom se vyhnout zprofanováním slovům, symbolům a marketingovým tahům ve prospěch vlastního hnutí. To ovšem neznamená zlehčovat to, co lidem říkáme. Znamená to opustit

kouzelná slovíčka a prázdné fráze. Koncepty typu aktivní zdrženlivost, přímá akce, vzájemná pomoc a revoluce nemusí být úplně dobře pochopeny lidmi, kteří se s nimi předtím nikdy nesetkali. Ale nemluvit o nich také není řešení. Řešením je snažit se tyto koncepty lidsky vysvětlit bez zbytečných intelektuálních. To samé platí pro propagandu, která je často stejně uniformní jako vzdálená obyčejnému člověku. Jasný příklad je problém který vznikl kolem symbolu A v kruhu v táboře na Puerta del Sol. Od té doby, co byly zakázány všechny politické symboly, si lidé začali všimnout i tohoto symbolu. Měli bychom si uvědomit, že jeho význam je spíše opačný. Význam A v kruhu je sám o sobě nevýznamný, důležitá je zpráva, kterou chceme předat, a pokud se tohoto symbolu budeme muset vzdát, nebude to zas až takový problém. Horší případ, než ten se zakroužkovaným A (který je z určitého hlediska pochopitelný), je případ feminismu, který narazil na vlnu odporu, a to jak v samotném kempu, tak i na síti twitter, a to leckdy v doprovodu nehezkých gest.

KONEČNĚ KONEC

Končíme - konečně - už jen poslední reflexe. 15M mělo začátek a bude mít i konec. Budme realisti a uvědomme si, jak málo je nás anarchistů a jak malé jsou naše zkušenosti. Je nepravděpodobné, že naše účast v tomto hnutí by ho nějakým zásadním způsobem ovlivnila. Přesto jsme se v něm podíleli a pomohli. Moc nedoufáme v to, že by 15M radikálně změnil podstatu současné společnosti, a to ani, kdybychom to po něm chtěli. I když se podaří prosadit, co prosazuje, bude všechno přeloženo do řeči zákonů, reforem a drobných změn, které povedou pouze k dočasnému prodloužení sociálního státu. To ovšem neznamená, že máme sedět doma. Musíme být přítomni a podílet se, protože to nakonec může alespoň trochu přispět k antikapitalismu a anarchismu v delším časovém horizontu.

V první řadě si myslíme, že demokratický systém a kapitalismus změnit nejde a každá politická strana je v důsledku stejná. Pokud se hnutí 15M podaří změnit politický systém a ukončit nadvládu dvou, či jedné strany, postupem času se malé strany opět zkaží. Tak prostě tenhle systém funguje.

Za druhé, celá tahle věc má pozitivní dopad, ať už se stane cokoli. Ještě před měsícem byla celková nálada „všechno je na nic, ale s tím stejně nic neuděláme“. Dnes už spousty lidí věří, že lze dosáhnout změny volebního zákona a dalších změn. Někde to začalo. Pokud 15M nepřestane pracovat skrz mobilizace a shromáždění, i když je to způsob, který ne vždy dobře funguje závisle na výsledcích, bude to dobré. V téhle zemi jsme dlouho nic nevyhráli, vstup do NATO - nic, prestiž - nic, válka v Iráku - nic, univerzitní nepokoje - nic. Ve skutečnosti jediná výhra, kterou mnozí lidé vzali za svou, bylo vítězství PSOE nad PP po 11. květnu⁷⁾ - a to bylo dosaženo volbami! - což ještě umocnilo deziluzi o demokracii.

15M byl vytvořen tak, aby vyhnal lidi do ulic, přinutil je kolektivně se vyjádřit proti politice a problémům, které je obklopují. To je něco, co tu dlouho nebylo. Většina diskuzí se točí kolem reforem a malých

změn, ale jak říkáme, někde to začít musí. V jistém smyslu to bylo narušení dogmatu, že nemůžeme zasáhnout do politiky, deziluze, že nemůžeme nic změnit, tři malé dárky, které nám Franco, přechod k demokracii a demokracie samotná dali. Nesmí se stát, že bychom kritizovali lidi zato, že neopustili svoje domovy, a i když je opustili, kritizovat je za to, že bojovali za reformy a ne za revoluci. To by nemělo žádný smysl.

Pokud dosáhneme cílů v ulicích, tak doufáme, že až bude po všem, bude snazší vytvořit shromáždění na pracovištích. Shromáždění, která budou sloužit lidem na nich. Samozřejmě, že pokud dosáhneme cílů pomocí politických manévrů, voleb, referend atd., jediný důsledek bude podpora konceptu demokracie. Tohle je onen zásadní bod, který nás anarchisty musí zajímat.

Uvidíme, jak to všechno dopadne, ale anarchistické hnutí jistě posílí díky aktivitě, kterou projevilo, díky tomu, že čelilo realitě a rozšířilo si obzory. Anarchistické hnutí bude také silnější, pokud naše účast v 15M vyústí v kritiku, sebekritiku a veřejnou analýzu, novou kolektivní zkušenost. Není to tak, že by naše dlouhodobé zájmy rostly společně s 15M, ale můžeme některé lidi nezávisle přesvědčit. Naše snažení, ale pokračuje pořád dál, tvoření materiálů, pořádání workshopů a diskuzí, atd. - to jsou věci, kterých se nesmíme vzdát jen kvůli participaci v 15M.

Poznámky:

- 1) Účastníci hnutí jsou ve Španělsku známí jako „los indignados“ (rozhořčení).
- 2) Lokality jsou ve Španělsku většinou označovány vzdáleností od centra (Puerta del Sol) v kilometrech.
- 3) Izquierda Unida (Spojená levice) je třetí největší strana ve Španělsku. Vznikla odštěpením od španělské komunistické strany, která po zavržení eurokomunismu přijala klasický stalinismus. Izquierda Anticapitalista (Antikapitalistická levice) je strana Trockistů která až do roku 2009 spolupracovala s IU.
- 4) V průběhu korekce textu se na Puerta del Sol schválily čtyři hlavní požadavky označené #censensodemínimos. Nehodnotíme je. Jak jsme očekávali, nic nezměnily na významu tohoto textu.
- 5) V únoru 2006 policie v Barceloně zatkla Patricii Heras a další aktivisty spojené se squatterským hnutím, a to ze zcela zřejmých politických a vykonstruovaných důvodů. Čelíc vizi let strávených nevinně ve vězení spáchala Patricie v dubnu 2011 sebevraždu.
- 6) Centros de Internamiento de Extranjeros (Tábory pro imigranty) jsou shromažďovací zařízení ve Španělsku, ve kterých jsou zadržováni nelegální imigranti před vyhoštěním.
- 7) 11.3.2004 těsně před volbami proběhly v Madridu teroristické útoky. Pravicová vládní Lidová strana (PP) obviňovala Baskickou ETA, ale později vyšlo najevo, že šlo o útoky islamistů. Mnoho Španělů to spojuje se vstupem Španělska do války v Iráku, což vedlo k masivním protestům proti PP a jejich porážce ve volbách stranou PSOE (španělská socialistická strana).

KELTSKÝ TYGR VYKRVÁCEL

ROZHOVOR S IRSKÝM ANARCHOSYNDIKALISTOU

Přinášíme vám rozhovor irského aktivisty uskutečněný pro žurnál *Ideas & action*. Zatímco řecký bankrot obklopila mediální hysterie, která konzervativním a neoliberálním stranám posloužila jako zbraň v předvolební frašce, irskému krachu moc pozornosti věnováno nebylo. Vykrvácel Keltský tygr, ukázková ekonomika následující ideály neoliberální agendy. Krach obou ekonomik přece jenom spojuje několik událostí. Jakmile se začaly blížit propasti, byly do ní vrženy spekulace s dluhopisy, která se postarala o skokový nárůst jejich kreditního rizika a vytvoření hysterie na finančních trzích.

Je tedy zajímavé, že obě země potkal podobný osud. V řeckém případě je vina svalována na „nezodpovědné vyhazování sociálního státu“, v irské kauze hovoří mainstreamoví ekonomové o „příliš nízkých daních, které se podílely na raketově rostoucím schodku rozpočtu“. Mohlo by se zdát, že neoliberální agenda dostala na frak a mainstreamová ekonomika se uchýlí k prosazování větších regulací trhu. Jak se tedy takový posun promítne do života obyčejného pracujícího? Uplynulé desetiletí bylo v režii zeštíhlování regulační a sociální role státu (represivní samozřejmě zůstává), které se promítlo do škrtů v sociální sféře, tlaku na pracovní právo, komercializaci zdravotnictví a školství. Následující desetiletí se patrně bude nést v duchu strachu z bankrotu, který se promítne do škrtů v sociální sféře, demontáže pracovního práva, komercializaci zdravotnictví a školství. Ve finále není důležité, jestli je ekonomická politika více monetaristická, nebo více fiskální, pro elity je hlavní udržet pasivní společnost: „Nedá se nic dělat - musíte akceptovat situaci.“

Irská kauza také v lecčems připomíná Českou republiku. Rozkradení státního majetku během krátkého období úzkou skupinou miliardářů. Stejně jako irský stát, respektive daňové poplatníci, stála sanace bankovního sektoru asi 7 miliard Eur, Český stát sanoval na počátku minulých dekád bankovní sektor částkou v řádech stovek miliard Kč (Komerční banka, Česká spořitelna, IPB). V obou zemích je bolest a odpovědnost přesouvána na bedra pracujících. V obou zemích uspořádají odbory na protest proti škrtům jednu velkou demonstraci a při dalších větších akcích se bojí, aby neztratily kontrolu.

ROZHOVOR S KEVINEM DOYLEM, ČLEMEM IRSKÉHO WORKERS SOLIDARITY MOVEMENT (CORK)

Kevin odpovídá na otázky týkající se nedávného rozpadu irského finančního sektoru a lidového odporu, který následoval. Otázky klade Mike Harris, redaktor on-line žurnálu *Ideas & action* (Workers Solidarity Alliance).

Děkuji Kevině, že si byl ochotný podstoupit tento rozhovor. Před tím než začneme, musím říci, že se zdá, jako by to bylo včera, když jsi na nějaký čas emigroval do New Yorku a osobně jsme diskutovali o anarchistické politice a o světě kolem nás. To vše bylo samozřejmě před tím, než „Keltský tygr“ začal rvát. Musí to být trochu divný pocit, být zpátky v Irsku během let prosperity a dnes být opět svědkem nárůstu ekonomické migrace.

Je to divný pocit. Pád byl velmi rychlý a mnoho lidí překvapil; je to pád takového rozsahu, který nikdo neočekával. Abychom zasadili problém do širšího kontextu - jak jistě mnoho čtenářů ví, emigrace do ekonomicky silnějších zemí, jako je USA, provází Iry po celé generace. Poprvé jsme se potkali v New Yorku na začátku 80. let, kdy Irskem otřásala hluboká recese. Dobře si tu dobu pamatují, pro mnoho z nás byla velmi těžká - byla zde vysoká nezaměstnanost, kterou samozřejmě provázela chudoba a vysídlování.

Navzdory této těžké minulosti nastal boom, takzvaná éra Keltského tygra. Netrvala dlouho, ale mnoho lidí ji uvítalo. Někteří si představovali, že už jsme za vodou, že jsme skoncovali s nemocemi jako masová nezaměstnanost a ekonomická emigrace. Mýlili se, jak už dnes víme.

Píše se rok 2010 a my jsme vrženi do nové zoufalé ekonomické peridy, kterou do značné míry odnese pracující třída - zase. Nezaměstnanost prudce stoupla. A zaměstnavatelé využívají nového klimatu k útoku na výši našich mezd a pracovní podmínky. Lidem se znova vrátila perioda velkých nejistot.

Irská finanční krize vyplula na povrch teprve nedávno, ale již nějakou dobu se k ní schylovalo - je to tak?

Ano, kořeny problému sahají hluboko. Ovšemže události, které se zde odehrávají, do jisté míry charakterizují specifické Irské souvislosti. Ale stojí za povšimnutí, že to, co se odehrává nyní v Irsku, je spojeno se všeobecným kolapsem, který zasáhl světovou ekonomiku v roce 2008. Roli zde hraje známý cyklus „boomu a krachu“ - charakteristický pro kapitalismus, jak předpokládám.

Můžeš nám prosím tě říct, jak se Irsko dostalo z pozice „Keltského tygra“ do dnešní situace. Zdá se že všechny sociální a ekonomické složky dlouho „fungovaly jak na běžícím pásu“ (např. nízké daně, poslušné odbory, plnicí koncept sociálního smíru).

O tomhle bylo již mnoho napsáno. Existuje řada aspektů situace, ale budu se snažit být stručný a co nejpřesnější. Doporučuji velmi dobrý článek, který vyšel v posledním čísle Irish Anarchist Review od Gregora Kerra, který se nazývá „Bubliny, boomy a krach“. Přináší mnohem více detailů, než které zde můžu zmínit.

Na jednu stranu je irská ekonomika zvláštním subjektem. Původní tradiční průmysl byl dlouhodobě ochromen - to je dědictví britského imperialismu. Irská ekonomická elita se to pokoušela změnit tím, že v devadesátých letech proměnila Irsko v daňový ráj pro nadnárodní korporace. Irsko adoptovalo velmi nízkou „korporátní daň“ pro ty, kteří se zde rozhodli „investovat“. To bylo doprovázeno dalšími stimuly jako - vzdělaná anglicky mluvící pracovní síla a také laxním přístupem k ochraně životního prostředí.

V polovině devadesátých let se Irsko stalo velmi „konkurenceschopnou“ lokací pro kapitalismus a investoři si toho všimli. Jistěže „konkurenceschopnost“ znamená v neoliberálním žargonu „lokace s nízkými daněmi a loajální pracovní silou“. Tohle Irsko nabízelo nadnárodkům.

Za pomoci zahraničních investic klesla nezaměstnanost a spolu s tím došlo poprvé za tuhle generaci k oživení tradičního stavebního průmyslu. V porovnání s našimi evropskými sousedy byly majetkové poměry Irů nízké a bytová infrastruktura zastaralá. V souvislosti s tím nastal stavební boom. Jeho klíčovým aspektem se stala spekulace s pozemky: developéři napojení na politickou stranu Flanna Fáil nahromadili obrovský majetek. To znamenalo rozkvět pro stavební firmy a průmysl, který začal naplňovat jejich požadavky. Pro čtenářovu představu: mezi lety 1995 - 2007 bylo vystavěno 750 000 bytových jednotek.

Ústředním bodem současného pádu je bankovní sektor. Popravdě nasměřoval irskou ekonomiku proti zdi. Pro pochopení tohoto tvrzení musíme zmínit několik faktorů, které byly ve hře. Během boomu rostl bankovní sektor v důsledku rozmachu majetkových poměrů nepřiměřeně.

S tím, jak se úzká skupina lidí rychle dostala k velkému počtu nemovitostí, stala se divoká spekulace s pozemky všední záležitostí. Jednu chvíli se zdálo, že bude celé Irsko pokryto novými budovami! Jasně že zveličuji, ale bylo to fakt šílený. Za pomoci nejvíce sobeckých elementů ve společnosti došlo k nahromadění obrovského množství peněz - mnoho nových zbohatlíků mělo úzké vazby na vládu a velké politické strany.

Potom tu proběhla deregulace bankovního sektoru - taková byla vládní politika, která usnadnila spousty podivných transakcí v zákulisí Irského finančního centra v Dublinu. Ve výsledku ztratila úvěrová kritéria všechny ochranné mechanismy a podléhala velkým rizikům. Klíčovým hráčem této politiky byla Anglo-Irish Bank. Poskytla rizikové úvěry v hodnotě 60 miliard Euro - a stále ještě nevíme, jestli se jedná o konečnou cifru ztrát způsobených jedinou bankou.

Během boomu si bankéři osvojili rčení „Tam, kam jde Anglo, ostatní následují“. Anglo (Anglo-Irish Bank Corporation) má úzké vazby na Irskou ekonomickou elitu. Poskytovala úvěry velmi nedbalým způsobem v Irsku, ale hlavně v zahraničí. Její bývalý výkonný ředitel byl uznán jako podvodník - příliš milé na to, co způsobil. Provalilo se, že svým spřízněným naplňoval obrovské sumy. Dokonce v době, kdy mířila Anglo ke dnu, poskytl obrovské úvěry členům představenstva na nákup jejich akcií, aby vyšrouboval jejich cenu nahoru!

To byl sám o sobě velký průvih. Jenže se do toho začala zaplétat vláda a vše dopadlo ještě mnohem hůř. Pro anarchisty neznamená vláda nic hodného respektu - no tohle je příklad, proč je tomu tak.

Ze strany vlády se jednalo o velkou dávku stupidity, ale nelze také zapomenout na to, že se při tom dokázala postarat o své přátele ze Zlatého kruhu.

Co je to ten Zlatý kruh?

Tak v Irsku nazýváme finanční elitu, Zlatý kruh. Je to z toho důvodu, že irská elita je kumulována do malého počtu identifikovatelných lidí. Všichni se navzájem znají osobně a mají úzké vazby na klíčové zákonodárce. Pokud se na obzoru rýsuje lukrativní příležitost, navzájem si o ni řeknou. Jsou to lidé, kteří po dlouhé roky slízávali smetanu v podobě obrovských zisků.

Jakou to irská vláda udělala hloupost, o které jsi mluvil?

Když v roce 2008 mezinárodním trhem otrásl prudký pád, irská vláda se „zaručila“ za všechny bankovní dluhy. Problém je v tom, že v době, kdy schválila tuto garanci, neměla ani ponětí o tom, jakých rozměrů dluhy v irském bankovním sektoru dosahují. Klíčová byla garance všech dluhů v Anglo-Irish Bank. Dva roky po tom se dostáváme na dno velmi hluboké díry. Ukázalo se, že v bankovním sektoru byl výrazně větší objem dluhů, než se předpokládalo. Dluhy v Anglo-Irish Bank dosáhly astronomických rozměrů. Přesto si vláda stála za svými slovy a nakonec ji bankovní sektor vysál. A máme to tady: Ted' máme jako pracující za to všechno zaplatit.

Jak by jsi porovnal, pokud je to možné, irskou situaci s řeckou? Jsou si v něčem podobné plány „nouzové pomoci“ od Evropské unie?

Nemám dostatečné informace, abych ti poskytl detailní pohled, ale obecně si jsou podobné. Jádrem problému je potřeba irské i řecké vlády získat peníze na provoz státu. Vzniklé dluhy překonaly rozpočtový limit, nastavený Evropskou unií. Řecko se dostalo do problémů jiným způsobem. Jinými slovy, do problémů nás zavedly odlišné cesty. A samozřejmě problémům čelí i Španělsko a Portugalsko. Tam se také jedná o problémy jiného rázu. Nejvíce určující je, že po Řecku i Irsku se nyní vyžaduje, aby spolky téměř tu samou medicínu. Jaké překvapení! V obou zemích je fokus nasměrován na sociální výdaje. To znamená, že dochází ke škrtům v sociálních službách, ve zdravotnictví a školství. Sociální služby se pro pracující stávají méně dostupné a dochází ke snižování pracovních míst. Jak jistě naši čtenáři vědí, jedná se o agendu neoliberalismu.

Jakému odporu čelí navrhovaná úsporná opatření?

Tvrdí opatření, která vláda realizovala v důsledku finanční krize, bych přirovnal ke smečce vlků, která byla vypuštěna na lidi. „Tvrdá doba vyžaduje tvrdá opatření“, heslo, které se stalo mantrou. Obvyčejní lidé byli šokováni. Nastal prudký nárůst nezaměstnanosti a rozsah fiaska realitní bubliny narůstal. Stavební průmysl, který zaměstnával spoustu lidí zkolaboval. Lidem zůstaly jejich hypotéky, přičemž hodnota splácené nemovitosti ze dne na den rapidně klesla. Nejdříve se mobilizovali státní zaměstnanci, hlavně učitelé a proběhla jednodenní stávka. Přesto lidé akceptovali, co jim bylo řečeno.

Minulý rok vyplula v plné míře na povrch propletenost korupce. Došlo k odhalení masivní korupce a praktik bankovního sektoru. Dluhy Anglo-Irish se týden co týden zvětšovaly. Mnoho těch, kteří se dopustili jasné krádeže, stále zaujímá své pozice! Mezitím vláda přichází s poselstvím: Ty, obvyčejní pracující, musíš sdílet bolest.

Demonstrace v Dublinu se účastnilo 100 000 pracujících. Byla organizována ICTU (Irská konfederace odborových svazů) a měla velmi pozitivní ohlasy. Nebudu zveličovat, když řeknu, že je ve společnosti cítit velký hněv. Mezinárodní měnový fond a Evropská centrální banka podepsala s nenáviděnou vládou podmínky „nouzové pomoci“. Výše rozpočtu brzy nastíní, kterých sektorů se budou škrtit týkat. Je otázkou, co se stane potom.

Jaký máš pocit? Dochází ke společné mobilizaci odborů a levice?

Existují náznaky mobilizace a pokusy o sebeorganizování pracujících. Domnívám se, že nesmíme ztrácet naději, protože jakákoliv známka sebeorganizace je potřebná a velmi důležitá. Jak někteří čtenáři jistě uznají, irské odbory mají velmi hierarchickou strukturu. Participace řadových odborářů pomalu klesala během éry „partnerství“ (odborů a vlády), což je asi od osmdesátých let do dnes. „Partnerství“ přisoudilo klíčovou roli odborové byrokracii a nakonec vedlo k rezignaci řadových členů na jakékoliv aktivitu. Ale například na stotisícové demonstraci v Dublinu byl vypískán během svého projevu ředitel největšího odborového svazu (SIPTU), Jack O'Connor. Pracující jsou našťvaní, že odbory nepodnikají dostatečné kroky. Stará pohádka, pořád jen mluví a mluví.

Takže oficiálně vystupuje odborové hnutí proti tomu, co se teď děje. Ale vedení se obává jakékoliv větší mobilizace, kterou by nedokázalo udržet pod kontrolou. Také nemají reálný plán. Veškeré jejich požadavky spočívaly v prodloužení splátkové lhůty, po kterou má být placen

dluh mezinárodním bankovním institucím. Jinými slovy: „přijmeme bolest, pokud nám ji prodloužíte“. To je šílený!

Takže klíčová otázka zní: Ujmou se řadoví odboráři iniciativy? Nemyslím si, že existují nějaké pozitivní signály, které by to naznačovaly. Měli bychom pamatovat, že pracující nesou veškeré břímě toho, co se děje. To je scénář, který se v nejbližší době nezmění. Jedinou skupinou, která vzdorovala, jsou důchodci - a dosáhli svých požadavků! Takže odpor funguje a lidé to mají v podvědomí. Jenomže je tu vysoká nezaměstnanost a lidé se přirozeně bojí o svá místa. Sužuje je také vysoká zadluženost domácností. Potom tu hrají velkou roli masmédia, která vzkazují „nedá se nic dělat - musíte akceptovat situaci“. No, uvidíme.

Jakou roli v tomto vzdoru hraje vaše organizace Workers Solidarity Movement?

V těchto dnech bychom si přáli, kdybychom byli mnohem větší a měli větší vliv. Ale i tak děláme, co je v našich silách, aby byl slyšet náš hlas. Opatření jsou konfrontována na více úrovních. Mezi pracujícími v odborech, mezi studenty a také různými způsoby na sousedské úrovni - kde byly důsledky škrtů pocítěny okamžitě.

Hlavní věc, na kterou se soustředíme, je samozřejmě to, že musíme vzdorovat - čím dříve tím lépe. Může se to zdát jako úplně jasná věc, kterou není třeba opakovat, ale média a vláda opravdu masírují a masírují, že lidé musí akceptovat situaci, ve které jsme se ocitli. Takže jako anarchisté hrajeme roli základní úrovně. Bojovat, vzdorovat!

Dále argumentujeme stylem „vezměme si zpět naše odbory“ na pracovištích, kde je to klíčové, ale také v dalších sférách. Jak jsem zmínil, participace řadových odborářů je nyní velmi nízká. Některým odborářům je jasné, že předáci neudělají nic, dokud se budou dost přiklánět k levicovým stranám, hlavně k irským Labouristům. (Pozn. překl.: předčasné volby vyhrála na konci února středopravá Fine Gael (70 křesel), která vytvořila koalici s levicovými Labouristy (36 křesel).)

V čem se během krize odlišuje WSM například od dalších levicových skupin a militantního křídla odborového hnutí?

Levice, včetně té militantní, se v současnosti jasně a převážně koncentruje na volby. Ještě jsem to tu nezmiňoval, ale je to velmi důležitý aspekt současné krize. Současná vláda - koalice Flanna Fáil a Zelených - je v krizi a brzy padne. Zdá se, že voliči se budou dost přiklánět k levicovým stranám, hlavně k irským Labouristům. (Pozn. překl.: předčasné volby vyhrála na konci února středopravá Fine Gael (70 křesel), která vytvořila koalici s levicovými Labouristy (36 křesel).)

Pro politické strany nalevo od Labouristů je tato situace také velmi důležitá. Jaká novinka. Došlo ke zformování volebního bloku, ideově složeného z trockistů a nezávislých. Jmenuje se United Left Alliance. Jejich cílem je jednoznačně získat křesla v parlamentu. Je to známá pohádka - hrají volební frašku na úkor zdola organizovaného odporu. Samozřejmě že využijí jakékoliv antiautoritářské iniciativy pro své volební cíle. Anarchisté znají tohle divadlo, které se pořád opakuje. Proto s tím musíme počítat a udělat všechno pro vybudování nezávislé proti-volební opozice. To je náš cíl.

Asi se shodneme na tom, že naším finálním cílem jsou samosprávná pracoviště a komunity. Existují nějaká krátkodobá a střednědobá řešení krize a sociální tísně, která by WSM mohla prosazovat?

Stinnou stránkou našeho úsilí je to, že se jedná o běh na dlouhou trať. Během našeho rozhovoru byly podepsány dohody o podmínkách „nouzové pomoci“ Mezinárodního měnového fondu a Evropské centrální banky. To znamená, že nás čeká čtyři až pět let dlouhá perioda plná útoků na naše jistoty. Dobrou stránkou je, že máme nějaký čas na to, abychom vybudovali odpor a přešli do ofenzivy. Myslím si, že to může být perioda, kdy v anarchistickém hnutí nastane zlom. Jak říkají, teď nebo nikdy. Ale nebude to snadné, zatím je nás málo na to, jaká síla stojí proti nám.

Na závěr bych ti chtěl popřát, aby krize nezruinovala tebe a tvoji rodinu. Co se vaší organizace týče, přejeme našim irským bratrům a sestrám hodně štěstí a úspěchů ve vašem odporu.

Děkuji, předám tvá slova solidarity našim kamarádům. Musím podotknout, že si vážíme vašeho zájmu o dění u nás. Realita je taková, že bez mezinárodní solidarity nemůžeme mít naše aktivity reálný dopad. Důležitou částí tohoto procesu je, že dostaneme ven informaci, že se jedná o další, ale pořád ten samý chamtivý byznys a kapitalismus. Tohle je druhá velká krize, kterou jsem zažil, a je to ještě horší než před tím. Existuje lepší způsob jak žít a my ten způsob musíme vybudovat pro nás samotné a pro naše děti. Díky, v solidaritě s WSA.

Zdroj: Interview: *The Irish Struggle Against Austerity*

Překlad: Tonda Kováč

REVOLTY V ARABSKÉM SVĚTĚ

PŘEDNÁŠKA O REVOLUČNÍM DĚNÍ PŘEDEVŠÍM V EGYPTĚ

V minulém čísle *Existence* jsme přinesli reportáž z přednášky skupiny Kolektivně proti kapitálu (KPK), která se věnovala vládním reformám a odpovědi na ně ze strany těch, kterých se nejvíce dotýkají. Další z přednášek KPK se konala 29. března v pražském klubu Cross. Tématicky byla zaměřená na aktuální situaci v arabských zemích, které byly tou dobou zmitány mnoha protivládními nepokoji a povstáními.

Více jak dvouhodinová přednáška „Revolty v arabském světě“, které se účastnilo dvacet posluchačů, byla rozdělena do čtyř částí: 1) struktura egyptské ekonomiky a třídní stratifikace egyptské společnosti, 2) povstání v Egyptě a jeho hlavní aktéři, 3) předběžné shrnující poznámky a nakonec 4) diskuse. Jak je patrné, byla pozornost směřována především na Egypt a jeho specifika, jelikož pokus rozebrat podobným způsobem situaci i v dalších zemích, které povstání zasáhlo, by byl nad možností jednoho večera.

EGYPTSKÁ EKONOMIKA

Abychom pochopili, co se v Egyptě děje, a to především z třídního pohledu, je nutné pozastavit se nad strukturou místní ekonomiky a nad (z toho vyplývající) třídní stratifikací egyptské společnosti. Egypt je jedna z nejprůmyslovějších zemí afrického kontinentu - 40 % tvoří průmysl, služby, turismus a neformální sektor, jímž jsou myšleny především malé provozy. Důležité postavení v egyptské ekonomice má armáda, což bude ještě zmíněno. Svou podstatnou roli v Egyptě hrály vždy také dotované ceny potravin - v 70. letech při pokusech o jejich zrušení vypukly silné nepokoje. Hodně Egyptanů pracuje v zahraničí - podle odhadů asi 2,5 milionu lidí. Jde o velmi významný zdroj zahraničních příjmů.

V posledních letech dochází k nárůstu nezaměstnanosti, která je oficiálně kolem 10 %, ve skutečnosti je však mnohem vyšší. V řadách nezaměstnaných se nachází velké množství mladých lidí ve věku od 20 do 25 let. Na pracující také doléhá trend prekarizace práce. 20 % obyvatel Egypta žije pod hranicí chudoby.

ARMÁDA

Sice nepřímým, avšak nejsilnějším a nejvlivnějším aktérem politických změn v Egyptě, k nimž došlo začátkem tohoto roku, je armáda. Ta je dlouhodobě základním pilířem režimu, mimo jiné z jejich řad vzešli všichni dosavadní prezidenti. Jde o desátou největší armádu na světě. Svou vojenskou moc používala i vůči vlastním obyvatelům, věznila, mučila.

Zaměříme se však na její moc ekonomickou, která nemá svým způsobem obdoby. Egyptská armáda je jakýsi vojensko-průmyslový komplex. Navíc je dotována od Spojených států - nutno podotknout, že takto přijaté peníze je zavázána utrácet za výrobky opět z USA. Poté, co se armáda pustila do podnikání ve všech oblastech ekonomiky, získala velmi privilegovanou pozici - je osvobozená od placení daní a nemusí čelit úřední byrokracii.

Pro pochopení chování armády během letošního lidového povstání je třeba zaměřit se na

její nepřátelský vztah k jedné z frakcí kapitálu, jejímž reprezentantem je syn prezidenta Mubaraqa, Gamal. Ten zastával výrazné pro-privatizační pozice, prosazoval zahraniční investice a díky jeho ekonomicko-politickým aktivitám vznikla nová, svým způsobem mafiánská, velkopodnikatelská třída. To samozřejmě znamenalo ohrožení ekonomických zájmů armády, stejně jako odpor ze strany nacionalistické frakce kapitálu. Především tento negativní vztah k prezidentovu synovi a jeho aktivitám se podepsal na připojení armády k povstání. „Gamalovci“ mají nyní obstavené účty.

MUSLIMSKÉ BRATRSTVO

Na začátku povstání nehrálo Muslimské bratrstvo v ulicích velkou roli a drželo se do jisté doby v ústraní. Za vlády prezidenta Mubaraqa bylo Muslimské bratrstvo ilegální, i když se silným vlivem a několikamilionovou členskou základnou. Na mnoha místech zavádělo vlastní sociální služby. Občas se jeho členům dařilo pronikat do politiky, víc se však soustředilo na zakořenění ve společnosti. Bratrstvo ale nemá velký vliv na dělníky v továrnách, již dříve odsuzovalo stávky.

25. ledna bylo Muslimské bratrstvo při demonstracích zastoupeno jen symbolicky, více zapojovat se začalo až posléze. Drží se taktiky „budme trpěliví a držme se vzadu“. I přesto zůstává Muslimské bratrstvo největší opoziční organizovanou skupinou a spolu s armádou završovalo egyptské povstání. Toto spojení je vyjádřením vzájemného kompromisu - Muslimské bratrstvo je sice liberální, ale nepokukuje po armádním majetku.

OBČANSKÉ INICIATIVY

Občanské iniciativy a skupiny se nedají ani zdaleka srovnávat s Muslimským bratrstvem, co do počtu členů, organizovanosti a jednotnosti. Jejich rozmach přišel s rokem 2000, kdy o sobě dalo vědět hnutí solidarity s palestinskou intifádou. Občanské iniciativy tvoří politická všehochut - násiristé, leninisté, islamisté, nacionalisté a mnoho dalších skupin. Běh

událostí je však podstatným způsobem marginalizoval. V jejich rámci lze sledovat také různé postoje ke stávkám a k přijímání kompromisů. Dochází k frakturaci tohoto aktéra povstání.

DĚLNICKÁ TŘÍDA

Kolem 8. února začalo v Egyptě docházet k masovým stávkám. Jejich základem se staly zkušenosti předešlých deseti let. Po odstoupení Mubaraqa však stávky nepolevují a dochází k dalším, při nichž jsou prosazovány konkrétní požadavky. Vznikají nové odborové organizace. Armáda to nese s nelibostí, přesto se neodvažuje proti stávkám otevřeně zasáhnout a vyzývá lidi k práci pod heslem národní jednoty. Koncem března prozatímní vláda, která je pod kontrolou armády, postavila stávky a protesty mimo zákon, jejich původcům hrozí velmi vysoké peněžité tresty a vězení.

PŘEDBĚŽNÉ POZNÁMKY

1) Hnutí, které se přehnal, bylo obrovské, ale v celku stejně minoritní.

2) Hnutí šlo napříč třídami, s výjimkou lidí ze slumů, kteří se ho neúčastnili.

3) Dělnické třídy se nepodařilo do tohoto hnutí pořádně dostat a stát se významným a určujícím aktérem.

4) Jako velmi reálné se jeví být nebezpečí nacionalismu, pro který by vývoj po povstání mohl být úrodnou půdou.

5) Ve výsledku došlo jen k restrukturalizaci státu.

DISKUSE

Po přednášce dostaly prostor hlasy a dotazy z publika. Padly otázky na význam referenda, které se konalo v Egyptě, či na vliv globálního kapitálu v oblasti a během povstání. Také se narazilo na skutečnost, že situace v jednotlivých zemích, kde došlo či dochází k nepokojům a povstáním, je často velmi odlišná a nedají se zcela srovnávat. Lze však dohledat linku, která je většině nepokojů v arabských zemích společná, a tou je nezaměstnanost mladých a růst cen potravin.

Jasně je, že jestli v těchto dnech nezačne dělnická třída v Egyptě jednat, připraví se o nejdůležitější zbraň, kterou má - stávky. V současnosti je obyvatelům země vnucována myšlenka a nutnost „národní jednoty“ a vznik nějaké „dělnické autonomie“ opravdu není na pořadu dne.

Nějakou dobu diskutující řešili to, jaký vztah má dění v Egyptě, popř. dalších zemích, na palestinskou otázku. V tomto bodě hrozí vážné nebezpečí nacionalismu, který by mohl posloužit k odvrácení pozornosti od původních požadavků povstání a toho, jak (staro)nové vlády upevňují svou moc.

V úplném závěru byly diskutovány zdroje plnohodnotných informací o dění v oblasti a obrazu tamních poměrů.

KPK chystá vydat materiál, v němž se pokusí shrnout výše uvedenou problematiku. Mimo jiné tato skupina bude pokračovat v přednáškách o bojích pracujících, ať již u nás, tak například v Číně. Na našich webových stránkách csdf.cz budeme o chystaných přednáškách informovat.

DĚLNICKÉ BOJE V ČÍNĚ

PŘEDNÁŠKA O ČÍNSKÉ STÁVKOVÉ VLNĚ Z LÉTA 2010

Přednášková činnost skupiny Kolektivně proti kapitálu (KPK) navazuje na její úsilí monitorovat a analyzovat boje pracujících ve světě a na tuto problematiku nahlížet z třídní perspektivy. Tentokrát se podíváme do daleké Číny a zaměříme se na stávkovou vlnu, která se v roce 2010 přehnala průmyslovým východem této země a zasáhla stovky továren.

V úterý 5. dubna 2011 se konala další projekce z cyklu promítání, na kterých se v Plzni podílí mimo jiné místní skupina Československé anarchistické federace. Šlo již o druhou projekci, která byla spojena s přednáškou. Na rozdíl od té minulé besedy, jež byla věnována tématu obrany a záchrany zvířat z anarchistického pohledu, proběhla tato před samotným promítáním a ve vhodnější čas. Program byl již klasicky zahájen recitací básníka Mirka Dušiny, který sklídl zaslužený potlesk. Poté dostal slovo člen KPK.

ČINA JAKO VÝHRŮŽKA

V první řadě je potřeba uvědomit si dvě důležité věci. Prvně to, že čínská ekonomika je významná pro dělnickou třídu i kapitál v celém světě. Je zde totiž dvakrát více dělníků než v zemích G7 a jde o největšího výrobce mobilních telefonů, automobilů a dalších významných produktů. Z druhé se Čína proměnila ze země textilního průmyslu v předního producenta hi-tech výrobků a technologií, což má dopad na zbytek světa.

Proč je pro nás dobré znát realitu čínské ekonomiky, když jde o zemi až na druhé straně zeměkoule? Čína nám totiž není tak vzdálená, a to především v okamžiku, kdy nám šéfové vyhrožují, že když nebudeme poslušni a budeme mít vyšší nároky, přesunou svou výrobu právě do Číny. Je třeba si uvědomit, že jde především o výhrůžky založené de facto na nevědomosti a neznalosti skutečných možností.

MIGRANTI DVOU GENERACÍ

Důležitým faktorem v Číně je migrace obyvatel za prací. Jedná se asi o 215 milionů osob, jde tedy o jeden z největších přesunů lidí v historii. Stávková vlna z roku 2010, o níž hovoříme, je otázkou druhé generace pracovních migrantů.

První generace migrantů byla tvořena z naprosté většiny zemědělci, kteří přicházeli o půdu, či se již nedokázali uživit tradičním způsobem. Mentalitou to byli stále zemědělci. Přicházeli do průmyslových oblastí s vizi, že se jednou vrátí opět na venkov. Naproti tomu druhá generace migrantů je tvořena z podstatné části lidmi, kteří jsou vzděláni, mají mnohem větší nároky na život a jsou zvyklí na městské prostředí.

STÁVKOVÁ VLNA

Stávky nejsou v Číně ničím novým, dochází k nim dlouhodobě. Nyní však došlo k jejich výrazné koncentraci. Jako počátek stávkové vlny, na níž se zaměřujeme, se bere 17. květen 2010. Ač se to zdá neuvěřitelné, na počátku stáli pouze dva migrantští dělníci, kteří v jedné z fabrik koncernu Honda ve Foshanu

zastavili výrobní linku. Jednali sice na vlastní pěst, na druhou stranu jejich čin reprezentoval náladu ostatních dělníků. Stávka v této fabrice trvala nakonec až do 6. června, kdy vedení přiznalo zaměstnancům platový nárůst o 30 %.

Firmy, které rozjely své továrny v Číně, si nepředstavovali, že se právě zde setkají s dělnickým odporem. A právě na to doplatila Honda. Začaly totiž stávkovat další provozy této korporace. Poté se stávková vlna přelila do dalších podniků automobilového průmyslu, následně i elektronického a dalších odvětví. Některé firmy začaly zvyšovat platy samy od sebe, aby stávkám předešly. Většina stávek dopadla poměrně úspěšně. Zareagoval i čínský stát - zvýšil hranici minimálních mezd.

SPOLEČNÉ CHARAKTERISTIKY STÁVEK

Přestože nelze všechny stávky zcela srovnávat, dají se najít tři charakteristiky, které jim byly společné. Zaprvé šlo o požadavky. Ty se týkaly především mezd, lepších pracovních podmínek a ustanovení dělnické reprezentace na pracovištích.

Druhým společným bodem byla role oficiálních odborů, které úzce spolupracují se státem a managementy. V případě stávek zaujímaly jasně stávkokazový postoj a mnohdy se podílely i na násilí vůči nespokojeným dělníkům.

Třetí charakteristikou je, že šlo o spontánní stávkovou vlnu a nejde tedy o ni mluvit jako o hnutí. Chyběla jí totiž vzájemná koordinace.

PODMÍNKY ÚSPĚCHU

To, že většina stávek byla ve svých požadavcích alespoň částečně úspěšná, bylo dáno několika podmínkami, které hrály bezesporu významnou roli.

1) V rámci čínské ekonomiky došlo k nedostatku pracovní síly. Hlavní důvody této skutečnosti jsou dva. Prvně je to čínská politika jednoho dítěte. A zadruhé jde o vývoj po světové ekonomické krizi z roku 2008. Mnoho lidí tehdy ztratilo práci, jelikož firmy omezily či ukončily svou výrobu. Na to reagoval čínský stát investicemi do infrastruktury, což dalo práci velkému počtu lidí, především ve vnitrozemí. Důsledkem toho bylo omezení pracovní migrace směrem k průmyslovému východu země.

2) Během stávek se nepromítly žádné nacionalistické averze, například proti japonským zaměstnancům, kteří brali i o 300krát vyšší platy.

3) Čínské oficiální odbory nebyly přes veškerou snahu schopné stávkovou vlnu uchopit a pacifikovat ji.

4) Další významnou podmínkou úspěchu byl způsob navazující výroby, kdy stávka v jednom z provozů byla schopná narušit chod celého řetězce.

DOTAZY A DISKUSE

Po skončení přednášky přišel jako obvykle čas pro dotazy. První měřoval na poměr stávkujících k celkovému počtu obyvatel Číny. V tomto poměru šlo o stávky sice minoritní, ale boj pracujících, kteří se do nich zapojili,

dokázal zdolat šéfy a dosáhnout pokroku pro celou Čínu.

Navíc bylo doplněno, že když se bavíme o mzdě v Číně, nejde o osm hodin práce, ale třeba i o 13 hodin denně, 28 dní v měsíci. Navíc migranti jsou ve vztahu k úřadům občany druhé kategorie a nemají stejná práva jako místní.

Další dotazy byly směřovány na vztah čínské diktatury a kapitalismu, na podporu stávek mezi obyvatelstvem či na vliv čínské stávkové vlny v jiných zemích (ten nebyl podle KPK zaznamenán).

PANSTVÍ

Po přestávce přečetl jeden z organizátorů večera úryvek od myslitele Williama Godwina:

„Panství vede ke zvrácenosti nejen těch, kteří panství uplatňují, ale i těch, již jsou předmětem jeho uplatňování. Tím, jak se prosazuje panství a moc nad ovládanými, přestává být uplatňován vlastní rozum jedinců, vytváří se u nich závislost na institucích moci a násilí a poslušnost vůči autoritě. Tam, kde se člověk zřiká svého rozumu a svědomí, ničí svou vlastní individualitu a stává se horším než zvíře.“

Naše živočišné potřeby, jak je známo, spočívají ve stravě, osázení a bydlení. Má-li mít spravedlnost nějaký smysl, pak nemůže být nic nespravedlivějšího než to, že toto jednomu člověku chybí, zatímco druhý toho má přespříliš. Ale spravedlnost se zde nezastavuje. Každý má, pokud na to společná zásoba zboží postačuje, nejen nárok na prostředky k živobytí, nýbrž na prostředky k dobrému životu. Je nespravedlivé, že jeden člověk pracuje až k ohrožení svého zdraví nebo svého života, zatímco druhý se utápí v přebytku. Je nespravedlivé, že jeden člověk nemá volnou chvíli, aby vzdělával svého ducha, zatímco jiný nepohne prstem ve prospěch celku.“

CHINA BLUE

Po tomto úvodu následovala projekce. Původně byl avizován film *Dělníkova smrt*, který byl však z technických důvodů nahrazen dokumentem *China Blue*, jenž se k tématu večera hodil mnohem lépe.

Dokumentární snímek *China Blue* byl natočen v roce 2005 a na pozadí příběhu sedmnáctileté textilní dělnice ukazuje podmínky, v nichž se čínští pracovní migranti nacházejí. Je zde krásně ukázáno bezohledné jednání managementu, lhostejnost západních společností, které zde zadávají své zakázky, a to, jaké to má dopady na zaměstnance - ubytování s 15 dalšími lidmi v jedné malé místnosti, někdy až 20 hodin práce denně a krátký spánek u pracovního stolu, zadržování první výplaty, sledování kamerami a dozor supervizorů, tresty formou strhávání peněz ze mzdy...

PREMIÉRA BROŽURY

Tento večer, kterého se zúčastnilo celkem 26 lidí, byl zároveň premiérovým představením nové publikace, kterou vydala skupina KPK a která se věnuje právě tématu čínské stávkové vlny v roce 2010. O brožurku *Dělnická autonomie útočí v Číně* si můžete psát na e-mail kpk@protikapitalu.org.

O LEGÁLNÍCH ZLOČINECH A ILEGÁLNÍ SPRÁVEDLNOSTI

PROHLÁŠENÍ SQUATTERA Z APOLINÁŘSKÉ

LUKÁŠ BORL

19. dubna 2011 projednával soud odvolání squatterského kolektivu, který v roce 2009 obsadil dům v Praze na Albertově. Zatímco u předchozích soudních jednání padaly tresty veřejně prospěšných prací nebo podmíněných trestů, tak nyní byl případ předán radnici Prahy 2 k posouzení, zda došlo ke spáchání přestupku. U všech jednání tedy soud došel k závěru, že byla naplněna skutková podstata nelegálního činu a proměnlivé byly jen závěry u posuzování jeho údajné společenské nebezpečnosti. Všem souzeným tedy byla přidělena nálepka „zločinci“. Mezi tyto „zločince“ patřím i já, proto jsem se rozhodl sepsat několik svých dojmů a pohledů na věc.

UKÁZAT NA ZLOČINY DRUHÝCH NENÍ ZLOČIN!

Soudní autority často označují squatterské aktivity za zločinné na základě toho, že je legislativa definuje jako nelegální a trestné činy. Stanovisko těchto autorit však nic nemění na mém přesvědčení o legitimní podstatě činů, kterých jsem se dopustil. V Apolinářské ulici v Praze jsem spolu s dalšími lidmi obsadil budovu, která dlouhodobě chátrá a neexistují žádné plány na její využití v dohledné době. Její oficiální vlastník ji mnoho let vůbec neuvádí ani nedělá nic výrazně ve věci ochrany budovy před chátráním a destrukcí jejích památkových hodnot. Před obsazením budovy dokonce nedělal ani nic pro to, aby zanedbaná budova nepředstavovala nebezpečí pro okolí. Z dlouhodobě opuštěné budovy tak díky nezodpovědnosti majitele a díky procesu chátrání odpadávají části přímo na ulici. Stav budovy tedy vážně ohrožuje zdraví a život mnoha kolemjdoucích. Majitel, který si toho je vědom, místo toho, aby budově věnoval potřebnou pozornost, tak pozornost věnuje spíše snahám, jak zamezit v užívání budovy lidem, kteří by jí mohli navrátit její společensky prospěšnou funkci a svépomocí zlepšovat její stav tak, aby přestala být pro společnost nebezpečnou, ale naopak se stala společensky prospěšnou.

Obsadit za těchto okolností takovou budovu a poukázat tím na nezodpovědné a antisociální jednání oficiálního majitele není zločin, bez ohledu na to, co tvrdí legislativa. O skutečných zločinech a společenské nebezpečnosti lze mluvit spíše u majitele budovy a u legislativy, která jeho zločiny legalizuje, nikoliv v případě, kdy parta mladých lidí na tyto zločiny poukázala demonstrativním squattingem.

VZDOROVAT ÚTLAKU TAKÉ NENÍ ZLOČIN!

Když jsem spolu s ostatními do budovy vnikl s úmyslem squatovat zde, tak jsem jednal s vědomím všech možných rizik a vědomě jsem také překročil zákonné normy, které squatting kriminalizují. Z mé strany to byl plánovaný akt

politického vzdoru a záměrné vypovězení poslušnosti vůči státu a jeho zákonům, které považuji za nelegitimní a protispoločenské. Tyto zákony, které pohrdají lidskými právy a podporují prohlubování sociálních nespravedlností a nerovnosti, si nezasluhují můj respekt, ale mé pohrdání. Právě proto jsem takové zákony záměrně překročil podporou squattingu. Otevřeně a bez zábran přiznávám, že odmítám respektovat zákony, které legalizují zločiny a zároveň kriminalizují legitimní jednání, kterým squatting bezesporu je. Vzdorovitě jednání vůči těmto zákonům má ospravedlnitelné důvody.

Tento postoj podle mě má své racionální a etické opodstatnění, bez ohledu na to, jaké stanovisko k němu zaujímají osoby disponující státní mocí. Hodlám tedy i nadále tento postoj obhajovat, aniž bych při tom bral ohledy na to, co si o něm myslí soudci a zákonodárci. Jednám podle svého svědomí a základních principů spravedlnosti, nečekám na soudní schválení a neholdám škemratu o pochopení zákonodárců. Legislativu a soudní mocí pohrdám stejně jako nelegitimní zákony, které plodí.

Mluví-li o ochotě překračovat zákonné normy, pak ale nemám na mysli jen podporu squattingu, ale i jiné subverzivní aktivity, které zpochybňují stávající nespravedlivé poměry ve společnosti a instituce, které svou činností takové poměry produkují. Za takové instituce považuji například stát a jeho orgány, které sociální nespravedlnosti podporují tím, že udržují v pohybu organizovaný a zcela legální zločin nazývaný kapitalismus. Zákony, které kapitalismus a stát legalizují nebo podporují, pohrdám, stejně jako bych pohrdal zákony legalizujícími otroctví či genocidou.

ANI ILEGÁLNÍ BOJ ZA SPRÁVEDLNOST NENÍ ZLOČIN!

To, že odmítám akceptovat zákonodárnou, soudní a výkonou moc státu a pohrdám jimi, však neznamená, že hodlám rozvíjet společensky škodlivé jednání. Naopak, považuji to za způsob, jak se takovému jednání bránit. Je podstatné si uvědomit, že zákony vždy byly tvořeny menšinou a ve prospěch menšiny. V každé době zákony přizívaly atmosféru strachu, vynucovaly konformitu, poddajnost a poslušnost neprivilegované většiny, aby privilegovaná menšina mohla upevňovat své panství, koncentrovat ve svých rukou bohatství a akumulovat moc. V každé době také existovali lidé, kteří poslušnost k zákonům vypověděli, přestali být poddajnými a narovnali svá záda shrbená pod tíhou represí. Tito lidé si dost dobře uvědomovali, že bez vědomého překračování zákonů by nebyl možný rozchod s tyranskými systémy, na jejichž obhajobu zákony vznikly. Bez překračování zákonů legalizujících nacismus by nebylo možné porazit nacistický režim. Bez překračování zákonů legalizujících stalinismus by nebylo možné porazit stalinistické diktatury. A stejně tak bez vědomého překračování zákonů legalizujících kapitalismus, nebude možné překonat

kapitalistický režim a odstranit sociální nerovnosti, které jsou jeho produktem.

Jednat mimo zákony, navzdory zákonům a proti vůli kapitalistického státu je a vždy bylo obhajitelné za předpokladu, že takové jednání není protispoločenské a nezahrnuje v sobě prvky útoku či vykořisťování. U squatterských aktivit a antikapitalistického boje o protispoločenském jednání však nemůže být řeč, proto jsou tyto činnosti naprosto legitimní i přes to, že jsou mnohdy ilegální. Vzhledem k povaze a historické úloze soudů je však pochopitelné, že tento postoj soudní činitelé nebudou nikdy akceptovat a budou se snažit zastrážovat ty, co tento postoj prosazují, ať už verbálně nebo praktickou aktivitou. To v praxi ukazuje i rozsudek nad squatterem a squatterkami z Apolinářské. Tento rozsudek mě nepřekvapuje! Jde u podstatě o předvídatelný, celkem umírněný způsob zastrážování nepoddajných osob. Trest zde zřejmě má sloužit i jako jakási „výchovná metoda“, skrze kterou se státní mašinerie snaží „vychovat“ si poddajné stádo, které neremca a ustrašeně se podřizuje diktátu nesmyslných zákonů a nařízení.

A jak tato „výchovná metoda“ působí na mou osobu? „Výchovná“ opravdu je. „Vychovala“ ze mě totiž ještě více vzdorovitého jedince, který se utvrdil v tom, že stojí na té správné straně, a to zcela na opačné, než stojí stát, jeho soudy, policie a legislativa. „Vychovala“ ze mě jedince, který je schopný poučit se ze svých chyb. Nyní totiž díky této „výchovné metodě“ vím, že až se přistě rozhodnu squatovat nebo jinak překročit zákonné normy, tak budu věnovat více pozornosti přípravě, volbě strategie, obraně a snaze předejít tomu, abych byl chycen.

Jestli si však někdo myslí, že mě onou „výchovnou metodou“ donutí ustoupit od obhajoby squattingu a jiných ilegálních aktivit, pak se hodně spletl. Společně s růstem státních represí totiž roste i má ochota bránit se osvědčenými formami odporu. Stát má sice svou policii, soudy a věznice. Persekuce a zastrážování však nejsou způsoby, kterými by bylo možné zabít ideu, která žije v mé mysli.

BOJ POKRAČUJE

Boj v rámci „kauzy Apolinářská“ ještě není u konce a je otázkou, jak se bude vyvíjet. Každopádně sám za sebe nyní mohu říci, že jsem po dlouhém zvažování došel k závěru, že pokud to bude možné, tak se nyní budu snažit v boji pokračovat spíše mimosoudními cestami. Nechci se již nadále ponižujícími způsoby snažit přesvědčovat představitele prokapitalistické instituce o tom, že squatting a další projevy antikapitalismu jsou naprosto legitimní. Chci sice dále pokračovat v obhajobě i podpoře squattingu, ale už nikoliv před soudem a v souladu se zákonodárci určenými možnostmi. Nehodlám dále hrát podle pravidel a scénářů mocných. Proto tam, kde to je možné, volím svá vlastní pravidla a scénáře. Boj pokračuje! Pro mě však nyní mimo soudní systém - tedy tam, kde lze nalézt skutečné spojence pro společné bitvy.

ANARCHISTICKÝ 1. MÁJ

AKTIVITY ČSAF BĚHEM PRVNÍHO MÁJE 2011

Letos se na 1. máje členové a členky ČSAF z větší části aktivně připojili k festivalu MAY DAY. Někteří z nás se tento den účastnili antifašistické blokády v Brně, která měla za cíl nepustit neonacistický pochod do ulice obývané Romy. Vedle takto nabitého programu jsme se přesto ještě rozhodli uspořádat malou připomínku kořenů Svátku práce a jeho tradici v Čechách, která se mimo jiné váže ke Střeleckému ostrovu v Praze. Tam se konalo 1. května 1890, tedy v roce první oslavy tohoto svátku, největší dělnické shromáždění v Čechách toho dne, na němž participovali i anarchisté.

DOPOLEDNE: STŘELECKÝ OSTROV

Po 10. hodině na Střelecký ostrov začínají přicházet první účastníci. O půl jedenácté již na lavičce pod stromy pro několik desítek lidí hraje a zpívá s anarchistickými myšlenkami sympatizující písničkář. Poté se asi již 60 lidí přesouvá s transparentem, na němž stojí „Společně proti všem formám útlaču“, k pamětní desce připomínající zmíněný první praměnový dělnický mítink v Praze.

Tam nejprve zazněl neformální projev jednoho z anarchistů: „Co jsou sny a odkud povstávají? Sny mění náš svět, sny utvářejí náš život a dnes je jisté, že hybou dějinami. Před necelými 50 lety měl americký kazatel Martin Luther King slavný projev I have a dream. A mnoho lidí toho dne mělo sen - veliký sen, který změnil tvář celého světa. Co jsou tedy sny? Sny určují identitu každého z nás. Jako lidé sníme. Sny nás inspirují, sny nás motivují a sny nám dodávají odvahy. Cítíme, že sny musí být uskutečněny. Avšak kdo dnes může s jistotou prohlásit, že jeho sen se stane skutečností? Ve společnosti nerovnosti, nejistoty a strachu; ve světě diktatury trhu; ve světě, v němž každý z nás je pouhé ozubené kolečko v soukolí kapitalistické bestie; ve světě, v němž jsme jen nástroje vůle k moci - zde jsme jen věci mezi věcmi, zde nejsme lidé, kteří mohou snít. Jako anarchisté a anarchistky sníme o jiném světě, o světě rovnosti, solidarity a svobody. Sníme o světě, který je jiný. Naše sny zde nejsou vítány. Jsem si jistý, že dokud zde budeme my, budeme bojovat proti světu beze snů, proti světu mlčenlivého otroctví. Budeme bojovat, a to nikoliv z vůle ničít, nýbrž z touhy uskutečnit naše sny. Věřím totiž, že za některé sny je třeba bojovat!“

Po něm recituje své verše mladý anarchistický básník. Stejně tak po dalších projevech, které zazněly za sdružení Alerta a za pořádající ČSAF. Po projevech a recitaci byly k pamětní desce položeny květiny a věnec s černourodou stuhou a nápisem „Chicago 1886 / Praha 1890/2011“. Následovala minuta ticha jako vzpomínka na popravené chicagské anarchisty.

ODPOLEDNE: CÍSAŘSKÁ LOUKA

Po skončení setkání následoval společný odchod na MAY DAY festival. Přesun byl provázen skandováním hesel a recitací básní Františka Gellnera a Egonu Bondyho.

Brána MAY DAY festivalu, který na prvního máje již počtvrté pořádala Antifašistická akce

(AFA), se otevřela přesně v poledne. V zadní části festivalového areálu v tu dobu již byl připraven i program, s nímž přišel tým členů a členek ČSAF.

V první řadě byl pro návštěvníky festivalu ze strany ČSAF připraven „distro-stan“, kde byly k mání publikace z dílny ČSAF a prezentovalo se tu i distro Anarchistického černého kříže (ABC) či slovenské Priamé akcie. Součástí stanu byl i benefiční bazar, do kterého lidé přispěli především hudebními nosiči a staršími anarchistickými časopisy.

Samostatně pak byl zřízen „info-stan“, v němž si návštěvníci mohli brát noviny A3, letáky a propagační materiály ČSAF a diskutovat se zde přítomnými členy federace. Zájemci zde také přispívali do kasičky ABC. Mezi oběma stany byla improvizovaná „výstavní síň“, kde byly k dispozici tři instalace. První byla věnována Anarchistickému černému kříži a aktivistům zavražděným v Rusku, druhá se vracela k 15. výročí existence ČSAF a historii jejich aktivit a ta poslední představovala projekt nástěnných novin A3.

Další stánek nabízel možnost zakoupení benefičních housek. Jedna houska = jedna poštovní známka na dopis pro konkrétního v zahraničí vězněného bojovníka za práva zvířat. Vedle tohoto byla možnost těmto vězňům cokoliv připsat na dopisy, které jim budou zaslány.

Z hlavního pódia zazněl projev zástupce ČSAF, v němž mimo jiné stálo: „Nechceme se ale utápět v minulosti a institucionalizovat tradice. Žijeme tady a teď a jsme si vědomi, že boj za osmihodinovou pracovní dobu se pomalu ale jistě dostává opět na pořad dne. Nepožadujeme však pouhé ústupky a není nám vlastní snaha o zlidštění kapitalismu. My naopak chceme kapitalismus a vztahy, které vytváří a které deformují společnost a člověka, odstranit. V našich srdcích nepřebývá jen destruktivní vášeň nechat za sebou starý svět nadvlády, otroctví, vykořisťování a útlaču, nachází se v nich i vášeň tvořivá, která volá po svobodné, samosprávné a zdola organizované společnosti.“

Díky podceněné propagaci se nakonec nekonal workshop politického street-artu, ale vezmeme-li v úvahu, jak nabitý program byl na Císařské louce připraven, nešlo o nic zásadního. Tolik tedy k onomu jednomu střípku bohaté festivalové mozaiky. Závěrem nutno přiznat, že nás překvapil opravdu velký zájem o politickou část festivalu, jejíž jsme se snažili být plnohodnotnou součástí.

May Day festival byl opět skvělou ukázkou toho, že i takto velká a organizačně velmi náročná akce jde udělat na anarchismu vlastních principech, bez vstupného, bez sponzorů, bez šéfů a zaměstnanců. Možná více jak desítky tisíc spokojených návštěvníků a participujících jednotlivců či členů různých skupin a iniciativ je důkazem rostoucího zájmu o festival, ať již jde o jeho hudební či politickou část. Zatím otevřenou otázkou zůstává, zda se bude konat v této podobě i v příštím roce. Nechme se překvapit.

PROSLOV NA STŘELECKÉM OSTROVĚ

„Na tomto místě se před více než 120 lety uskutečnilo první dělnické shromáždění

v Čechách spojené s oslavou Svátku práce. Kořeny tohoto dne coby svátku pracujících lidí však sahají ještě o několik let dále. Když se v roce 1886 dělníci rozhodli vyjít do ulic Chicaga, byli připraveni vybojovat si svá práva. A byli úspěšní! Osmihodinová pracovní doba, to byl požadavek, o který neoblomně usilovali a neustoupili ani před zastrašováním či represemi. Samotné protesty vyvrcholily násilím ze strany policie a pumou hozenou do jejich řad. Kdo za tím činem stál, není dodnes jasné, avšak vyprovokovaný střet měl za následek zatýkání a následné justiční vraždy anarchistů, kteří stáli v čele odboje. Strach, ve kterém kapitalistické autority jednaly, byl příznačný, stejně jako jejich touha po pomstě a vražedném exemplárním rozsudku. Dělnické hnutí totiž čítalo tisíce a tisíce přívrženců. Hněv, který poprava nevinných vyvolala, a pokračování v boji za osmihodinovou pracovní dobu donutily mocné ustoupit požadavkům. Dělníci mohli slavit velký úspěch.

Dnes se historie svým způsobem opakuje. Dělnické hnutí dlouho pomalu upadalo a ztrácelo svůj vliv. Podmínky si postupně začínají diktovat výhradně kapitalisté. Konkrétně v této době, kdy skloňují slovo krize ve všech pádech a využívají vzniklé paniky, jako záminky ke zkracování občanských a pracovních práv. Ekonomické elity vedou třídní válku a ve svém tažení jsou úspěšné. Jejich síla totiž spočívá ve slabosti neprivilegovaných vrstev společnosti. Bezohledný útok světa kapitálu pocitujeme již ve všech oblastech života.

Politici představitelé šíří předsudečné a nepodložené domněnky, že bohatí jsou vždy nejspokojenější a je tedy špatné je „trestat“ vyššími, nebo vůbec jakýmkoliv, daněmi. Není divu, že v posledních desetiletích nerovnost ve většině vyspělých zemí silně narůstá a přerůstá v nesouměřitelnost. Výše mezd se zcela odpoutala od produktivity práce (...). Zatímco jedni bohatnou, o čemž svědčí rostoucí počet miliardářů a jejich příjmů, naprostá většina lidí čím dál tím častěji přebývá v existenční nejistotě, či se rovnou propadá mezi deklasované. Ani tato skutečnost nebrání oficiální propagandě v neustálém opakování své ideologické mantry, že trh vše zařídí sám od sebe, a když se my, obyčejní lidé, uskloníme, proškrtáme se až k prosperitě!

Reformní úsilí současné vlády je jen záminka k privatizaci veřejných služeb, od školství přes zdravotnictví až k penzijnímu systému, záměrná a řízená likvidace veřejného prostoru.

Je tedy nasnadě si domyslet, že taková snaha je pro nás nepřijatelná a ani její jemné úpravy nepomohou. Systém již není schopen se stabilizovat. Nabízí se nám možnost radikální změny systému. Je ovšem naprosto nutné tuto změnu společně uchopit.

Současný kapitalistický systém je po mnoha stránkách zcela neudržitelný a škodí nejen nám, ale i celému ekosystému planety Země. Zisk musí přestat být motivací k veškerému konání. Nový systém musí být demokratický v pravém smyslu, nikoliv pouhou karikaturou demokracie, která je nám nyní předkládána. Změna spočívá na našich bedrech. V našem konání, ale i způsobu uvažování. Na tom, čemu Erich Fromm říká: raději být nežli mít.“

OHLEDNUTÍ ZA PROTESTFESTEM 2011

BERME SI, CO NÁM PATŘÍ. CHTĚJME, CO NÁM VZALI.

Osmý ročník brněnského aktivistického festivalu ProtestFest - letos pod leitmotivem „Berme si, co nám patří. Chtějme, co nám vzali.“ - zaměřeného převážně na okrajování občanských práv a zabírání veřejného prostoru, je úspěšně za námi. Program festivalu byl rozdělen do několika dní. Tematicky zaměřené akce konající se od středečního večera vyvrcholily sobotním StreetFestem a velkou párty na okraji městské části Brno-Střed.

STŘEDA 18. 5.

Prvním bodem na programu byla diskuse o směřování aktivistického hnutí v Čechách nazvaná „Kultura, politika a aktivismus: Slepé rameno mrtvé řeky?“. Probalh v brněnské vegetariánské restauraci Vegalitě. Do debaty byli přizváni aktivisté z nejrůznějších organizací - byli zde zastoupeni pořadatelé festivalu May Day či ProtestFestu, dále zástupce squaterského hnutí z Prahy, následně spoluorganizátor DIY karnevalu a člen Freedom Not Fear a nakonec i člen ČSAF. Byť byla diskuse veřejnosti otevřena, zúčastnilo se jí okolo 30 lidí, převážně aktivistů z uvedených a spřízněných hnutí a organizací. Během diskuse bylo navrženo několik možností, jak čelit současné aktivistické krizi. Mezi jednotlivci však kromě optimismu vládla i značná skepse. Po dvou hodinách následoval koncert, na kterém zahrála německá kapela No Nebraska, brněnští Les Yielles a DJové Raveboy a Deafekt.

ČTVRTEK 19.5.

Další aktivitou, kterou v rámci ProtestFestu připravil nově vzniklý „Kulturní Kolektiv - KulKol“, byl happening „Najdi svoje místo ve městě“ zaměřený na opuštěné a chátrající domy v Brně.

Účastníci akce se shromáždili před Janáčkovým divadlem a následně společně vyrazili do opuštěného kulturního domu, který byl pro tento den symbolicky obsazen. Zde byla připravena výstava fotografií opuštěných brněnských domů včetně stručných poznámek. Dále na místě nechybělo výtečné freeganské občerstvení od tamní skupiny Food Not Bombs. Z celé řady folkových muzikantů, jež byli na programu, nakonec vystoupil se svojí tvorbou pouze písničkář z Brna - zbylí interpreti se

kvůli práci či obtížím na cestě nemohli dostavit. Prázdné místo v programu vyplnila skupinka romských dětí, která se ujala bonga a flétny a pro asi 60 účastníků celé akce zpívala romské písně. Takto nečekaně rozproušená zábava pokračovala až do setmění, kdy bylo nutno dům pro rostoucí tmu opustit.

PÁTEK 20.5.

V předvečer velkého StreetFestu aktivisté postavili v centru Brna informační stánek k blížícímu se zasedání G8 a k chystaným protestním akcím.

SOBOTA 21.5.

Zlatý hřeb programu - tradiční a velmi známý StreetFest. Letos tato pouliční slavnost oproti loňsku poněkud změnila svůj charakter. Průvod již tradičně vycházel z centra Brna, tentokrát z Moravského náměstí a směřoval na místo každoročního afterpárty do Pisáreckého parku. Výraznou změnou bylo, že veškeré politické i hudební aktivity se přesunuly až do Pisárek. V centru se tedy pouze sešli lidé do průvodu a za doprovodu dvou dodávek s elektrickou hudbou vyrazili z centra. K největší smůle trasa vedla nejkratší cestou na obchvat mimo město. Zvůle radních nedovolila nechat projít průvod městem jako v předešlých letech. Obloha okolo čtvrté hodiny odpolední nasvědčovala bouři. V tu chvíli však spadlo pouze několik málo kapek a tak průvod dorazil bez problému do Pisárek. Na místě již bylo vše připraveno. V parku se kromě dvou pódíí a několika soundsystémů nalézala i spousta infostánků. Byly zde zastoupeny organizace jako Antifašistická akce, ČSAF, KPZ, Amnesty International, Fair trade, Nesehnutí a další. Velkému pódíu až na hiphopový Křik z ticha dominovaly HC/punkové kapely jako See you in hell, Telefon, The Public či Yfere, zatímco

na malé stage, kterou u svého infostánku uspořádala ČSAF, dostaly prostor riot-folkové projekty Rustic Revolt Revue a Daša fon Flaša.

ČSAF taky uspořádala workshop nazvaný „Anarchistický management“, který se odehrál v přilehlém parku a zúčastnilo se jej přes třicet lidí. Workshop byl otevřeně koncipován jako ukázka fungování anarchistické organizace, přičemž ČSAF a její principy byly mnohokrát zmíněny jako názorná ukázka. ČSAF tak šla de facto „s kůží na trh“, což se ovšem ukázalo jako dobrá strategie, neboť způsoby svobodného řízení tak byly ze strany publika mnohem lépe pochopeny, než v případě jakýchkoli imaginárních anarchistických uskupení. Za klad se dá také považovat souhlasná reakce zúčastněných, i když to v důsledku znemožnilo hlubší diskusi, natožpak v konfrontačním tónu. Mimo jiné byly diskutovány hlavní neduhy současného antiautoritářského hnutí - subkulturní nádechy, absence generační kontinuity či malý důraz na svobodné vzdělávání. Přestože se workshop nezúčastnilo větší množství různorodých kolektivů, některé skupiny (zejména brněnští FNB) se do debaty aktivně zapojily a aktivita tak měla svůj smysl.

Na místě StreetFestu dále - jako každoročně - probíhal i graffiti jam a freebox, do kterého mohli lidé donést věci, které již nepotřebují a naopak odnést si to, co jim chybí. K občerstvení byly k dispozici kromě pítí i veganská jídla, zejména výtečné robí burgery, ochutnávky od Kolektivu pro zvířata a podobně. I přes několikahodinový déšť, který trochu znepříjemnil večer, pokračoval program na drum'n'bassové, hardtek, dub/reggae a oldies stagích až do brzkých ranních hodin, přičemž se povedlo hlasitost udržet na takové úrovni, že letos nebyly zaznamenány žádné stížnosti na hluk od obyvatel z okolí.

ZHODNOCENÍ

Celkově lze letošní ročník ProtestFestu hodnotit jako velice pozitivní počín, který trochu rozhybal docela stojaté vody brněnské anarchistické/autonomní scény. Zejména sobotní StreetFest vybízí ke srovnávání s pražským MayDayem, který ač na první pohled „nabízí“ velice podobný typ akce, v detailech (například organizační model) se často výrazně liší. Tyhle rozdíly byly nakousnuty na úvodní diskusi ProtestFestu, kde však časový a tematický rámec nedovoloval zajít víc do hloubky. Zazněly tam ale náznaky toho, že se pro příští ročník oba festivaly chystají přehodnotit dosavadní zažitý model, a nám nezbyvá než popřát, ať se jim to povede co nejlépe.

NAJDI SVOJE MÍSTO V MĚSTĚ

Tisková zpráva skupiny KulKol

Ve čtvrtek 19. května ve večerních hodinách proběhla v prostorách chátrajícího domu ve Spolkové ulici výstava fotografií a koncert folkových hudebníků na podporu letošního ročníku festivalu alternativní kultury a aktivismu ProtestFest. Cílem akce bylo upozornit na nevyužitě městské objekty a také na rostoucí finanční zatížení kulturních akcí.

Skupina několika mladých lidí vystupujících pod jménem KulKol vlastními silami uspořádala ve vybydleném domě ve Spolkové ulici výstavu fotografií nevyužitých domů a objektů. „Jde o soukromé i městské domy na území města Brna, které již léta sledujeme. Není nám lhostejné, že zatímco někteří lidé žijí bez střechy nad hlavou či platí horentní částky za návštěvy brněnských klubů, chátrají nám před očima prázdné budovy... Rozhodli jsme se jim tedy vdechnout život, byť jen na chvíli.“ uvedla jedna z organizátorek.

Akci navštívilo asi 80 lidí, včetně malých dětí a členů místní romské komunity. Po zahájení výstavy a veganském rautu proběhl akustický koncert několika hudebníků. Spontánně se o hudební doprovod postarala také skupinka mladých místních Romů. Koncert byl ukončen v deset hodin, účastníci po sobě nechali uklizený prostor a několik objektů výstavy.

PROTI PRIVATIZACI VEŘEJNÉHO PROSTORU NESOUHLAS S BOURÁNÍM PLZEŇSKÉHO DOMU KULTURY

Plzeň vyhrála nad Ostravou a byla vybrána jako evropské město kultury 2015. K takovému označení má však ve skutečnosti velmi daleko, bereme-li v potaz, že město kultury, by mělo protežovat kulturní projekty před byznysem a vytvářet prostory pro kulturní využití. Jenže můžeme pozorovat pravý opak. Nejvíce do očí bijícím příkladem je záměr zbourat Dům kultury, který stojí v centru města, a místo něj zbudovat další obchodní centrum.

Tento záměr vyvolává již nějakou dobu nevoli nemalé části obyvatel města a je proti němu například vedena kampaň občanským sdružením „Kultura(k) vítězí“ (více o aktivitách tohoto sdružení a celé problematice na www.arenu-ne.cz). Na situaci, kdy byznys v Plzni dostává jednoznačnou přednost před lidmi, kulturou a samotným městem, zareagovala také skupina mladých lidí, kteří se rozhodli vyjádřit svůj nesouhlas veřejně v ulicích. K nim se pak přidalo několik dalších zájemců, kteří chtěli na akci participovat, a to včetně místních anarchistů, kteří se podíleli sami za sebe, nikoli jako příznivci nějakého ideového směru. Nešlo totiž jen o kulturák, myšlenka protestu byla širší - postavit se privatizaci veřejného prostoru.

V úterý 21. června se ve čtyři odpoledne sešlo před budovou hlavního nádraží asi 150 lidí různého věku - od středoškoláků po důchodce. Pro ty byly připraveny pikety, nebo si je mohli i sami namalovat - kartony a fixy byly k dispozici. Objevila se hesla jako „Ne kulturní dům developerům“, „A co děti? Mají si kde hrát?“, „Nechceme hrůzu před Radbůzu“, „Ne obchodákům, ano kultuře“, „Stop privatizaci veřejného prostoru“, „Plzeň? Město korupce a nechtutného konzumu“, „Stop politikům! Vládně si sami!“, „Město kultury nebo město obchodáků?“, „Máte v tom prachy, co?“, „Město a lidé jsou více než privátní profit“, „Kultura je víc než konzum“.

Na úvod zazněl proslov kritizující nadvládu peněz a s ní související privatizaci veřejného prostoru. Po recitaci poezie se pak lidé vydali na krátký pochod za skandování předních řad. Před kulturákem byla připravena výstava o hypermarketech, kterou zapůjčilo brněnské Nesehnutí, další připravené panely se vztahovaly již konkrétně k problémům Plzně. K dispozici byl lidem petiční stánek se šesti peticemi, které měly vztah k městu a jeho plánování. Jedna z petic požadovala zapojení lidí do rozhodování o plánování města. Stánek byl neustále obležen lidmi a během odpoledne se vybralo opravdu hodně podpisů.

Připraveno bylo velké pódium, sound system, stánek s pivkem, nealkem a grilem. Veškeré dění snímali „vůz Velkého bratra“, který si nedávno západočeská policie pořídila na extrémisty za necelých devět milionů.

Po příchodu na místo kulturního programu zaznělo po kratší organizační pauze ještě několik dalších proslovů. Na prvního řečníka nastoupila policejní delegace se starostou obvodu, že není na ohlášeném místě. Dva kroky vzad a vše bylo najednou „v pořádku“. Někteří lidé se této nesmyslné buzeraci (nebyla jediná) smáli, jiní nevěřícně kroutili hlavou.

Zástupce sdružení „Kultura(k) vítězí“ ve své řeči mimo jiné upozornil na lživá slova primátora Plzně, který tvrdil, že případná změna

územního plánu by trvala alespoň dva roky. Proti tomu postavil příklad, že již jednou radnice stihla takovou změnu udělat za tři měsíce, jenže to bylo na popud a ve prospěch hypermarketu Kaufland. Závěr z toho ať si udělá každý sám.

Kulturní program na velkém pódium, které bylo instalováno přímo na chodníku pře Dům kultury, zahájil punkový písničkář Daša fon Flaša, který sklídl zasloužené ovace. Čekání na další ohlášené interprety krátily recitace básní, jak z vlastní tvorby mladých básníků, tak i od klasiků (Egon Bondy). Na zadním pódium mezitím začala elektronická produkce. Dál zahrála country kapela a poté nastoupila s latino-americkými rytmy skupina Ocho Ríos.

Jeden z anarchistů později popsal atmosféru: „Bylo dojemné vidět, jak vedle sebe tančují alternativci, systémáci, bezdomovci, pracující, maminky s dětmi a tátové. Byla tam úžasná atmosféra a myslím, že pokud lidé nepochopili rozumově, co znamená svobodný veřejný prostor, tak to pocítili srdcem.“

Jeden z pořadatelů demonstraci zhodnotil: „Co si myslím, že se povedlo, bylo to, že byla akce pojata čistě bez politických symbolů, bez ideologičnosti... Tím byl vytvořen prostor pro diskusi - mohlo se tak hovořit o moci peněz, o zkorumpovaných politikách atd. - tedy o kritice systému. Lidé tam přišli a sami tak tvořili, diskutovali, tancovali, podpořili...“

Pochod i následný kulturní program lze hodnotit jedním pozitivně. Ukázalo se, že mnozí plzeňáci mají zájem o to, co se děje s jejich městem, a jsou ochotní podepisovat petice a účastnit se veřejných akcí. Samozřejmě takové aktivity nejsou samospasitelné, obzvláště pokud si uvědomíme, že svět byznysu a síla peněz je v kapitalistickém systému nesrovnatelně silnější než svět kultury a síla lidského hlasu.

**Proti privatizaci veřejného prostoru!
Mysli globálně, jednej lokálně!**

ČSAF-Plzeň

DĚTSKÝ DEN V MOSTĚ

Severočeská antiautoritářská iniciativa ALERTA má za sebou organizaci již třetího dětského dne, který proběhl 4. června, tentokrát mezi mosteckými paneláky.

Sobotní odpoledne na mosteckém sídlišti oživila nejprve reprodukováná hudba a později i vystupení zpěvačky Frapuchinko. Děti a rodičů na samotném začátku sice byla jen hrstka, brzy však jejich počet začínal uspokojivě narůstat. Každý se zde věnoval tomu, co ho naplňovalo. Někdo soutěžím, někdo malování nebo zpěvu a někdo relaxaci či diskuzím o neautoritářské výchově a dalších tématech.

Cílem většiny her a atrakcí, které byly na dětském dnu přichystány, bylo nejen pobavit zúčastněné, ale také rozvíjet jejich představivost, kolektivní spolupráci a pozitivní vztah k přírodě. Některé atrakce byly zaměřené na propagaci třídění a recyklace odpadu, což byl

jeden z malých dílků kampaně za snižování produkce odpadu, kterou ALERTA zahájila v květnu.

Dětský den byl opět příjemnou příležitostí, kdy se lidé mohli společně bavit a tvořit bez toho, aby cítili vzájemnou nevraživost na základě kulturních, genderových, etnických či jiných rozdílů. Byl to opravdu nádherný pohled na hrající si děcka, která vzájemně neřeší barvu kůže a nevytváří mezi sebou naprosto nesmyslné bariéry. Otázkou však je, jak se děti budou rozvíjet během dospívání ve stávající společnosti orientované na autoritářství, individualismus, materialismus a konformismus.

Dětský den opět proběhl na základě principů svépomoci a samosprávy. Veškeré prostředky na realizaci akce byly čerpány ze členských příspěvků členů a členek asociace ALERTA, případně dobrovolných příspěvků sympatizantů. Některé atrakce navíc ani nevyžadovaly

vysoké finanční náklady, spíše jen dávku kreativity a představivosti.

Akce jasně ukázala, že i bez kapitalistických korporací, bez závislosti na státu a bez parazitismu politických stran lze organizovat kvalitní projekty. Jedním z cílů dětského dne bylo ukázat, že na kulturní a sociální rozvoj prostředí, ve kterém žijeme, není potřeba „politických profesionálů“, zastupitelských orgánů či autorit. Tento cíl byl dosažen. Opět se podařilo praktickou aktivitou propagovat ideu, že obyčejní lidé mohou zdola, svépomocí a sebeorganizací být těmi, kdo píše životní scénář, na místo toho, aby byli jen figurkami, které hrají hru podle scénáře stranických a ekonomických elit.

NEJISTOTOU PROTI NEJISTOTĚ

BESEDA S ODBORÁŘI OSTRAVSKÉHO DOPRAVNÍHO PODNIKU

V pondělí 20. června uspořádala ostravská buňka iniciativy ProAlt besedu s Ivem Protivinským, předsedou závodního výboru a jeho kolegou Ing. Čestmírem Pokojským na téma nedávné stávkový řidičů a řidiček MHD. Akci podpořila svou účastí i ČSAF Ostrava.

Protivinský nejdříve stručně shrnul okolnosti, které během uplynulých pěti let vedly k radikalizaci nálad v ostravské MHD, aby vše nakonec vyvrcholilo stávkovou pohotovostí a nakonec i vyhlášením časově neomezené stávky, která byla údajně vyhlášena za historii dopravního podniku poprvé.

Dá se říci, že stávku vyvolalo nesplnění slibů ze strany vedení města i způsoby, jimiž šéfové dopravní podnik řídili. V roce 2010 došlo k úplnému zastavení růstu mezd (což se dotklo nejcitlivější zvláště dílenských zaměstnanců), takže důsledkem bylo, že mzdový rozdíl ostravského MHD byl například oproti dopravnímu podniku v Brně 2100 Kč.

Protivinský zdůraznil, že podstatnou roli hrál tlak zdola. Právě členská základna donutila odborové předáky, aby vyhlásili koncem března stávkovou pohotovost. I v tuto chvíli však vedení města naštvané pracující ignorovalo, proto byla 1. června vyhlášena časově neomezená stávka. Do té se zapojili zejména řidiči autobusů, o něco méně pak trolejbusáci. Nejnížší podporu pak stávce vyjádřili řidiči a řidičky tramvají. Dle Protivinského byla na vině zejména kolaborace některých odborových předáků s vedením. Každopádně do stávky se začalo zapojovat stále více lidí, třeba ve čtvrtek vzrostl počet stávkujících řidičů trolejbusů na 35, ale v pátek jich bylo

už o deset více. Po celou dobu stávky také odboráři protestovali před radnicí a blokovali tramvaje stávkokazů. Tyto blokády však byly dle Protivinského naprosto spontánní přírom akcí zaměstnanců. Akce skončila 6. června kompromisem, na jehož základě mzdy vzrostou o pět procent, ale až příští rok.

ŠIRŠÍ RÁMEC BOJE

Druhým tématem, o němž se s odboráři diskutovalo, byla účast na demonstraci v Praze během celodenní stávky železničářů a celkový pohled na perspektivy boje proti reformám.

Pokojský i Protivinský se shodli na nutnosti kolektivní sebeobrany a zdůraznili, že ačkoli se vláda snaží všemožně postavit jednu část společnosti proti druhé, my musíme odpovědět jednotou. Tlak ale musí být veden zdola, iniciativou samotných pracujících.

Taktéž došlo ke shodě na tom, že protesty proti vládě musí být razantnější a tvrdší. Protivinský by se třeba víc zaměřil na stávkokaze a soukromé dopravce najaté státem by pomocí blokády nepustil do města. Přišel také

se zajímavou paralelou - tak, jako nám politici a šéfové neustále servírují strach a nejistotu, my jim to můžeme oplatit stejnou mincí. Zatímco zákon o stávce ukládá povinnost ohlásit, kdy stávka začne, ohlásit její konec již ze zákona nemusíme. Nejistota pak šéfy a politiky donutí sednout za jednací stůl. Naopak v případě stávky, u níž vládoucí elity znají přesné časové rozmezí, může dojít k tomu, že se na ni připraví tak, aby způsobila co nejmenší ekonomické ztráty.

JAK TO VIDÍME MY

Beseda ukázala, že přestože má řada odborových předáků blíže k šéfům a managementu, najde se dost takových, kteří se snaží hájit zájmy pracujících co nejdůsledněji, přestože tak padnou v nelibost vedení. Z diskuse vyplynulo, že stávky mají obrovskou moc posílit kolektivní sebevědomí neprivilegovaných (podle Protivinského se po úspěšném boji v Ostravě velmi významně posílila spolupráce mezi odboráři různých odvětví) a řada lidí si snáze uvědomí, že zacílit svůj vztek tu na menšiny, tu na benefity železničářů, tu na úspěšný boj lékařů je přesně to, co politici chtějí. Potvrdilo se také to, že chce-li vláda vytáhnout trumf, začne strašit pomocí anarchistů, kteří „plánují během stávek vyvolávat násilnosti“.

„Musí se k nám dostat to, co se děje ve Španělsku, Řecku a na Islandu, kdy to berou do rukou samotní lidé. Prostě to, co se z masmédií nedozvíme. Přijít to sem, jdu okamžitě do ulic,“ prohlásil v závěru besedy jeden z odborářů. Jaké bylo jeho překvapení, když zjistil, že česká pobočka Democracie Real Ya bude mít v neděli v Ostravě první veřejnou akci.

ČSAF-Ostrava

NE NAŠÍM JMÉNEM!

POCHOD PROTI NÁVŠTĚVĚ BENJAMINA NETANJAHUA

„Ne naším jménem! - Iniciativa za spravedlivý mír na Blízkém východě“ vyhlásila „Akční týden proti návštěvě Benjamina Netanjahua a prohlubování vojensko-technické spolupráce mezi ČR a Izraelem“. Součástí tohoto akčního týdne bylo i veřejné shromáždění spojené s protestním pochodem, které se konalo v pátek 8. dubna 2011 v Praze.

Shromáždění začalo kolem druhé hodiny odpoledne na náměstí Jana Palacha několika proslovů, mezi jinými promluvil zástupce pořádající iniciativy, International Solidarity Movement (ISM) či iniciativy ProAlt, byl přečten „Otevřený dopis izraelských občanů české vládě“ a na závěr byla zarecitována báseň arabského autora. Projevy z velké části odsuzovaly násilí vůči civilnímu obyvatelstvu, uplatňování principu kolektivní viny a politiku apartheidu, kterou vede Izraelský stát vůči palestinskému lidu. Kritika byla v souvislosti s návštěvou Benjamina Netanjahua směřována na českou vládu, která je, jak se zdá, naprosto slepá vůči tomu, co provádí Izrael na palestin-

ských územích. Velmi kritické připomínky zazněly ale také například na adresu Hamasu.

Opodál stálo coby kontra-shromáždění několik desítek příznivců státu Izrael. Jeden z přítomných anarchistů se posléze vyjádřil: „Když jsem četl ty slogany, viděl ty státní vlajky a cítil tu ignoraci utrpení obyvatel Palestiny, čekal jsem už jen nějaké skandování na způsob Nic než národ.“

Po proslovech, které byly mnohdy zbytečně dlouhé, se vydalo za skandování hesel jako „Okupace není mír!“ či „Ne naším jménem!“ asi 80 lidí na pochod přes Malou Stranu na Hradčanské náměstí a odtud před budovu Ministerstva zahraničních věcí. Tam byl organizátor akce předán protestní dopis. Ačkoliv jim bylo řečeno, že ministr není přítomen, ten chvíli na to vykoul z okna. Akce byla ukončena minutou ticha za oběti okupace, a to jak ty palestinské, tak i ty izraelské.

Demonstrace se účastnila také více jak desítka anarchistů, včetně členů Československé anarchistické federace (ČSAF). Anarchisté sice nepřišli na akci, aby apelovali na svědomí

českých politiků, nýbrž z toho důvodu, aby vyjádřili svůj odpor vůči apartheidu, útlaču a rasismu a taktéž solidaritu s utiskovaným palestinským lidem (jak ze strany Izraele, tak ze strany například Hamasu). ČSAF takto vystupuje již dlouhodobě, přičemž podporuje organizace, jako je izraelská skupina Anarchists against the Wall nebo mezinárodní sdružení ISM.

-oh-

PALESTINSKÝ BOJ A ANARCHISTICKÉ DILEMA

WAYNE PRICE

Přinášíme jeden z příspěvků do diskuse o vztahu mezi anarchismem a palestinsko-izraelským konfliktem. Jde o reakci Wayne Priceho na knihu *Anarchy Alive!* izraelského anarchisty Uri Gordona.

O vztahu mezi anarchismem a palestinským bojem proti izraelské okupaci bylo dosud napsáno velmi málo. Je proto velice zajímavé přečíst si pojednání na toto téma v *Anarchy Alive!*, nedávno vydané knize izraelského anarchisty Uri Gordona. Kapitola 6 má název „Vlast: Anarchie a společný boj v Palestině/Izraeli“.

Jak autor poznamenává, většina Palestinců si přeje mít vlastní stát vedle Izraele. Obává se, že anarchistický odpor vůči tomuto požadavku by mohl být viděn jako určitý „paternalismus“, jako bychom říkali, že my víme, co je pro Arabů dobré, lépe než oni sami. Ještě podstatnější jsou jeho obavy z toho, že kromě tvrzení, že Palestinci potřebují anarchismus, nezanechává opozice vůči palestinskému státu anarchistům na jazyku nic pozitivního. Ale Palestinci anarchismus zatím nechtějí a nic ani nenasevďuje tomu, že by se tomu tak mělo v brzké době být. (Dodal bych ještě, že je nepravděpodobné, že by se lidé nechali přesvědčit anarchismem v situaci, kdy jej vidí jako protiklad toho, o co ve skutečnosti usilují, konkrétně národní sebeurčení.) Měli by tedy anarchisté říci, že odmítáme podporovat palestinský boj proti brutálnímu utlačování jejich národa, dokud sami Palestinci neprocitnou a nepostaví se proti státu a kapitalismu?

KOMENTÁŘE KE GORDONOVĚ KNIZE *ANARCHY ALIVE!*

Gordon zde staví proti sobě „očividný rozpor mezi anarchistickým závazkem podporovat utlačované skupiny na základě podmínek, které si tyto skupiny samy určí, a tím, že v případě Palestiny je jejich jádrem nový národní stát.“ Znovu zdůrazňuje, že konflikt „mezi anarchistickými anti-imperialistickými závazky... a jejich tradičním velkoplošným odmítáním státu a nacionalismu...“ je dostává do celkem bezvýchodné situace, pokud jde o národní osvobození utlačovaných lidí.“ Tato slova vyjadřují toto dilema vcelku výstižně.

Stručně poznamenává, že Bakunin, Gustav Landauer a Rudolf Rocker - všichni historicky důležití anarchisté - podporovali vazby lidí k jejich vlastní kultuře a zemi (včetně jejich práva na odpojení se od větších celků), ale zároveň se stavěli proti národním státům. Kropotkin podporoval národní osvobozené boje lidí bez státní příslušnosti, kteří chtěli odstranit cizí nadvládu. Gordon mohl zmínit anarchistickou účast v mnoha národních osvobozených a protiimperialistických bojích všude ve světě, z nichž nejznámější byl ten na Ukrajině, v jehož čele stál Nestor Machno. Nicméně tyto příklady nepomáhají ve vyřešení otázky Palestiny/Izraele.

MOŽNÉ ANARCHISTICKÉ ODPOVĚDI

Gordon nám nabízí hned několik různých „odpovědí“ k tomuto dilematu, vesměs od izraelských nebo evropských anarchistů.

Prvním možným řešením, jak píše, je akceptovat neslučitelnost toho, že by „anarchisté schválili palestinský stát“, ale přesto jej podporovat na základě solidarity jako primární hodnoty. To může být jediná „pragmatická“ a „realizovatelná“ cesta, jak čelit palestinskému útlačku „z krátkodobého hlediska“. (Zatím zde zkoumám Gordonovy názory, které podle mého názoru vybízejí k zamyšlení, a neuvádím svůj pohled.)

Druhý možný přístup, jak navrhuje, by byl založen na popření toho, že by zde nějaký rozpor vůbec existoval. Palestinci již ve státě žijí a to ve státě izraelském (včetně okupovaných území). Požadovat, aby Palestinci žili v palestinském státě, namísto státu izraelského, by nebylo v rozporu s principy těch, kdo se staví proti existenci států, argumentuje Gordon. Přinejhorším by to pro Palestinu bylo stejně špatné, jako v současném uspořádání, v lepším případě by se jejich situace změnila pozitivním směrem, a to zejména díky odstranění přímého cizího útlačku.

Jeho třetí diskutovanou odpověď je, že „anarchisté mohou podporovat palestinský stát jako strategickou volbu...“, jako jeden posun vpřed v dlouhodobém boji. Je zřejmé, že se tento region nebude okamžitě přiklánět k anarchismu; k tomu bude třeba projít mnoha stádii. Zmírnění napětí mezi izraelskými Židy a palestinskými Arabů může otevřít cestu dalším otázkám a bojům založeným na genderu, sexuální orienta-

ci a třídách, a to v obou společnostech. Pokud Palestinci dostanou, oč žádají, mohou sami poznat omezení nabízená řešením založeným na státu a pokračovat v boji na novém základě.

Čtvrté řešení se může zdát úplně v rozporu s ostatními třemi. Gordon v něm navrhuje ignorovat problematiku národní státnosti a současně podporovat každodenní boje Palestinců o práci a důstojnost. Zahnuje to i obranu farmářů před útoky židovských osadníků, odpor proti zdi, která rozděluje vesnice, demontování silničních zátaras a podobně. Anarchisté mohou být zapojeni do jednotného boje s nacionalisty bez toho, aby souhlasili s jejich politikou. Izraelští anarchisté se mohou účastnit palestinského odporu zdola, aniž by souhlasili s palestinským státem. Gordon cituje dílo Billa Templea, anarchisty, který připouští, že z krátkodobého hlediska sice může být uplatněno řešení na základě dvou států, ale zaměřuje se na spolupráci Izraelců a Palestinců na takových otázkách, jako je vzdorování izraelské zdi. Templer věří, že takováto práce může jednoho dne vést k „podkopání“ státu a kapitalismu.

Uri Gordon zasluhuje uznání za pokus čelit anarchistickému dilematu ve věci palestinského útlačku. Přestože nikdy nevyjádřil, se kterým řešením on sám souhlasí (což je trochu matoucí), vypadá to, že do určité míry souhlasí se všemi. Ten, kdo čte pravidelně mé materiály na webu, ví, že sympatizuji s anarchistou, který chce podporovat národní hnutí proti útlačku, zatímco zůstává odpůrcem národních států a kapitalismu. Nicméně si nemyslím, že se mu k tomuto dilematu podařilo nalézt vyhovující řešení.

GORDONOVY SLABINY

Gordon nerozlišuje mezi „podporou palestinské státnosti ze strany anarchistů“ nebo tím, že „anarchisté mohou podporovat palestinský stát“, na jedné straně a anarchistickou podporou nebo odsouhlasením palestinského práva na národní sebeurčení na straně druhé. První myšlenka znamená, že bychom jako anarchisté řekli, že souhlasíme s programem nezávislého státu, který by podle našeho názoru byl pro Palestince dobrou věcí. To by bylo velkou chybou, dopouštěli bychom se tak „paternalismu“ v tom smyslu, že bychom Palestincům neřekli pravdu o našich názorech a pojetí jejich odporu proti okupaci.

Podporovat jejich sebeurčení však znamená něco jiného. Naznačuje, že z principu solidarity podporujeme řešení, které si přejí sami Palestinci, a právě proto, že si ho sami přejí, přestože my jako anarchisté bychom tuto možnost nezvolili. Podobně chráníme svobodu pracujících zapojit se do odborů, které si sami vyberou, přestože s politikou mnohých nesouhlasíme. Bráníme práva lidí na to, aby mohli volit, například proti diktaturám, přestože jsme sami proti volbám. Hájíme právo na rozvod, přestože tím neříkáme ani to, že by se páry měly rozcházet a ani tím nepodporujeme buržoazní ideu manželství. Ve zkratce, anarchisté by měli bránit svobodu utlačovaných činit a prosazovat jejich vlastní volby bez toho, že by s nimi museli sami souhlasit. Věřím, že lidé (stejně jako národy a třídy) se učí tím, že činí vlastní rozhodnutí.

Dále jeho „souhlas“ a „podpora“ nového státu z krátkodobého hlediska pozbyvají pointu, že nacionalismus může zavést boj špatným směrem. I když jsou solidární s palestinským lidem (který se skládá především ze zemědělců, dělníků a malých obchodníků), anarchisté stále odporují principu nacionalismu. V nejlepším případě by Palestinci mohli získat svůj vlastní, strukturálně nezávislý stát. Ale stále by byli pod nadvládou světových trhů a mezinárodní mocenské politiky. To znamená, že by ve skutečnosti nezískali opravdovou národní svobodu. K tomu je nutná mezinárodní revoluce všech dělníků a utlačovaných. Národní vůdci mají pro Palestince katastrofální program. Ať už si je toho Gordon vědom nebo ne, netrvá na tom, aby na to anarchisté upozorňovali, dokonce ani když podporují boj Palestinců proti okupaci. Nikdy nediskutuje, jak pomoci přesvědčit alespoň některé Palestince o anarchismu namísto nacionalismu.

Snaží se s tím vypořádat tím, že navrhuje čtvrtou možnost, ve které anarchisté ignorují otázku státnosti a uplatňují solidaritu v akci. V praxi jsou solidární akce sice správnou taktikou, ale časem nebude možné otázku vzniku palestinského státu ignorovat. Palestinci by si jistě přáli vědět, zda podporujeme jejich svobodu mít vlastní stát nebo ne. Co by na to Gordon odpověděl? Templer, jeho vzor, očividně akceptuje vznik palestinského státu, nemohl by proto ignorovat tento problém v praxi.

GORDONŮV ÚTOK NA MÉ NÁZORY

Gordon začíná svou diskusi o mých názorech tvrzením, že Wayne Price „sklouzává k velmi hrubým výrazům“. Poté mě cituje:

„...Izrael je zde utlačovatelem a palestínští Arabové jsou ti, kdo jsou utlačováni. Proto by anarchisté, stejně jako všichni slušní lidé, měli stát na straně Palestinců. Kritiky jejich vedení nebo způsobů odporu jsou druhořadé; stejně jako uznání faktu, že izraelští Židé jsou také lidé, kteří mají určitá kolektivní práva. Prvním krokem je vždy stát s utlačovanými a bojovat za jejich svobodu.“

Tato pasáž nepopírá, že nacionalističtí vůdci, stejně jako některé způsoby odporu (například útoky na civilisty), by měly být kritizovány, nepopírá ani to, že izraelští Židé jsou lidé, kteří mají mít určitá kolektivní práva. Ale říká, že anarchisté (a všichni slušní lidé) by měli začít u toho, že se postaví na stranu utlačovaných, v tomto případě Palestinců, proti státu Izrael. Upřímně jsem si myslel, že toto je mezi anarchisty zcela nekontroverzní.

Ne však Gordon: „vyzývání všech slušných lidí k tomu, aby viděli něčí humanitu a kolektivní práva jako druhořadé k čemukoliv - to můžeme nazvat jakkoliv, ne však anarchismem... Tento druh přístupu se stal typickou levicovou formou judeofobie nebo antisemitismu.“ Nejsem tedy anarchist a možná jsem i antisemita! (Naštěstí Gordon nerad používá „hrubé výrazy“.)

Tvrdí, že ignoruji (malou menšinu) Izraelců, kteří pracovali a pracují s Palestinci. Jeho tvrzení se však nezakládá na faktech, když hovoří o mém údajném „totálním ignorování těch, kteří vědomě jednají proti okupaci...“ Říká, že jednají „ne z popudu toho, že 'stojí na straně Palestinců', ale na základě smyslu pro zodpovědnost a solidaritu.“ Zodpovědnost za co, když ne za útlak Palestinců ze strany izraelského státu? Solidarity s kým, když ne s Palestinci? Dříve ve svém textu dokonce se svolením citoval z prohlášení Mezinárodního hnutí solidarity, které vyjadřuje potřebu „aktivně se zapojit do odporu proti okupaci, postavit se na stranu...“ To znamená postavit se na stranu Palestinců.

Znovu mě cituje: „Musíme podporovat odpor palestinského lidu. Mají právo na sebeurčení, to znamená vybrat si své politické zástupce,

jejich programy a metody odporu, cokoliv si o nich můžeme myslet.“

Gordon se znovu ostře ohrazuje a nazývá tuto pasáž „zelenou kartou sebevražedným atentátům a jakékoliv současné nebo budoucí palestinské elitě“. Ale jak by měla vysvětlovat poslední fráze („cokoliv si o tom můžeme myslet“), podpora palestinského odporu a práva na sebeurčení neznamená, že musíme nutně souhlasit s jejich politickými vůdci, programy nebo metodami boje proti okupaci. V tomto s Gordonem nesouhlasím, jelikož očividně podporuje a schvaluje palestinský stát, přestože ten v sobě nutně obsahuje „palestinské elity“ (v odpovědích 1, 2 a 3).

Zajímavé je to, že v celé této kapitole se Gordon zabývá pouze diskusí možných anarchistických „odpovědí“ na koncept dvou států, Izraele a Palestiny, a opomíjí myšlenku jednotného demokratického a sekulárního státu pro oba národy. Možná (a zde si mohu jen domýšlet) je to z důvodu jeho obav o zájmy izraelských Židů, vzhledem k tomu, že řešení v rámci dvou států by znamenalo, že si ponechají svůj vlastní sionisticko-utlačovatelský stát?

Gordon argumentuje, že je špatné žádat po hnutí, aby činilo nátlak na Izrael, Spojené státy, nebo jakýkoliv jiný stát. „...To by byla 'politika požadavků', která uděluje nepřipustné uznání a legitimitu státní moci...“ A to je „anarchismu velmi vzdálené“. (Osobně neříkám, že lidé, kteří se nazývají anarchisty, ale se kterými jinak nesouhlasím, nejsou anarchisté, ani nemám potřebu dokazovat, že to co navrhuji, je anarchistické.) V každém případě je to zvláštní útok, vezmeme-li v úvahu, že pochází od někoho, kdo je ochoten zvážit podporu a souhlas s palestinskými požadavky na jejich vlastní stát (požadavek, který je adresován Izraeli a Spojeným státům).

Anarchisté často kladli požadavky na stát, například aby ukončil konkrétní válku nebo aby propustil politické vězně. Stejně tak jsme kladli požadavky na kapitalisty, když jsme bojovali za uznání odborů a lepší pracovní podmínky. Odmítnutí klást požadavky na stát nebo na kapitalisty může znít velmi radikálně (jakoby jim záleželo na tom, zda jim anarchisté udělí „uznání a legitimitu“!), podle mého názoru však není ničím, než reformistickým zbabělým útekem, vzdáním se jakéhokoliv dalšího boje.

Gordon je tak rozčilený, že jsem odepřel humanitu izraelským Židům (což jsem neudělal), že se musím pozastavit nad tím, zda by byl stejně tak znepokojen upíráním humanity jiných utlačovatelů. A on je! Cituje revolučního anarchistu Errica Malatestu: „Otrok je vždy ve stavu legitimní obrany a tudíž je jeho násilí vůči jeho zaměstnavateli, proti utlačovateli, vždy morálně ospravedlnitelné.“ Nicméně Malatesta dodal, že násilí by mělo být „kontrolováno“ tím, že zohledníme „lidské úsilí a lidské utrpení“.

Gordon v reakci poznamenává, že moderní dělník, přestože je vykořisťován, není ve stejné situaci jako otrok/nevolník (pravda, i když k Malatestově pointě irelevantní). Dále píše, že Malatesta hledá „pohodlnou cestu jak dehumanizovat 'třídní nepřátele', aby tak učinil násilí vůči osobám přijatelnější.“ A to přesto, že Gordon se ve svých textech, kde diskutuje násilí a nenásilí, nepřiklání jednoznačně na stranu pacifismu.

Co chce Gordon zdůraznit, je humanita vykořisťovatele. Utlačovatelé však nikdy netrpěli nedostatkem těch, kdo by se jich zastával. Jsou to otroci, dělníci a utlačované národy, kdo potřebují zastávce - nebo, přesněji, soudruhy.

NA KTERÉ JSTE STRANĚ?

Myslím, že Uri Gordon dobře vystihl dilema anarchistů v souvislosti s národně osvobozenecy boji. Hledá cesty, jak podporovat utlačovaný palestinský národ a přitom zůstat věrný svému protistátnímu a antikapitalistickému přesvědčení. Zatímco respektují jeho motivace, které i sdílím, nejsem přesvědčen o tom, že uspěl. Navrhuji proto alternativní přístup založený na obraně práva národů na sebeurčení a za současného odmítnutí nacionalismu.

Bohužel jeho text, který jinak nutí k zamyšlení, trochu kazí jeho prudké výpady vůči mým názorům. Jeho reakce se zdá být způsobena přecitlivělostí vůči zájmům utlačovatele. Nesouhlasí s myšlenkou, že bychom měli „stát na straně Palestinců“. Podle svých vlastních slov nestojí Gordon jednoznačně na straně utlačovaných, vykořisťovaných a zbídačených.

Text byl napsán pro www.anarkismo.net

Citované texty:

★ Gordon, Uri (2008). *Anarchy alive!* London/Ann Arbor: Pluto Press.

★ Price, Wayne (2006). *Lessons for the Anarchist Movement of the Israeli-Lebanese War; The Anarchist Debate About National Liberation.* Dostupné na <http://www.anarkismo.net/article/3614>

ANARH. DNY AUTONOMNÍ POLITIKY A KULTURY

REPORTÁŽ Z ANARCHISTICKÉHO KNIŽNÍHO VELETRHU V TRBOVLJE

O víkendu 13. - 15. května uspořádali slovinští anarchisté z Federace anarchistických organizací (Federacija za anarhistično organiziranje, FAO) ve městě Trbovlje mezinárodní setkání, které nazvali „Anarchie, dny autonomní politiky a kultury“. Akce v sobě zahrnovala anarchistický knižní veletrh, diskuse, workshopy, promítání a kulturní program a zúčastnili se jí i zástupci Československé anarchistické federace (ČSAF).

V pozvánce pořadatelé neopomněli zdůraznit, že vstup na celou akci je bezplatný a otevřený všem, kdo budou mít zájem. K tomu, proč ji pořádají uvedli: „Všeobecná krize, která narušuje současnou společnost, není kvůli nějaké špinavé hře zkorumpovaných jednotlivců, ale je přímým důsledkem samotného kapitalismu, zvláště v jeho neoliberální verzi. Přináší chronické nejistoty, oslabuje sociální práva, podporuje bezohledné vykořisťování, a tím posiluje sociální nerovnosti a chudobu. Proto se domníváme, že je nutná široká a hluboká sociální změna. V souladu s tímto přesvědčením jde i účel akce: na jedné straně to bude další příležitost k prohloubení komunikace a spolupráce mezi stávajícími autonomními skupinami a našimi sympatizanty a na straně druhé bude prostorem pro prezentaci anarchistických myšlenek všem zúčastněným stranám i široké veřejnosti. ANARH chce otevřít veřejný prostor, kde bude probíhat diskuse o důležitých otázkách a kde různé iniciativy budou hledat společný základ pro budování alternativ v budoucnosti.“

Samo místo konání bylo vybráno mimo jiné pro svůj silný symbolický význam. Trbovlje je průmyslové město v regionu Zasavje, kde je dlouhá a silná tradice dělnického a antifašistického boje. Akce se navíc konala v Dělnickém domě (Delavski dom), který byl postaven právě na památku minulých zápasů. Trbovlje nespí ani dnes, stalo se centrem ekologicky orientovaného boje proti francouzskému nadnárodnímu gigantu Lafarge, který škodí životnímu prostředí a lidskému zdraví.

Jelikož jsme do Trbovlje dorazili až sobotu ráno, přišli jsme o páteční program, který započal v pět hodin odpoledne zahájením knižního veletrhu a pokračoval diskusí na téma „Kapitalismus je krize: sebeorganizace jako alternativa“. Ta měla být pokusem ukázat, že krizi se nerozumí jen nedávný ekonomický vývoj, ale i to, jaké vztahy vytváří kapitalismus jako takový, jak nás rozděluje, odcizuje, utlačuje a vykořisťuje. Odpovědi na neoliberální recepty by neměly být jen kosmetické úpravy, ale změna systému jako celku. Hosté měli prezentovat své vidění problému a možná východiska spočívající především na různých formách sebeorganizace. Páteční večer pak byl věnován promítání filmu *Země a svoboda* režiséra Kena Loache a následné zábavě.

KNIŽNÍ VELETRH

V sobotu se dveře Dělnického domu otevřely před devátou hodinou, zatímco v okolí byl čilý ruch lidí, kteří přijeli především na místní trh. Někteří z nich později zavítali podívat se i na ten knižní. V prostorném vestibulu kulturního domu byli již z předešlého dne připravené některé ze stánků. Za chvíli se mezi nimi objevil i ten reprezentující ČSAF, na kterém nechyběly výtisky anarchistické revue *Existence*, nový zpravodaj *Zdola*, několik vydání nástěnných novin *A3*, komikové sešity našeho nakladatelství a množství letáků. Pro zájemce jsme měli připravené také CD, nášivky a placky, jejichž prodej je benefitem na Anarchistický černý kříž.

Účast vystavovatelů byla vskutku bohatá a internacionální, zastoupeno bylo Slovinsko, Chorvatsko, Rumunsko, Německo, Česko, Francie, Srbsko, Rakousko a Itálie. V prostoru vestibulu se ještě nacházelo několik velkých panelů s výstavou *Anarchismus ve Slovinsku*, která prostřednictvím fotografií, plakátů a dalších dokumentů představovala posledních deset let anarchistických aktivit ve Slovinsku.

Vedle knižního veletrhu byla celé dopoledne možností navštívit zdarma místní muzeum oblasti Zasavje, kde se nacházejí mimo jiné expozice vztahující se k historii kraje, jeho hornické minulosti a zdejšímu antifašistickému odboji. Od 11. hodiny byl připraven recyklační workshop zaměřený na výrobu ozdob ze zátek od nápojů, do kterého se zapojilo velké množství účastníků setkání. Navíc před Dělnickým domem byla přistavena „polní“ kuchyně kolektivu Food not Bombs, který zde vařil a za dobrovolný příspěvek nabízel jídlo nejen přímým účastníkům akce, ale i všem kolemjdoucím.

DISKUSE A PREZENTACE

Odpolední program započal diskusí „Nezávislá spolupráce jako alternativa k potravinářskému průmyslu“. Ta se zabývala vnímáním půdy v dnešní době a jejím odcizením. Řešením by mohlo být globální hnutí, které by se věnovalo vztahům k půdě, výměně zkušeností apod. Dál se tu mluvilo o obsazování půdy ve městech, guerillovém zahradničení, o okupaci půdy, kterou si uzurpují velcí vlastníci... Mohlo by jít o jeden ze směrů, jak reagovat na krizi. Takové hnutí by nebylo svázáno žádnou striktní politikou, bylo by otevřené a bez jakékoliv hierarchie. Ve Slovinsku funguje skupina zabývající se touto tematikou, a to konkrétně v Lublani a v Mariboru. Zabývá se mimo jiné i tím, kam až může zajít odcizenost lidí a půdy.

Po třetí hodině se konala krátká, asi půlhodinová prezentace „Publikační strategie ČSAF“, na níž jsme představili tiskoviny, které naše federace vydává, jejich smysl, cílové zaměření, rámcový obsah, způsob distribuce a další věci spojené s jejich vydáváním. Zmínili jsme návaznost tiskovin na webové stránky a další možnosti prezentace, které nabízí internet. Následně zaznělo několik doplňujících otázek z publika a nakonec jeden ze členů FAO představil tiskoviny slovinské federace - časopis *Autonomiia* a zpravodaj *Anarhistka*.

Další workshop jsme vynechali a věnovali se našemu stánku a debatám se zástupci několika členských federací Internacionály anarchistických federací, jejíž součástí je ČSAF. V šest hodin do prostoru anarchistického knižního veletrhu nastoupil mužský pěvecký sbor Zarja, jehož repertoár tvoří převážně revoluční dělnické a antifašistické písně. Jejich příchod podstatně zvedl věkový průměr v sále, to však nijak nemělo vliv na jejich skvělý výkon, který sklízel velký potlesk a „dědové“ museli ještě dvakrát přidávat. Tím ale jejich vystoupení zdaleka neskončilo. Při odchodu sboru z pódia kdosi z publika začal zpívat všem známou Internacionálu, načež se ihned spontánně přidala naprostá většina již promíchaných členů sboru a lidí z publika (zahraníční účastníci zpívali ve svých jazycích). Další písně zazněly ještě ve vchodu Dělnického domu a na ulici před ním.

★ DNEVI AVTONOMNE POLITIKE IN KULTURE ★

A N A R H

13. - 15. MAJ 2011

DELAVSKI DOM TRBOVLJE

DOMAČA IN MEDNARODNA JAVNA TRIBUNA | SEJEM NEODVISNE PRODUKCIJE | DELAVNICE | KULTURNI PROGRAM | EKO TRŽNICA
DISTRIBUCIJA ANARHISTIČNE IN DRUGE AVTONOMNE LITERATURE, PUBLIKACIJ IN MATERIALOV | AKTIVISTIČNI OGLED MESTA

PETEK, 13. MAJ 2011

17:00
Otvoritev sejma neodvisne produkcije
S sejemskimi materiali se bodo predstavili domači in tuji založniki, distribucije in skupine: kroge, časopise, druge publikacije in materiale

18:00
Otvoritev razstave fotografij in drugih dokumentov: ANARHIZEM V SLOVENIJI
Predstavitve domačega anarhističnega gibanja preko fotografij ter drugih dokumentov iz različnih akcij, demonstracij in drugih aktivnosti zadnjih desetih let

19:00
Javna tribuna: KAPITALIZEM JE KRIZA: SAMOORGANIZACIJA KOT ALTERNATIVA
Izohodila bodo podali člani anarhističnih skupin iz različnih delov Evrope, diskusija

20:00 Kino DDT: Land and freedom

22:00 Javna večerja

SOBOTA, 14. MAJ

9:00 - 13:00
Sejem neodvisne produkcije in eko tržnica

11:00
Delavnica: Reciklaža
Izdelovanje uporabnih reči iz odpadnih materialov

13:00
Delavnica: Neodvisno povezovanje kot alternativa prehrambeni industriji
Vinarjenje kot praktičiranje avtonomije, kolajze med malimi kmeti in porabniki, permacultura, kolektivizacija zemlje ter krepitev in poglabljanje vezi, diskusija

14:00 Nadaljevanje sejma neodvisne produkcije

15:00
Delavnica: Tour cantina deluxe
Revolucionarna akcija nabiranja dvojnih užitnih rastlin v mestu

16:00
Delavnica: Ženska ženski
Poskus pogovora brez tabujev in strah na jeziku. Odklepa, žene, misli, občutke, preobčutje in vse ostalo ter tudi vse teme - dobrodošli!

17:00
Predstavitve: Anarhistična založba DAF
Izohodila ene izmed najbolj produktivnih anarhističnih založb v regiji in njihovi novih izdaj

18:00
Kulturni program: Pevski zbor Zarja

19:00
Mednarodna javna tribuna: ANARHIZEM ALI BARBARSTVO: KAPITALIZEM RES NIMA ALTERNATIVE?
Izohodila bodo podali člani anarhističnih skupin iz različnih delov Evrope, diskusija

20:00 Kino DDT: The take
Predstavitve filma in modne tradicije delavskega in proletariatskega boja v Zasavju

21:00
Kulturni program: Nastopi, odprti mikrofoni in DJ program

NEDELJA, 15. MAJ

10:00
Aktivistični ogled mesta
Predstavitve filma in modne tradicije delavskega in proletariatskega boja v Zasavju

13:00
Skupščina udeležencev
Zajetjske dogovore, analize in postavitev ciljev za prihodnje

a-federacija.org
info@a-federacija.org

ANARCHISMUS NEBO BARBARISMUS?

Vyvrcholením dne byla mezinárodní veřejná panelová diskuse zabývající se úlohou a strategií anarchistického hnutí v dnešní době. O své zkušenosti, názory a sebekritické reflexe se tu dělili členové a členky anarchistických skupin z různých částí Evropy. Panel tvořili zástupci anarchistických federací z Československa, Francie, Slovinska, Itálie a Anarchosyndikalistické iniciativy ze Srbska.

Stěžejním tématem diskuze byla otázka konkrétní strategie anarchistických skupin z různých zemí v době, kdy už nejen anarchisté zpochybňují kapitalismus jakožto neperspektivní ekonomicko-politický systém. Diskutující se zamýšleli nad tím, do jaké míry má anarchistické hnutí spolupracovat a zapojovat se do aktivit různých alternativních uskupení. Je vhodné spolupracovat například s nevládními organizacemi, odbory či občanskými platformami? V čem to může být pro anarchismus přínosné a v čem naopak kontraproduktivní? Má vůbec anarchistické hnutí navazovat spolupráci s ostatními subjekty nebo má zůstat na okraji a nepodílet se na vytváření široké veřejné platformy reagující na probíhající celosvětovou krizi a s ní spojené asociální reformy?

Diskutující z jednotlivých federací pak představili svůj pohled na danou problematiku:

Jean Pierre (frankofonní federace, FAF):

Anarchistické hnutí ve Francii změnilo strategii v oblasti přímých akcí (demonstrace). Ustupuje od pořádání nekoordinovaných demonstrací (demonstrace pro demonstrace) a snaží se (díky větší centralizaci hnutí a jednotnosti v aktivitách) nabízet veřejnosti alternativní řešení. Díky jednotnému tématu (reakce na reformy), které propojuje anarchistické aktivity na federální úrovni, se snaží oslovit veřejnost a ukázat politickou strategii sebeorganizace jako stěžejní. Reaguje tak také na negativní obraz anarchistického hnutí u veřejnosti - společenská nálada není obecně nakloněna radikálnímu aktivismu, anarchismus je vnímán pouze jako revolta, která dokáže jen kritizovat a nenabízí žádné alternativy, nedokáže veřejnost oslovit. Na základě těchto faktorů vznikl konkrétní projekt na federální úrovni, který se zabývá nabídkou alternativního zemědělství a potravinové produkce (čisté potraviny bez pesticidů, pěstitelství, samozásobitelství, využívání veřejné půdy k pěstování apod.) Tato aktivita má kladný ohlas u veřejnosti, lidé se zapojují, protože je jim to blízké, hmatatelné, představitelné, reálné. Anarchismus nemá ukazovat, jak se věci mají dělat, ale aktivně participovat, spolupracovat a učit se je. Poté může začít nabízet alternativní pohled.

Alessandro (italská federace, FAI):

Velký důraz je v Itálii kladen na komunitní projekty. Nejvíce se FAI zapojuje do aktivit věnujících se problematice pracovních migrantů. Práce je ústředním tématem hnutí. Členové a členky FAI jsou často zapojeni v odborech. Dále se anarchistické hnutí věnuje kritické analýze médií - zejména ve vztahu k pracovním migrantům - rétorika veřejnosti, médií i politiků je v Itálii silně protipřístěhovalecká a také zaměřena proti nejnižším vrstvám. Důležité je budování identity pracující třídy, musí se ukončit její vykořisťování. Podstatná je kolektivita, stávky. Úkolem anarchistů je šířit anarchistické myšlenky u pracujících, v odborech. Je dobré, že se lidé organizují sami (sami za sebe), že bojují za svá práva. Proto je důležité, aby anarchisté u toho byli a uměli nabídnout alternativy. Nikoli pouze ukazovat jaká cesta je nejlepší.

Dragan (ASI, Srbsko):

Hlavní téma - boj za práva pracujících, antimilitarismus. Radikální levice v širším slova smyslu je v Srbsku velmi slabá, malá, je tvořena velmi úzkým okruhem jednotlivců. Anarchistické hnutí se tak musí věnovat široké škále problémů, protože tu není nikdo jiný, kdo by se jimi zabíral. Hnutí v Srbsku se nebrání spolupráci na konkrétních akcích či projektech i s ne přímo anarchisticky orientovanými subjekty, pokud jsou tato uskupení ochotna participovat na daném tématu nehierarchicky, na základě přímé demokracie. Důležité je, co kolektiv či jednotlivec dělá, ne to jak se názorově profiluje. V Srbsku je stále velmi silná nacionalistická nálada a prakticky se nejde organizovat pouze na základě anarchistických myšlenek. Chybí tu alternativní hnutí obecně, nejsou zde nevládní organizace, společnost neumí vystupovat, organizovat se. Je lepší spolupracovat s někým, kdo je aktivní a není anarchista, než s někým, komu je situace lhostejná a je pasivní. Je důležité, aby lidé spojoval program (vytváření koalic a společný boj proti kapitalismu), než ideologie jednotlivců.

Matěj (ČSAF):

Reakcí na neoliberální útok je bezesporu vztek a frustrace. Je ale otázka, jakým směrem se onen vztek může obrátit. Buď směrem dolů - proti ještě bezbrannějším (rasismus a fašismus) - a nebo nahoru - vůči mocným - a právě tady se nachází prostor pro antiautoritářské hnutí.

Role dnešního anarchismu by mělo být směřovat vztek tím druhým směrem. ČSAF konstatovala, že jí chybí jasněji definovaná praktická politika. Z diskusí však již vyvstávají obrysy, jak by mohla vypadat a z čeho by se měla skládat. Těmi stěžejními body je: 1) brání si zpět veřejného prostoru, 2) budování hnutí solidarity (v lokálním i mezinárodním měřítku), 3) vstupování do aktuálních protestních hnutí (ne ve snaze je ovládnout, nýbrž s cílem prosazovat zde antiautoritářské organizační a akční principy), 4) podílení se na samosprávných projektech (coby ohniscích praktických alternativ), 5) budování silného anarchistického hnutí.

Po úvodních příspěvcích následovala volná diskuse. Zmíněnými tématy bylo kromě hlavní diskuse ohledně spolupráce s širšími koalicemi také využívání veřejného prostoru, gender a queer tematika, či antimilitarismus. Debata se protáhla na dvě a půl hodiny, takže z programu byl vypuštěn film *The Take* a pokračovalo se večírkem.

NA SHLEDANOU PŘÍŠTĚ

Jelikož nás ráno čekala dlouhá cesta, zakotvili jsme záhy v romantickém prostředí horské chaty, kde pořadatelé zajistili ubytování, a museli oželeť program následujícího dne. Ten dopoledne tvořila aktivistická procházka městem a představení dlouhé a silné tradice dělnických a antifašistických bojů v Zasavje, pokračování knižního trhu a závěrečné společné rozloučení.

Není ale všem dnům konec a již brzo bude příležitost se na nějaký podobný podnik v balkánském regionu zase podívat, například na podzim do Srbska. Právě na Balkáně jsou anarchistické knižní veletrhy pravidelnou záležitostí. Vedle možnosti výměny publikací napomáhají udržovat a upevňovat vazby mezi aktivisty jak z tohoto prostoru, tak z východu i západu Evropy, stejně jako zprostředkovávat výměnu zkušeností, nápadů a inspirací.

SHELL TO SEA

KAMPAŇ V IRSKÉM MAYO PROTI KONCERNU SHELL

2. 4. 2011 - Nad osadami v přímořské oblasti Corrib se opět zvedl vítr. Brány základny Shell hlídá asi sto lidí z ochranky. Zatkli již dva aktivisty. Tony byl tvrdý oříšek. Museli ho nejprve odříznout od plotu, ke kterému byl zamčený o krk. Ruku mu z betonové trubky vysekávali asi hodinu a půl. Šest aktivistů leží před branou Shellky a půl hodiny blokuje cestu nákladáku, který nemůže vyjet ven. Místní přicházejí podpořit dav aktivistů. Akce končí příchodem policejní posily. Několik desítek policistů vytvoří zeď a dav odeženou od bran společnosti Shell.

Společnost Shell pokračuje v přípravných pracích pro instalaci tunelu v přímořské obydlené oblasti Erris na severozápadě Irska. Tam se 80 km od pobřeží nachází irské bohatství v zásobě plynu. Tunel má dopravit plyn na zpracování do rafinerie Shell. Tu ještě před získáním plánovacího povolení k stavbě tunelu vybudovali na pevnině devět kilometrů od pobřeží a plánovaná cesta tunelu má vést podél obydlených oblastí. V některých úsecích to bude jen dvě stě metrů od rodinných domů, základní školy, kostela, hřbitova a centra společenských setkání ve venkovské oblasti. Tunel bude vrtán pod záliv, který je v těsné blízkosti hory Dooncarton - místa pravidelných půdních sesuvů - a tím zvýší riziko pro obyvatele oblasti, kteří zde žili po generace.

SOCIÁLNÍ, EKONOMICKÝ A EKOLOGICKÝ PROBLÉM

Boj proti nebezpečnému tunelu trvá již přes deset let. Irská vláda v roce 2003 společnosti Shell povolila budování plynové rafinerie na pevnině v Mayo. Přivádění plynu a jeho zpracování v obydleném území je vysoce nebezpečné a představuje společenský, environmentální a dokonce i ekonomický problém. Rybáři přicházejí o živobytí, pozemky ztrácí hodnotu a životy lidí jsou ohroženy. Proč vláda povolí něco takového v oblasti, kterou sama prohlašuje za chráněné životní prostředí? Ti, co Shell podporují, tak činí proto, že projekt přináší nové pracovní příležitosti. Ty však samozřejmě nebudou udržitelné. Později se sice vytvoří padesát trvalých pracovních míst, ale ne pro lidi z místní komunity, protože zaměstnanci musejí být speciálně vyškolení. Místní učitelka jednou s vtipem poznamenala, že místní hotel poskytuje stejné množství pracovních míst a nikdo kvůli tomu nemusí být zbit a životní prostředí zničeno.

Vláda postavila komunitu, bránící své rodiny a živobytí, do boje s policií i se samotnými vládními orgány. V roce 2005 bylo pět mužů, kteří nechtěli povolit Shell vstup na jejich území, uvězněno a až po dlouhých protestech veřejnosti propuštěno. Protestující farmář Willie Corduff byl přepaden a zbit. Rybář Pat O'Donnel byl také zbit a následně přišel o svou rybářskou loď. Uprostřed noci ji potopili maskovaní muži. Za tento čin nebyl nikdo potrestán. A vyšetřování nikdy nebylo dostatečně medializováno. Pat a Willie jsou čelní postavy místní komunity z řad protestujících. Bylo registrováno více případů, kdy se ochranka

a policie chovala nepřiměřeně násilně vůči protestujícím. Na základě těchto událostí byly mezinárodně aktivními lidskoprávními organizacemi dosud provedeny tři kontroly a reporty, ale ministerstvo pro spravedlnost a policejní inspekce je odmítají akceptovat. Letos budou během místních protestů přítomny dvě osoby pro monitoring lidských práv.

V roce 2007 byla několik měsíců po sobě naměřena nadprůměrná přítomnost hliníku ve vodě, někdy až sedmáctkrát překračující povolený limit na litr stanovený WHO. Způsobila to společnost Shell, která pro stavění rafinerie vytěžila 750 000 tun bažinatého povrchu - rašeliny - z půdy. Nestabilní půda, jejíž spodní vrstva je bohatá na hliník, ho uvolnila a ten se rozšířil do řek, potoků a do pitné vody.

TOTALITNÍ KAPITALISMUS?

Shell, tak jako jiné ropné společnosti, má obrovskou historii způsobování environmentálních škod a porušování lidských práv. Situaci v Mayo přirovnávají k peklu, které společnost Shell rozpoutala v Nigérii ve spolupráci s vládou dané země. Kmen Ogoni, který po generace žil v oblasti delty Nigeru, byl donucen buď opustit své vesnice, nebo žít v oblasti, kde vzduch, půda a voda jsou kompletně zničeny znečištěním. V roce 1995 bylo devět mužů, kteří byli hlavními lidry opozice proti Shell, popraveno oběšením. Nedávný soudní případ v New Yorku přinesl na veřejnost důkaz, že Shell finančně podporovala nigerijskou armádu a vládu v brutálním potlačení opozice. Shell zaplatila kolem 15 milionů dolarů v mimosoudním řízení, aby se vyhnula veřejnému soudnímu řízení. Shell konstantně dokazuje, jak se nestará o environmentální škody.

Lidé přicházejí o území, práci, zemi a nikdo nebude dostatečně kompenzován. Zásoby plynu se podle letošních cen rovnají 600 milionů eur. Shell neplatí žádnou daň z těžby plynu. Korporátní daň je 25 % z profitu Shell,

příčemž Shell si ze svého zisku může odepsat náklady na výzkum a vývoj, což daň sníží na minimum. Podle kontraktu mezi Shell a Irskem bude Irsko kupovat (svůj vlastní) plyn od Shellky za normální tržní cenu, a Shell není povinná jej Irsku prodat.

Irská veřejnost je informována i o tom, že na začátku podpisu dohody mezi irskou vládou a Shell figuroval politik, jehož Shell podplatila. Shell nemá problém vykoupiť si cestu ke svým cílům. Finance, které dává na placení ochranky během protestů místní komunity, lze počítat v milionech eur. Místní oponenti projektu však tvrdí: „Náš čas jsou peníze Shell. A my máme času dost.“

KAMPAŇ SHELL TO SEA

Kampaň Shell to Sea je hlavním protestním orgánem proti pracím Shell v Irsku. Je to celonárodní kampaň s více aktivními lokálními skupinami. Kampaň začala v Mayo, kde se místní rezidenti zorganizovali do opozice, později byly vytvořeny lokální skupiny v místech po celém Irsku, které se rozhodly podporovat Shell to Sea v Mayo.

Díky kampani se práce Shell odkládají již přes deset let. Toto léto se však plány nadnárodní společnosti mají naplnit. Začne se vrtání tunelu. Nedávný výsledek judicial review (průzkumu činnosti vzhledem k její ústavnosti) společnost Shell v pracích nezastavil. Řízení bylo odloženo na říjen díky vítěznému argumentu, že společnost samotný tunel ještě nebuduje. Přípravné práce proto pokračují. Kampaň Shell to Sea před měsícem pořádala setkání v Dublinu s tématem „Plánování poslední akce“. Mezitím apeluje na všechny, kteří kampaň podporují, že právě teď je nejvyšší čas pro největší akci.

ROSSPORT SOLIDARITY CAMP

Protestní tábor Rossport Solidarity Camp (RSC) vyrostl jako základna kampaně v červnu 2005 naproti základně Shell v Mayo. Funguje

jako kancelář a přijímací středisko pro všechny, kteří se chtějí o kampani dozvědět více, navštívit oblast ohroženou společností Shell, případně se zapojit do přímé akce s místními oponenty projektu Shell. Už měsíc se v kempu budují pevné konstrukce na léto, protože vítr si z pobřežních oblastí stany rád odnáší. Kemp funguje ve velkém souladu s přírodou. Nachází se tam organická zahrada, podomácku vyrobená větrná elektrárna, kompostová toaleta a místo pro sběr dešťové vody. Pobyt v kempu zahrnující ubytování a stravu je za dobrovolný finanční příspěvek. Každý, kdo se rozhodne zůstat, si najde své místo, ať už při práci v kuchyni, na aktuálních pracích v kempu, v zahradě nebo při přímé akci.

Posláním RSC je především podpora kampaně a místní komunity. Akce dosud zahrnovala vodní akce jako rybářské blokády, kajakové blokády a okupace lodí společnosti Shell, blokády rafinerie během její stavby (denno-denní blokáda před Ballinabay, která zdržovala práci Shell po jeden rok), protesty před úřady Shell, vlády, parlamentu, hladovka místní ženy Maury Harrington, silniční blokády, okupace strojů a jiné. V současnosti je tábor mimořádně aktivní, protože Shell začíná zkušební vrty. Téměř denně se konají blokády silnic před základnou Shell.

POLICIE

Začátkem dubna se aktivistům podařilo odálit přípravné práce Shell několik dnů po sobě. Tentokrát se i policie spálila. Při zatýkání dvou aktivistek blokujících pracovní vozidla jim policie sebrala kameru.

Po propuštění bez pokuty byla aktivistkám kamera vrácena s tím, že policie nejen že zapomněla nahrávku z akce vymazat, ale i kameru během celého procesu vypnout. Zatímco byly aktivistky převáženy na policejní stanici, policisté v druhém autě „žertovali“ na jejich účet: „Uved' své jméno a adresu, nebo tě znásilním.“ Poté, co nahrávka oběhla irská média, se v Irsku zvedla vlna odporu proti jednání policie.

První akcí byla demonstrace proti trivializaci znásilnění před branami vlády v Dublinu. Místní komunita ve spolupráci s Workers Solidarity Movement pořádala demonstraci před policejní stanicí v Bellmulet, která je nejbližší protestnímu táboru RSC. Setření se dožaduje i Národní svaz žen, Ředitelství krizového centra v Mayo a samozřejmě i samotná kampaň. Policejní síla proti kampani byla často kritizována za nepřiměřené násilí, nelegální praktiky a také za spolupráci s I-RMS, soukromou bezpečnostní službou společnosti Shell.

Ve středu 13. dubna 2011 se konal protest v Castlebar v západním Irsku za propuštění ze služby pěti policistů, kteří se na zatýkání aktivistek podíleli. Policisty však nepropustili. Irsko se dožaduje spravedlnosti. Protestní plakáty říkají: „Skončete policejní násilí v Corrib!“ Kampaň si přeje prošetření policejních praktik v souvislosti s protesty v Corrib. Ministr spravedlnosti kampaň obvinil z nafukování situace a využívání nahrávky pro politické cíle. Kampaň však poukazuje na celé zástupy pohoršené veřejnosti a organizací, které se do situace obuly. Kampaň tvrdí, že jde o víc než jen ochranu protestujících, jde především o chování policie a vážné téma znásilnění. Ministr spravedlnosti uvedl další argument, a to že kampaň již stát stála 14 milionů eur navíc v placení extra policejní služby. Zatímco se čeká na rozhodnutí ombudsmana, inkriminovaní policisté byli převedeni na kancelářskou práci v jiném městě.

Vláda se upsala, aniž by vyslechla lid. Situace staví do opozice základní lidská práva a právo země. Kampaň pokračuje jako jednotný autentický hlas lidu.

Fotografie a více informací v angličtině najdete například na stránkách: shelltosea.com, indymedia.ie, criticallegalthinking.com

NOAM CHOMSKY: MÁ REAKCE NA SMRT USAMY BIN LÁDINA

Mohli bychom se zeptat sami sebe, jak bychom reagovali, kdyby irácké speciální jednotky na americkém území zabily George W. Bushe a jeho mrtvolu hodily do moře.

Je naprosto jasné, že celá operace byla plánovaná vražda, v mnoha bodech porušující zásady mezinárodního práva. Kromě manželky se zde nezdala být žádná snaha o zatýkání podezřelých, jak bychom čekali od 80 členů speciálních jednotek nečelících prakticky žádnému odporu. V zemích, jež projevují alespoň nějaký respekt k právu, jsou podezřelí zadrženi a spravedlivě souzeni. Zdůrazňuji podezřelí. V dubnu 2002 se šéf FBI Robert Mueller vyjádřil, že ani po jednom z nejintenzivnějších vyšetřování v dějinách FBI nemůže říci více, než že „věří“ v to, že spiknutí bylo zosnováno v Afghánistánu a zrealizováno v Německu a Spojených arabských emirátech. To, čemu v dubnu 2002 pouze věřili, evidentně nevěděli osm měsíců dříve, když Washington odmítl nabídky Talibánu (jak vážné byly, nevíme, protože byly okamžitě odmítnuty) na vydání bin Ládina, pokud budou předloženy důkazy, které jak jsme se brzy dozvěděli, Washington neměl. V tom případě prezident Obama lhal ve svém prohlášení, když tvrdil „velice brzy jsme zjistili, že útoky z 11 září byly organizovány al Kajdou.“

Do současné doby nebylo nic zásadního dokázáno. Neustále se mluví o bin Ládinově „přiznání“, ale stejně tak se já můžu přiznat k tomu, že jsem vyhrál bostonský maraton. Pouze se chlubil tím, co považoval za velký úspěch.

V médiích je také často diskutován fakt, že Pákistán nevydal Usámu bin Ládina Spojeným státům, přestože některé armádní a bezpečnostní složky evidentně věděly o jeho přítomnosti v Abbottabadu. Méně již se mluví o tom, že Spojené státy pronikly na pákistánské území, aby provedly politickou vraždu. Protiamerické nálady v Pákistánu jsou již tak dost silné a podobné akce je mohou pouze zhoršit. Rozhodnutí utopit mrtvolu v moři bylo předvídavé a účelově vzbuzuje skepticismus a hněv ve velké části muslimského světa.

Mohli bychom se zeptat sami sebe, jak bychom reagovali, kdyby irácké speciální jednotky na americkém území zabily George W. Bushe a jeho mrtvolu hodily do moře. Naneštěstí jeho zločiny daleko převyšují ty bin Ládinovy, přesto není nazýván „podezřelým“, ale tím, kdo „rozhoduje“ a vydává rozkazy ke spáchání nejtěžších mezinárodních zločinů, které se liší od jiných válečných zločinů jen tím, že obsahují v koncentrované podobě zlo, obsažené v každém z ostatních (citace norimberského tribunálu). Stovky a tisíce mrtvých, milióny uprchlíků, zničení velké části země a rozpoutání sektářské války, jež se pomalu šíří po celém regionu.

Dále se můžeme zmínit o Orlando Boschovi (podnikl bombový atentát na letadlo kubánských aerolinií), který v míru dožil na Floridě. Zmínil-li v tomto případě „Bushovu doktrínu“ tvrdící, že společnosti poskytující útočiště teroristům nesou stejnou vinu jako oni a mělo by se s nimi podle toho zacházet, musí nám připadat divné, že si nikdo nepovšiml toho, že tím vlastně vyzývá k invazi a zničení Spojených států a vraždě jejich zločinného prezidenta.

Další věcí je samotné pojmenování „akce Geronimo“. Samotná idea je tak hlubokomyslná, že napříč celou západní civilizací si nikdo neuvědomil, že bin Ládín je tímto spojován s hrdivým odporem proti genocidě páchajícím dobyvatelům. Je to to samé, jako bychom smrtící zbraně pojmenovali po jejich obětech: Apache, Tomahavk... Stejně by bylo, kdyby německá Luftwaffe pojmenovala svoje stíhací letadla „Žid“ a „Cikán“.

Toho, co by se dalo říci, je mnohem více, ale pouze souhrn zřejmých a základních faktů nás donutí k opravdovému zamyšlení.

Z <http://libcom.org/news/my-reaction-osama-bin-laden%E2%80%99s-death-noam-chomsky-08052011> přeložil Jakub

ROZHODOVÁNÍ KONSENSEM

STRUČNÁ PŘÍRUČKA HLEDÁNÍ SPOLEČNÉ SHODY

Rozhodování konsensem je kreativní a dynamický způsob, jak dosáhnout souhlasu všech členů ve skupině. Namísto pouhého hlasování o různých problémech, které umožňuje prosazení názoru většiny, hledá skupina rozhodující konsensem taková řešení, která aktivně podporuje každý člen skupiny, nebo je alespoň strpí.

To zaručuje, že názory, nápady a zájmy všech členů jsou brány v úvahu. Skupina směřuje k vytvoření návrhu, který je prospěšný pro všechny díky pozornému naslouchání navzájem mezi členy skupiny.

Konsensus není kompromis ani jednomyslnost - směřuje k posunu vpřed tím, že propojí dohromady nejlepší nápady všech členů a nejdůležitější zájmy - proces, který často vede k překvapivým a kreativním řešením, inspirující jak jednotlivce, tak skupinu jako celek.

SPOLUPRÁCE

Konsensus spočívá v dialogu rovnocenných členů skupiny, kde se sloučí potřeby jedinců a skupiny. Žádné rozhodnutí není učiněno proti vůli jednotlivce nebo menšiny. Namísto toho se skupina přizpůsobí potřebám všech členů. Pokud všichni souhlasí s rozhodnutím, budou mnohem více oddáni rozhodnutí uskutečnit. Tento postup vyžaduje otevřenost a důvěru. Konsensus je hledání „vítězně-vítězných“ řešení, která jsou přijatelná pro všechny.

Rozhodování konsensem je založeno na myšlence, že by lidé měli plně kontrolovat celé své životy a že moc by měla být sdílena všemi, neměla by být koncentrována v rukou několika vyvolených, neaktivnějších nebo zvolených jedinců. Je to o svobodě rozhodování jedinců o svých životech a o právu na rovnou roli při tvorbě společné budoucnosti. To je důvod proč je konsensus široce užíváno ve skupinách spolupracujících na více spravedlivé a rovnostářské společnosti jako jsou malé dobrovolnické skupiny, družstva a aktivistické sítě.

PODMÍNKY PRO KONSENSUS

Společný cíl: Všichni ve skupině musí sdílet jasný společný cíl a být ochotni na něm spolupracovat. Vypracujte společně vaše cíle a jak jich chcete dosáhnout. Pokud později vzniknou rozdíly, vraťte se zpět k obecným cílům, které pomohou sjednotit skupinu.

Zavázanost na dosažení konsensu: Každý člen skupiny musí být ochotný skutečně ustoupit. To znamená být hluboce upřímný v tom, co je a co není jeho požadavek a správně naslouchat tomu, co potřebují ostatní členové skupiny. Každý musí být ochotný ustoupit ze své pozice, být otevřený alternativním řešením a být schopný přehodnotit své potřeby.

Důvěra a otevřenost: Musíme být schopni důvěřovat, že všichni ve skupině sdílí naše zavázání ke konsensu a že každý respektuje náš názor a rovné právo. Pokud někdo manipuluje proces setkání pro rozhodnutí, které chce nejvíce, povede to k narušení důvěry lidí. Součástí toho je otevřeně vyjádřit a rozpoznat jak své touhy (to, co bychom rádi, aby se dělo), tak své potřeby (to, co vyžadujeme

proto, abychom mohli podpořit nějaké rozhodnutí). Pokud jsou všichni schopni hovořit otevřeně, pak bude mít skupina informace, které jsou nezbytné ke zvážení pozice každého jednotlivce a nastolení řešení, které všichni podporují.

Dostatek času pro rozhodování a pro učení se pracovat na konsensu. Strávená doba na vytvoření dobrého rozhodnutí může ušetřit čas ztracený přehodnocením špatného rozhodnutí.

Srozumitelnost procesu: Je nezbytné rozumět (tomuto) procesu rozhodování a ujistit se, že každý člen dostatečně chápe to, jak funguje. Tomu by rád přispěl tento text.

Aktivní zúčastněnost: Na konsensu se musí všichni členové skupiny aktivně podílet. Musíme naslouchat tomu, co vyžadují ostatní, vyjádřit naše myšlenky a pocity o problémech a pro-aktivně hledat řešení, která podporují všichni členové.

FACILITACE

Na většině setkání jsou jeden nebo více facilitátorů (moderátorů). Jejich role je zajistit průběh cílů setkání: vytváření a implementace rozhodnutí. Pomáhají také skupině pracovat harmonicky, kreativně a demokraticky.

Facilitátoři mohou podnikat kroky, aby udrželi shromáždění zaměřené na problém nebo zajistit, aby několik lidí nedominovalo diskusi. Mohou navrhnout přestávku, pokud jsou lidé znaveni, mohou mít připravenou agendu a formu průběhu, která pomůže skupině lépe dosáhnout jejich cílů.

Facilitátoři nemohou mít více rozhodující moci než kdokoli jiný a měli by zůstat neutrální nad problematičtější body diskuse. Nejsou od toho, aby tvořili všechny návrhy a rozhodnutí za skupinu. Mohou pouze dělat svůj úkol - podporovat všechny členy skupiny v procesu a usnadnit kooperaci.

Pokud v malých skupinkách není role facilitátora, každý jednotlivec může být zodpovědný za průběh jejich pracovního setkání.

PRŮBĚH TVORBY ROZHODNUTÍ

Nákres níže ukazuje vývoj během procesu dosažení konsensu. Na začátku se debata rozšiřuje s tím, jak lidé do skupiny přinášejí různé perspektivy a nápady.

To poskytuje materiál potřebný pro široký rozsah diskuse, ve které se prozkoumají všechny možnosti a pomáhá lidem pochopit zájmy všech dalších lidí. Tato fáze může být bouřlivá a někdy i obtížná - lidé se mohou potýkat s mnoha konkurenčními a protichůdnými ideami - ale je to nejkreativnější část, tak neztrácejte mysl!

Potom se skupina posouvá ke sloučení návrhů, tzn. nalezení společného základu skupiny, zahrnutí některých nápadů a kombinování všech využitelných částí do jednoho návrhu. Nakonec, pokud skupina souhlasí s návrhem, rozhodnutí je dosaženo a uskutečněno.

POSTUP DOSAŽENÍ KONSENSU

Je mnoho různých způsobů dosažení konsensu. Tento model popisuje běžné kroky a bude fungovat dobře ve skupině do asi 20 lidí.

1. krok: Uvedení a ujasnění problémů, o kterých se rozhoduje

Sdílejte informace vztahující se k tématu. Co jsou klíčové otázky?

2. krok: Prozkoumání problému a hledání myšlenek

i) Shromážděte základní myšlenky a reakce. Jaké jsou zájmy lidí a problémy?

ii) Sbírejte nápady pro řešení problému - vypíšte je.

iii) Proveďte širokou diskusi a prodiskutujte nápady. Jaké jsou problémy a zájmy?

Začněte uvažovat o řešení osobních zájmů. Zavrhněte některé nápady a zkratzte jiné.

3. krok: Hledání návrhů

Hledejte návrhy, které propojují nejlepší prvky diskutovaných návrhů. Hledejte řešení, která souhlasí s klíčovými zájmy lidí.

4. krok: Diskuse, ujasňování a opravování vašich návrhů

Následně jsou všechny zbývající zájmy vyslyšeny a každý má příležitost přispět.

Hledejte opravy a dodatky, které učiní návrh více přijatelný pro celou skupinu.

5. krok: Testování souhlasu

Dosáhli jste shody? Vyzkoušejte následující:

Blokování návrhu: Zásadně nesouhlasím se základem návrhu, který není řešením. Potřebujeme najít nový návrh.

Stát stranou: Nemohu podpořit tento návrh, protože... Ale nechci zastavit skupinu, takže nechám rozhodnutí projít beze mě.

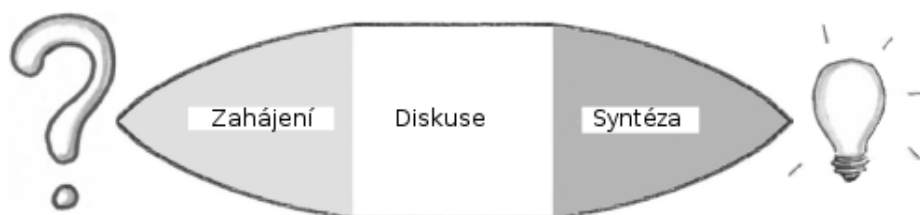
Výhrady: Mám nějaké výhrady, ale umožním návrhu projít.

Souhlas: Podporuji návrh a přeji si ho uskutečnit.

Konsensus: Nikdo neblokuje, není mnoho stojících stranou ani těch s výhradami? Aktivní souhlas?

6. krok: Uskutečnění rozhodnutí

Kdo, kdy, jak? Zaznamenat úkoly a nastavit termíny.

SOUHLAS A NESOUHLAS

V rozhodující fázi mají lidé možnosti:

Souhlas s návrhem.

Výhrady: Jsi ochotný nechat návrh projít, ale chceš naznačit skupině, že s ním nejsi úplně spokojen. Možná také vložíš energii do jeho uskutečnění, pokud budou tvé zájmy zohledněny.

Stát stranou: Máš námitky, ale neblokuješ návrh. To znamená, že nepomůžeš uskutečnit rozhodnutí, ale jsi ochotný nechat skupinu s ním pokračovat. Možná stojíš stranou, protože nesouhlasíš s návrhem nebo možná ti je rozhodnutí příjemné, ale nejsi schopný ho podpořit, protože nemáš čas nebo energii.

Skupina může být spokojená s tím, že někdo stojí stranou a pokračuje nebo může pracovat na nových návrzích, zejména pokud je více stojících stranou.

Blokování vždy zastavuje návrh od dalšího pokračování. Vyjadřuje zásadní nesouhlas a námitky. Neznačená to „Opravdu se mi to nelíbí“ nebo „Líbí se mi více jiný nápad“. Znamená to, že se nedokážeš smířit s uskutečněním návrhu. Skupina může buď začít pracovat na novém návrhu, nebo najít opravy na překonání námitky.

Při ideálním průběhu konsenzuálního rozhodování by blokování nemělo nastat, protože všechny zásadní zájmy týkající se návrhu by měly být brány v úvahu již před fází odsouhlasení návrhu. Přesto někdy dochází k tomu, že lidé nejsou schopni vyjádřit své zájmy dostatečně jasně nebo nejsou vyslyšeni skupinou. V těchto situacích možnost blokovat zajišťuje, že rozhodnutí je podporováno všemi. Funguje tak jako pojistka.

Být oprávněn blokovat je vnitřní součást konsensu, ale souvisí to s velkou odpovědností. Blokování zastaví ostatní lidi od toho, co by rádi dělali, a proto by mělo být používáno, jen pokud nejsou vyřešeny závažné zájmy.

Ujistěte se, že všichni rozumí různým možnostem vyjádření nesouhlasu. Často jsou lidé zmateni a blokují ve chvíli, kdy mohou spokojeně stát stranou. Někdy se zase lidé obávají blokovat, přestože jsou hluboce nespokojení a užívají namísto toho měkčí formu nesouhlasu.

ZÁKLADNÍ PRAVIDLA PRO DOSAŽENÍ KONSENSU

- Pokud něčemu nerozumíš neboj se to říct.

- Buď ochotný pracovat na řešení, které je nejlepší pro každého člena skupiny, nejen na tom, co je nejlepší pro tebe. Buď flexibilní a ochotný ustoupit pro dosažení konsensu.

- Pomoc vytvořit ohleduplnou a důvěrnou atmosféru. Nikdo by se neměl bát vyjádřit své nápady nebo názory. Pamatuj, že všichni

máme rozdílné hodnoty, vědomosti a chování a mohou nás nahněvat rozdílné věci.

- Vysvětli své vlastní postavení jasně. Buď otevřený a čestný o svých důvodech kvůli ozřejmění tvého úhlu pohledu. Vyjádři své zájmy v průběhu včas, ať mohou být zohledněny v návrzích.

- Naslouchej aktivně tomu, co se lidé pokoušejí sdělit. Usiluj o pochopení pozic ostatních a také jejich potřeby, zájmy a emoce. Dej prostor všem dokončit a nech si čas na zhodnocení jejich úhlu pohledu.

- Než začneš mluvit, přemýšlej a než začneš namítat, poslouchej. Poslouchej reakce ostatních členů a zvaž je pečlivě než začneš protlačovat svůj pohled. Sebeovládání je při konsensu nezbytné - někdy je největší překážka v pokroku, když někdo lpí na jednom nápadu. Pokud je jiný návrh dobrý, nepřidělávej problémy pouze tím, že to není tvůj nejoblíbenější nápad. Zeptej se sám sebe: „Může tento nápad posloužit skupině, i přestože není můj nejoblíbenější?“ nebo „Záleží na tom, který z nich vybereme?“

- Neboj se nesouhlasu. Konsensus není o tom, že si všichni myslíme stejné věci. Rozdílnosti v názorech jsou přirozené a očekávatelné situace.

Nesouhlas může pomoci rozhodnutí skupiny, protože s širším rozsahem informací a názorů je větší šance, že skupina bude hledat dobré řešení. Snadno dosažený konsensus může zakrývat skutečnost, že někteří lidé se necítí dostatečně bezpečně a důvěrně pro vyjádření nesouhlasu.

KLÍČOVÉ SCHOPNOSTI PRO KONSENSUS

Aktivní naslouchání - Když aktivně nasloucháme, přerušíme svůj vlastní myšlenkový pochod a věnujeme mluvícímu naši plnou pozornost. Opatrně se snažíme pochopit něčí pozici a jeho zájmy, potřeby a emoce.

Vytváření shrnutí - Zkrácené a přesné závěry toho, co bylo řečeno, mohou skutečně pomoci skupině posunout se blíže k rozhodnutí. Vypíchněte zjištěné společné základy stejně jako nevyřešené rozdílnosti: „Zdá se, že jsme téměř dosáhli souhlasu na této části návrhu, ale potřebujeme dále více prozkoumat tuto část tak, aby odpovídala zájmům všech.“ Ověřte, zda s tím všichni souhlasí.

Slučování - Najděte společné základy a spojení mezi zdánlivě konkurenčními nápady a propojte je dohromady do jednoho návrhu. Zaměřte se na řešení, která odpovídají základním potřebám a klíčovým zájmům, které mají lidé ve skupině.

KONSENSUS VE VELKÉ SKUPINĚ

Ve velkých skupinách je výhodné přidělit úkoly do menších skupin, jako jsou pracovní skupiny nebo lokální skupiny. Přesto jsou často tak důležité otázky, které musí být diskutovány a rozhodnuty všemi. Toho jde dosáhnout pomocí rady mluvčích, která umožňuje stovkám a tisícům lidí efektivně spolupracovat na konsensu.

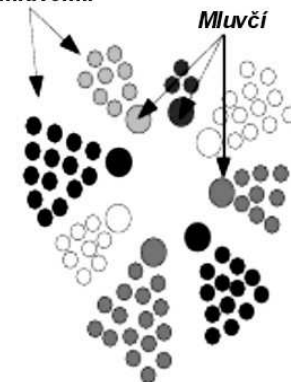
V radě mluvčích je shromáždění rozděleno do menších skupin, které začínají diskusí o problému nebo více problémech, aby se vynořily různé zájmy a nápady. Mluvčí (delegáti) ze všech skupin se pak setkají v radě mluvčích, aby získali zpětné hodnocení těchto myšlenek.

Rada mluvčích využije těchto informací na vytvoření jednoho nebo více návrhů. Ty jsou následně diskutovány zpět v malých skupinách pro zjištění pozměňovacích návrhů a souhlasu. Výsledek těchto diskusí je přednesen na se-

"Akvárium" rady mluvčích

Skupiny sedí ve vnějším kruhu okolo mluvčích.

Skupiny v hloučkích za mluvčími

To činí mluvčí zodpovědnějšími a snižuje potřebu času k opakování informací.

tkání rady mluvčích, která by měla být schopna buď potvrdit souhlas, nebo sestavit nové návrhy pro budoucí diskusi. Tímto způsobem závisí moc činit rozhodnutí pevně na malých skupinách, nikoli na mluvčích.

Malé skupiny jsou často založeny okolo již existujících skupin jako jsou pracovní týmy, lokální skupiny nebo afinitní skupiny. Případně se může velká skupina lidí rozdělit do menších skupin náhodně.

Role mluvčích je tvořit zpětnou vazbu informací mezi malou skupinou a radou mluvčích. Po mluvčích se požaduje, aby jednali jako hlas za každého v malé skupině, komunikovali v plné šíři kolektivních myšlenek a spíše než svůj osobní názor vyjadřovali názor skupiny.

Být mluvčím vyžaduje velkou zodpovědnost za přesné vyličení informací a nemanipulování v procesu.

Obecně mluvčí nedělají rozhodnutí za jejich skupinu, ale vždy zjišťují, zda je souhlas předtím, než je rozhodnutí dokončeno. Přesto mohou jednotlivé malé skupiny zmocnit jejich mluvčího rozhodnout v odsouhlaseném rozsahu.

Výměna mluvčích po jednotlivých shromážděních rady mluvčích je dobrý nápad stejně jako mít dva mluvčí. Jeden z nich prezentuje různé úhly pohledu a návrhy jeho malé skupiny a další dělá poznámky, které vyjádřily ostatní skupiny. To pomáhá zajistit, že nebudou myšlenky ztraceny nebo dezinterpretovány.

Proč malé skupiny? Někteří lidé nevidí potřebu se rozdělit do menších skupin, chtějí slyšet celou diskusí a také aby všichni ostatní slyšeli jejich názor. Přesto je ve velkých shromážděních velmi obtížné zúčastnění všech - není dostatek času, aby promluvil každý a mnoho lidí je příliš zstrašeno mluvit před stovkami lidí. Rozdrobení do menších skupin vytváří bezpečnější, dynamičtější prostor pro práci, zahrnuje více lidí a ušetří mnoho času. Menší skupiny také umožňují vytvořit výsledky paralelně.

Přeloženo ze stánek www.seedsforchange.org.uk
Převzato z www.greenaction.cz

PRŮSER JMÉNEM PASIVITA

VEŘEJNÁ DISKUSE O PŘÍČINÁCH NEZÁJMU A PASIVITY

19. dubna 2011 se v Plzni konal další večer z pravidelného cyklu promítání, která bývají zpravidla doplňována diskusí a přednáškami. Tento večer byl poněkud odlišný, jelikož na jeho programu nebylo ani promítání ani přednáška, ale jen a pouze diskuse.

Začátek patřil již tradičně vystoupení básníka Mirka Dušína, který představil své nejnovější verše. Poté si vzal úvodní slovo jeden z pořadatelů s vtipnou poznámkou, která zazněla před zahájením večera, že „dnes se sešli ti aktivní, aby pomluvili ty pasivní“. Poté svým způsobem zopakoval, co je cílem diskuse. Než se snažit jeho krátký projev rekonstruovat, použijme text, který se objevil na pozvánce:

„Je evidentní, že se nacházíme v krizi. Avšak proč lidé mlčí a dále jen tiše přijímají hrozby, které přicházejí? Často slyšíme otázku, zda je oprávněné se bouřit. My se naopak ptáme: „Je oprávněné se nebouřit?“ Na místo vzpoury vůči společnosti směřující ke své záhubě, vidíme dnes jen poslušnou přizpůsobivost. Jak je to možné? (...) Nechceme razit nějaký ideologický diskurz, nýbrž jen vyslechnout a přispět k diskusi. Věříme, že je třeba se k otázce pasivity společně vyjádřit. (...) Chceme se společně i přes vzájemnou názorovou různost a s respektem zamyslet nad problémem přizpůsobivosti a poslušnosti. Domníváme se totiž, že je velmi nebezpečné, mlčky kráčet vstříc ekologickým katastrofám, válkám vedeným z ekonomických motivů, nadvládě konzumu nad životem člověka, diktatuře trhu, nárůstu společenské nesouměřitelnosti, chudoby a nejistoty, fašizaci společnosti a jiným nebezpečím.“

Jak ještě uvedl předřečník, tato debata navazuje na již zmíněné předešlé přednášky a promítání, které se zaměřovaly na konkrétní problémy ve světě: závislost na ropě, utrpení zvířat, vykořisťování pracujících a hlad. V průběhu večera na diskusi, již se účastnilo 16 lidí různého věku - od vysokoškolačků po důchodce, zaznělo hodně zajímavých postřehů, pocitů, otázek a odpovědí. Uvedme alespoň některé, jež se nám podařilo zaznamenat.

PŘÍČINY PASIVITY

Příčina pasivity je v přijetí rezignovaného životního postoje, jenž říká „tak to bylo, je a bude“. Velmi podobné je přesvědčení, které deklarovala kdysi Margaret Thatcherová, že neexistují alternativy. Lidé, kteří konformně takové postoje přijímají, se nebudou aktivně podílet na zpochybnění statusu quo, i kdyby si sebevědomě uvědomovali jeho nedostatky a stinné stránky.

K pasivitě nás vychovává systém parlamentní demokracie a tento stav vyhovuje především politickým stranám a elitám. Při volbách volíme zástupce, které ani neznáme, které nezajímá, co my skutečně chceme a potřebujeme, které nemáme možnost odvolat. Nejpodstatnější však vzhledem k tématu této debaty je, že se v systému parlamentní demokracie vzdáváme nejen své moci a svobody, ale především své odpovědnosti a zní plynoucí vlastní aktivity. Proto lze tvrdit, že parlamentní demokracie vede k pasivitě.

Pasivita může být dána i sobectvím. „Ještě se mě to úplně netýká, tak proč by mě to mělo zajímat“. Ze sobectví a „hledění si svého“ pak pramení naprostý nedostatek solidarity. Systémově je člověk v tomto postoji kapitalismem podporován. Pro ten je důležité lidi co nejvíce atomizovat a izolovat, a to hned z několika důvodů. Jsou pak lepšími konzumenty, jelikož to, co mohli zakoupit a používat společně s někým jiným, kupuje individuálně každý sám. Proces individualizace navíc vede k vytěsňování jakékoliv mezilidské solidarity, která je nejdůležitější zbraní neprivilegovaných vůči mocným.

Je třeba rozlišovat mezi pasivitou a nezájmem. Je rozdíl mezi tím, když někdo problémy vidí, uvědomuje si je, ale nic s tím nedělá (ať už z jakéhokoli důvodu - nevíra v nápravu, pohodlnost, strach...), a tím, když někdo mnohé problémy ani vidět nechce, vůbec ho nezajímají a ani nechápe, proč by ho zajímat měli. Problém u nezájmu je především ten, že v takovém případě není vůbec na čem stavět a těžko lze takové lidi nějak oslovit. Kde není vědomí problému, tam těžko hledat možnost či alespoň naději nějakého aktivního přístupu.

Svou roli na tom, že si mnozí lidé některé problémy nepřipouští, nebo je nevidí, může hrát také systematické zastírání těchto problémů. Sociálně slabí jsou přesouváni do „ghett“, bezdomovci jsou vyháněni z veřejných prostranství a v Praze je pro ně dokonce naplánován jakýsi koncentrační tábor za městem. Všudypřítomné reklamy s usměvavými tvářemi budí dojem spokojeného života.

Na druhou stranu zazněl názor, že někteří jedinci si mohou při neustálém sledování zpráv o neštěstích a katastrofách v různých koutech světa vypěstovat jakousi citovou rezistenci vůči těmto informacím a de facto je ignorovat.

Pasivita také může být dána únavou, pocitem vyždímanosti po příchodu z práce, otrávením a znechucením z politiků. Lidem tak potom chybí chuť a energie. Podobně může za pasivitou stát strach, který s sebou přináší narůstající nejistota, která pramení především ze zadlužení lidí, na němž vydělávají banky. To vede k podřízení a poslušnosti člověka.

Příčinou pasivity také může být zastínění problémů šoubyznysem. Zábava pak hraje podobnou roli jako drogy, jelikož se stává dočasným únikem jak před vlastními problémy, tak před problémy obecnějšího charakteru. Přináší vzrušení, odpoutání se od všednosti, virtuální realitu, zapomení.

CO S TÍM?

Tolik asi k hlavnímu tématu diskuse ohledně příčin pasivity. Další debata se zaměřila krátce na otázku svobod a srovnávání některých aspektů minulého a současného režimu, a následně na otázku, jak se pasivitě postavit.

Je třeba rozlišovat svobodu ideologickou a ekonomickou. Při absenci politické svobody se člověk může obrnit, hledět si svého a žít si de facto nerušeně svůj život. Při absenci svobody ekonomické, která se projevuje především existenční nejistotou, toto není možné, jelikož člověku hrozí „chcípnutí hlady“. To je asi jeden z podstatných rozdílů předešlého

a nynějšího režimu. Mezi diskutujícími se ukázal rozpor ve vnímání důležitosti zmíněných nesvobod, což bylo svým způsobem důkazem, jak bylo následně zformulováno, že toto chápání je individuální a z části ovlivněné věkem, kdy pro mladé lidi je důležitější politická svoboda, kdežto ti starší, kteří se starají o rodinu či musí řešit zajištění na stáří, upřednostňují tu ekonomickou.

Jelikož složení diskutujících bylo věkově velmi pestré, promítlo se to i v debatě. Byl položen důraz na rozdíl mezi vzděláním a poznáním. Jeden z přítomných důchodců poznamenal, že skutečné poznání přichází až s pozdním věkem, načež mu bylo oponováno, že je to sice možné, ale je to de facto k ničemu, když s takovým poznáním už nemá jak naložit. Řešením by bylo předávat zkušenosti a životní poznatky dál. Je však podstatné, jakým způsobem. Rozhodně by neměl mít podobu utvrzující pasivity („Nemá to cenu. My to zkoušeli. Nic se nezměnilo.“), nýbrž naopak (např. „My jsme to zkoušeli po dobrém a ničeho jsme nedosáhli. Tudy cesta nevede. Musíte na to jinak.“).

Současný systém je nastaven tak, že sice dává politické svobody, jako je svoboda projevu, ukazuje se však, že právě ta je sama o sobě člověku k ničemu. Ten může říkat v podstatě cokoliv, hrdlovat, nadávat, remcat, nikdo ho však neposlouchá. Narazí ovšem v okamžiku, kdy vedle mluvení začne i něco dělat - něco, co by mohlo šéfy a elity bolet. V Praze mohou demonstrovat desetitisíce odborářů a politiků i šéfům jsou k smíchu a ani se tím netají. Jak by ale asi reagovali na časovaně neomezenou generální stávku?

Předně je důležité postavit se konformitě myšlení, která vede k zotročení. Je nutné nabourat představu o neměnnosti statusu quo a nechat růst přesvědčení, že „jiný svět je možný“. S tím souvisí i otázka nastavení hodnot. V praxi to znamená postavit se současné mnohonásobně silnější ideologické propagandě, která se sice tváří neideologicky, o to však je její dopad intenzivnější. Je třeba začít si brát zpět privatizující se veřejný prostor. Je třeba dávat příklad, jak svými osobními postoji, tak zprostředkováním zkušenosti odjinud (např. obsazování továren během krize v Argentíně). Je třeba mluvit s lidmi v zaměstnání a ve školách a snažit se rozvíjet komunity, které skomírají pod tlakem procesu individualizace a izolace. Je třeba probudit ducha solidarity.

ZÁVĚREM

Rozhodně se nám nepodařilo uvést všechny myšlenky, které ten večer zazněly. Navíc po oficiálním ukončení debata ještě pokračovala představováním konkrétnějších vizí, mimo jiné i té anarchistické. V tomto ohledu jistě stojí za zmínku, jak může nějaké konkrétní označení souboru myšlenek vést k nedorozumění, i když nad jejich obsahem panuje z velké části shoda.

Dá se tvrdit, že diskuse se povedla, a to i na vzdory tomu, že šlo o první takový pokus, kdy nebyla uvedena žádná přednáška ani promítání. Diskutujících z velké části dodržovali předem stanovená pravidla a prostor k vyjádření dostali naprosto všichni přítomní.

NUTNOST OBRODY RADIKÁLNÍ POLITIKY

PŘEDNÁŠKA ALANA CARTERA NA MAY DAY FESTIVALU

Alan Carter je profesorem filozofie na Univerzitě v Glasgow, zabývá se především politickou, morální a environmentální filozofií. Jeho život ovšem příliš neodpovídá stereotypním představám o profesorovi filozofie. Alan Carter se narodil v Anglii v roce 1952. Dětství prožil stěhováním s adoptivním otcem, leteckým mechanikem RAF, od jedné letecké základny ke druhé. Vystudoval chemii na Univerzitě v Sussexu, nicméně kariéra výzkumného chemika ho nenaplnovala. Jeho slovy: „Když jsem zjistil, že budoucnost by se zřejmě sestávala z vyrábění nervového plynu pro britskou vládu nebo tvoření zisku pro nadnárodní korporace, opustil jsem slibnou kariéru v chemickém výzkumu.“ Alan vystřídal množství různých profesí, od svářeče po řidiče autobusu. Stopoval do Indie a nějakou dobu žil v kibucu. Po návratu do Anglie začal studovat filozofii na univerzitě v Kentu. Postupně studoval v Kalifornii, Sussexu a Oxfordu. Roku 1987 začal vyučovat na Univerzitě v Dublinu, poté vyučoval v Londýně na Heythropově univerzitě. V roce 2001 přijal profesuru na Univerzitě v Coloradu. Po kratších pobytech na univerzitách v různých částech světa zakotvil na Univerzitě v Glasgow, čtvrté nejstarší univerzitě ve Velké Británii, jako vedoucí katedry morální filozofie, což je pozice, kterou v minulosti zastával například Adam Smith.

Alan Carter publikoval tři knihy a přes padesát odborných článků na široké spektrum témat. V rámci politické filozofie se věnoval tématům politické zodpovědnosti, rovnosti a majetkových práv, v rámci environmentální filozofie psal o morálním statutu nelidských živočichů a ekosystémů, v rámci aplikované etiky rozebíral problematiku zodpovědnosti k budoucím generacím, ale věnoval se i problematice chudoby Třetího světa. Momentálně rozvíjí environmentalistickou morální teorii.

Jeho poslední kniha *A Radical Green Political Theory* se zabývá vztahem mezi krizemi životního prostředí, povahou ekonomických struktur a rolí moderního státu. Dochází k tomu, že kombinace těchto faktorů vedou lidstvo ke katastrofě a poté, co analyzuje autoritářské, reformistické, marxistické a anarchistické přístupy k problémům životního prostředí, argumentuje, že pouze radikální politická praxe může katastrofě zabránit.

Alan Carter ovšem není pouze filozof; jako aktivista se v praktické rovině podílel například na činnosti organizací Přátelé Země nebo Global Response. Momentálně je předsedou organizačního výboru World Development Movement Scotland.

Nyní přepis jeho přednášky, kterou měl na Prvního máje v Praze na festivalu Antifašistické akce (několik prvních úvodních minut se nám nepodařilo zaznamenat):

NUTNOST OBRODY RADIKÁLNÍ POLITIKY

(...) Uvedme jenom pár příkladů. V roce 1960 mělo 20% lidí žijících v bohatých zemích 30krát více než 20% nejchudších. Ale v roce 1995 už to nebylo 30krát více ale 82krát více. 225 nejbohatších lidí světa mají dohromady jeden milion milionů. Jen čtyři procenta tohoto bohatství, to znamená 40 miliard, by stačily na to, aby se pro všechny lidi světa zajistil přístup ke vzdělání, zdravotní péči, pitné vodě a tak dále. A co je více, tři nejbohatší lidé světa mají dohromady majetek, který překračuje hrubý domácí produkt 48 nejméně rozvinutých zemí. Podle statistik Světové banky žijí více než tři miliardy lidí s méně než dva a půl dolarem na den, zatímco 80% světové populace má méně než deset dolarů na den. A když říkáme dva a půl dolaru, tak tím nemyslíme to, co si za dva a půl dolaru můžete koupit v nějaké zemi třetího světa, ale to, co si za dva a půl dolaru můžete koupit ve Spojených státech. Podle nedávných statistik OSN celá čtvrtina světové populace, tedy 54% lidí žijících v nejméně rozvinutých zemích, musí žít ze zdrojů, které se rovnají tomu, co si můžete koupit za méně než jeden dolar ve Spojených státech.

Tato obrovská globální nerovnost v bohatství a příjmech v rámci mezinárodního kapitalistického systému má dále za následek, že je tu obrovská nerovnost v tom, jaký dopad má lidská činnost na životní prostředí v různých částech světa. Tak například Spojené státy mají jen 4,5% světové populace, ale zároveň spotřebovávají 33% světových zdrojů, 25% neobnovitelné energie a vytváří 33% světového znečištění.

Takže negativní dopad na životní prostředí průměrného Američana je 40krát až 50krát větší než dopad na životní prostředí člověka v zemích třetího světa.

Když se podíváme na to, jak obrovské utrpení kapitalismus způsobuje a jak obrovské způsobuje nerovnosti v bohatství, mám pocit, že spíš než abychom ho nekriticky přijímali, měli bychom ho skutečně velmi tvrdě odsuzovat.

Já jsem na začátku nastínil takové dva argumenty a řekli jsme, že se podíváme, zda je můžeme přijmout. Jedním z těchto argumentů bylo, že člověk musí věřit buď v komunismus nebo v kapitalismus a že vzhledem k tomu, že komunismus byl naprostá katastrofa, tak musíme zcela nekriticky přijmout volný trh. A druhým argumentem bylo, že protože komunismus byl tak strašný, tak v důsledku toho víme, že revoluční změna nemůže fungovat.

Vrhneme se nyní na tu hypotézu, že nemáme na výběr mezi kapitalismem a komunismem. Nejdřív se tedy podíváme na to, co vlastně znamená nálepka komunismus, protože ta je často západními liberály používána velice nepřesně. Často nálepku komunismus používají zejména pro bývalý Sovětský svaz. A ani Sovětský svaz si neřikal komunistická země, Sovětský svaz se jmenoval Svaz sovětských socialistických republik. Takže oni sami svůj režim nazývali socialistický a ne komunistický.

Navíc ke komunismu - v 19. a 20. století se levice vyvíjela velmi rozmanitě. To, jak se v mnoha zemích předpokládá, že existuje jenom jedna forma komunismu, která se musí stavět do protikladu ke kapitalismu, je vlastně důkazem naprosté neznalosti dějin levicového myšlení. Když uvedu jako příklad knihu Darrow Schectera, která se jmenuje *Radical Theories: Paths Beyond Marxism and Social Democracy*, tak Darrow Schecter v této knize dává přehled revolučního syndikalismu, anarchismu, cechovního socialismu, tržního socialismu a řady dalších myšlenkových proudů, které jsou naprosto jinde a velmi rozdílné od marxismus-leninismu. A i dále, když se podíváme jen na jednu z těchto alternativ marxistického komunismu, řekneme na anarchismus, zjistíme, že i zde se to třísť na celou řadu velmi rozdílných přístupů, jako je anarchosyndikalismus, individualistický anarchismus, anarchokomunismus, anarchokolektivismus, a celou řadu dalších nedávných frakcí, jako je anarchofeminismus nebo zelený anarchismus. Takže často lidé předpokládají, že se musíte přidat buďto k ideologii komunismu, čímž ve skutečnosti mají na mysli autoritářský státní socialismus, nebo se přidat k ideologii kapitalismu. To je ovšem naprostá neznalost směrů, jako je třeba libertariánský socialismus a libertariánský komunismus a hnutí, která se vyvíjela v protikladu k marxismus-leninismu.

Jak je ale možné, že tato dlouhá a plodná historie hnutí alternativní levice je dnes takřka zapomenuta? Mohlo by se říci, že to je díky politickému úspěchu marxistických revolucionářů v Rusku, tedy bolševiků; že marxismus-leninismus převzal vedení na levici. Ale měli bychom si připomenout, že na začátku revoluce v roce 1917 v Rusku existovala celá řada radikálních politických uskupení. Navíc bychom měli říci, že

revoluce už byla v plném proudu, když přišli bolševici a uzurpovali si uvnitř ni moc, což byl vlastně převrat. Ale protože pod vedením Lenina si bolševici přivlastnili revoluci a protože Lenin byl následovníkem Karla Marxe, tak marxismus takto získal vedení v rámci radikální levice. A právě následný vývoj bolševismu vedl k naprosté demoralizaci a diskreditaci radikální levice jako celku. Tak zatímco revoluce v Rusku byla takovým světlem, takovým majákem na začátku, tak se velice brzy zdiskreditovala. Už za dvacet let v něm mohli věřit jen nejzasepenější přívrženci marxismu, protože ta temná stránka se projevila nejprve v čistkách v Sovětském svazu v 30. letech a i západní levice si začala uvědomovat, co je tento režim zač, když došlo k potlačení události v Maďarsku v roce 1956 a potom samozřejmě při okupaci Československa v roce 1968.

Levice nejprve reagovala na tyto události tak, že veškerou vinu svalila na Stalina. Když se potom při bližším zkoumání dějin bývalého Sovětského svazu ukázalo, že ona společnost byla problematická už jako taková pod vládou Lenina. Takže je třeba vinit z těchto události už Lenina. Avšak většina levice se vždycky snažila nějakým způsobem distancovat Marxe od této centralizace moci, od nedostatku demokracie, od autoritářství režimu a systémů, které vládly ve východní Evropě ve druhé polovině 20. století. Ovšem všechny ty argumenty ve prospěch marxistické teorie ve světle události a vývoje v bývalém Sovětském svazu byly čím dál tím méně přesvědčivé - až do té míry, že po takzvané sametové revoluci v roce 1989 řada lidí nad radikální levicí zcela zlomila hůl. A vzhledem k tomu, že marxistická teorie nakonec selhala, vedlo to k tomu, že celá řada lidí zlomila hůl zkrátka nad politickou teorií jako takovou.

Výsledkem byl určitý nihilismus postmodernismu na teoretickém poli, kdy celá řada politických teorií, které by mohly vysvětlit nebo nějak napomoci revoluční transformaci, byla hned odsouzena jako pouhá metavyprávění. Přitom bylo třeba jít úplně jinou cestou. Když máte teorii, která nefunguje, tak místo toho, abyste nad ní zlomili hůl, měli byste napravit určit její slabiny a potom přijít s teorií, která je méně neadekvátní. Takže já bych se nyní chtěl věnovat tomu, kde marxistická teorie tak selhala.

Marx ve svých raných dílech předpokládá, že utlačovatelské státy jsou způsobeny určitou formou fragmentarizace v rámci hospodářské struktury společnosti. V článku, který Marx napsal v roce 1843 a který se jmenuje *O židovské otázce*, argumentuje, že právo na vlastnictví rozděluje společnost, že fragmentarizuje společnost na jednotlivé osoby, které potom chtějí, aby se o tu veřejnou sféru postaral stát. Takže čím bezpečněji se lidé cítí jako jednotlivci v rámci svého práva na individuální vlastnictví, tím méně se ale musí starat jeden o druhého. Takže lidé jako jednotlivci mají tu svobodu, že se mohou starat o své blaho a vytvářet vlastní bohatství, zatímco o veřejné blaho se má starat stát. Ale čím více se stát stará o veřejné blaho, tím méně se musí jednotlivci starat o ostatní. A Marx v tom vidí, že se to roztáhne jakási negativní spirála, kdy lidé jsou čím dál roztříštěnější, individualističtější a atomizovanější, jsou sobečtější, soutěží jeden s druhým a nad nimi potom bdí stát, který je čím dál tím více utlačovatelský. Marx z toho vyvozuje, že kdyby se odstranila tato fragmentarizace v rámci hospodářské struktury společnosti, zrušilo by se tím soukromé vlastnictví a stát, který je takto nad společností, by zmizel a lidé by byli svobodní k tomu, aby mohli spravovat veřejné věci sami bez státu.

Takže kolem roku 1847 je už Marx přesvědčený o tom, že právě soukromé vlastnictví rozděluje společnost na dvě hlavní skupiny - na ty, kteří mají velké vlastnictví (kapitalisté) a mohou potom vykořisťovat ty ostatní, kteří majetek nemají (pracující). Tyto dvě skupiny pak tvoří dvě hlavní třídy a tyto dvě hlavní třídy způsobují ono roztříštění v rámci ekonomické struktury. A právě v tomto rozdělení na dvě třídy vidí Marx vysvětlení existence státu. Dále Marx vidí stát v obhajobě zájmů kapitalistů, aby tito mohli vytvářet čím dál větší zisky. Nakonec z toho vyvozuje, že vzhledem k tomu, že právě toto rozdělení společnosti vede k existenci státu, který pak utlačuje, tak pokud bychom se zbavili tohoto rozdělení, zbavili bychom se utlačování a státu a zbavili bychom se jakýchkoliv politických problémů.

Myslím si, že zdaleka tyto Marxovy závěry nesedí, protože není tak jednoznačné, že příčinou státu je rozdělení na ekonomické rovině. Myslím si, že mnoho států a jejich existenci bychom mnohem lépe vysvětlili jako důsledek zabránění nebo dobytvačnosti. Navíc zadruté a co je ještě důležitější, je, že i když jedna věc způsobí druhou, tak to ještě neznamená, že odstraníme-li příčinu, že účinek rovněž zmizí.

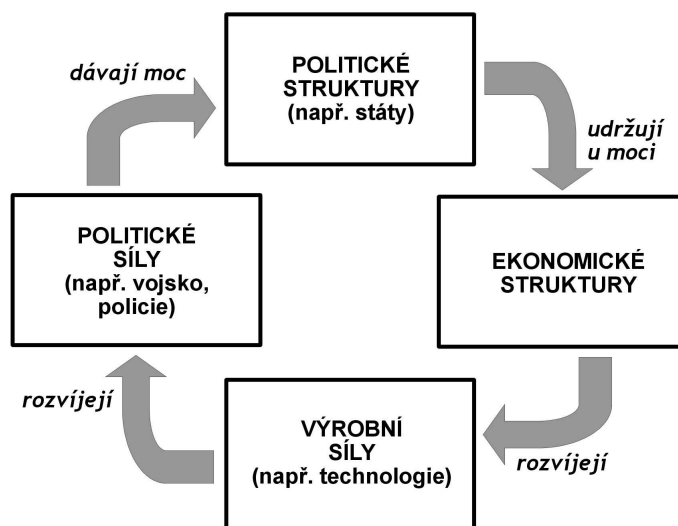
Když si vezmeme jako příklad rakovinu, tak řekněme, že rakovinu může způsobovat radioaktivní záření. Ale v okamžiku, když už rakovina začala, tak se rozšiřuje bez ohledu na ono záření. To, že záření odstraníme, neznamená, že se nemocný člověk sám o sobě uzdraví. Analogicky tedy můžeme říci, že i když byla pravda, že stát vznikl na základě ekonomického rozdělení, tak nemůžeme tvrdit, že vytvořením beztržní společnosti bude tato politická nerovnost odstraněna. Takže klíčovým

problémem marxistické teorie je dle mého názoru to, že má tendenci zjednodušovat dopady politické moci na problémy ekonomické povahy a vyvozuje z toho, že když budou nerovnosti v rozložení ekonomické moci odstraněny, tak tím zároveň budou odstraněny jakékoliv problémy týkající se výkonu moci politické. I když například můžeme říci, že nerovnost v ekonomické moci způsobuje nerovnosti v moci politické, politická moc může nakonec narůst do takových rozměrů, že je problematická sama o sobě.

Již Marxův současník, Michail Bakunin, když kritizoval Marxe, tak vlastně předjímal vývoj v Sovětském svazu, protože tvrdil, že právě samotné politické problémy budou způsobovat politickou nerovnost a budou její příčinou. Shrnul bych zde několik bodů jeho kritiky Marxe a předesílám, že Bakunin kritizuje Marxe 50 let před vznikem jakéhokoliv marxistického politického systému. Bakunin píše: Je naprosto jasné, proč diktátorství revolucionáři, jejichž cílem je svrhnout současnou existující moc a společenskou strukturu, aby vybudovali vlastní diktaturu, nikdy nejsou skutečnými nepřáteli stávající vlády. Nikdy nejsou skutečnými nepřáteli státu, ale naopak jsou nejhorlivějšími zastánci myšlenky vlády. Jsou nepřátelé pouze současných vlád, a to jenom proto, že se snaží postavit na jejich místo. Jsou nepřátelé pouze současné vládní struktury, protože ta vylučuje možnost jejich vlastní diktatury. Ale zároveň to jsou naprosto neoddanější stoupenci vládní moci, protože kdyby revoluce zničila tuto moc tím, že by skutečně masy osvobodila, pak by tuto pseudorevolucionářskou minoritu zbavila veškeré naděje, aby mohla tyto masy spoutat a vládnout jim.

Abych shrnul svůj pohled na Marxe - měl naprostou pravdu, když se stavěl velice radikálně k nerovnostem v ekonomické moci. Ale tím, že zjednodušil nerovnost politické moci jenom na ekonomické příčiny, otevřel tím bohužel cestu nesmírně utlačovatelským, autoritářským režimům státního socialismu, které užívaly moc většinu 20. století a zvláště tady ve východní Evropě. Marx byl tedy skutečně radikální tím, že se soustředil pouze na jednu nerovnost, a sice na nerovnost hospodářskou, ale problém je, že nebyl dostatečně radikální, protože vznik naprosto nepřijatelného uspořádání společnosti je způsoben jak nerovností ekonomickou, tak nerovností politickou. Následováním Marxe radikální levice katastrofálně selhala. Ne proto, že by byla radikální, nýbrž proto, že nebyla dostatečně radikální.

Takže jak by mohla vypadat teorie, která bere dostatečně vážně jak nerovnosti v oblasti ekonomické, tak nerovnosti v té politické? Já bych si tady dovolil nastínit jednu možnost.

Když se podíváme na státy, tak jsou většinou v jakési vojenské konkurenci s nějakým dalším státem. Aspoň ty velké státy rozhodně. Aby mohly být takřikající konkurenceschopné ve vojenské sféře, tak si musí vytvořit určité vojenské kapacity, aby se mohly ubránit, nebo útočit na ostatní státy, a ty je vnímaly jako hrozbu. Jenomže, aby mohly vytvořit tuto vojenskou kapacitu, tak musí samozřejmě vyvinout vysoce produktivní technologie, které budou schopny generovat přebytek, a musí si vytvořit určitou ekonomickou strukturu, která bude nejlépe odpovídat vytváření přebytků, to znamená technologie, které budou vytvářet jakýsi zdanitelný majetek.

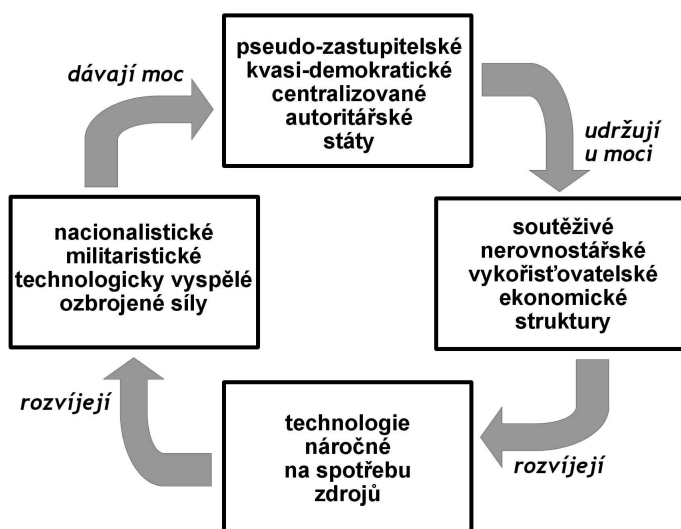
Musíme se podívat, jak vlastně všechny ty čtyři části modelu spolu souvisí. Kdybychom tady dosadili kupříkladu nějaký jiný ekonomický model, např. takový, který by byl egalitářský, kde by pracující měli vyšší podíl na zisku, a nebo sami vedli tu výrobu, zřejmě by to dospělo k tomu, že by pracovali méně, spotřebovávali by více pro sebe a tím pádem by už nevytvářeli dostatečný zisk, dostatečný přebytek, který

stát potřebuje k tomu, aby si zajistil své vojenské kapacity. Tím pádem by ta více egalitářská ekonomická struktura nevytvářela potřebný zisk pro stát. Když se na to podíváme v tomto světle, tak je celý vývoj v Sovětském svazu po revoluci naprosto jasný, protože poté, co pracující v roce 1917 převzali jednotlivé závody a výroby a nějakou dobu je vedly sověty, tak velmi brzy - v roce 1918 - nahradil Lenin tuto vládu dělníků autoritářskou kontrolou jednoho člověka. Lenin to, že dělníky takhle připravil o kontrolu nad výrobou, tehdy ospravedlňoval následujícím citátem: „Musíme vyvinout maximální úsilí, abychom zajistili hospodářskou obnovu, bez níž si nelze představit zvýšení obranného potenciálu naší země.“

Když se podíváme na tento model, tak zjišťujeme, že vysvětluje vývoj Sovětského svazu. Dále také vidíme, že má jasný dopad na životní prostředí, protože aby takovýto stát zůstal konkurenceschopný, aby zajistil svoje obrané a vojenské kapacity, tak musí vytvořit takový ekonomický model, který je co nejproduktivnější, což znamená, že strašně moc spotřebovává a vytváří obrovské znečištění a obrovské škody životnímu prostředí - a je jasné, že se řítíme do environmentální katastrofy.

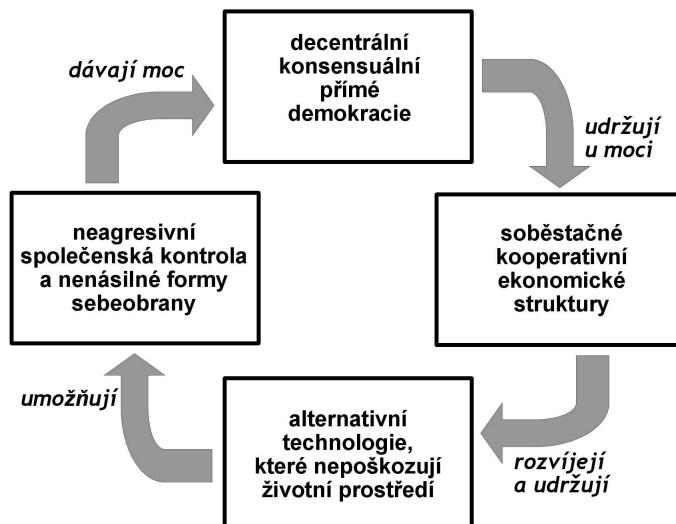
Ted' bych vám ukázal model, jak vidím společenské uspořádání v současnosti.

Když se podíváme na ty systémy dneška, tak stát je vlastně pseudo-zastupitelská demokracie, pseudodemokracie, která je centralizovaná, autoritářská, kterou udržuje v chodu nesmírně nerovnostářská, vykořisťovatelská hospodářská struktura. Tento stát zároveň udržují nacionalistické, vojenské, velice technologicky vyspělé ozbrojené síly, které jsou nesmírně náročné na spotřebu zdrojů a vytvářejí obrovské znečištění. A to vidím jako nesmírně riskantní vývoj.

Jak se z této dynamiky vymanit? Kdybychom změnili jenom jednu část tohoto systému, která by potom neodpovídala cílům a potřebám těch ostatních složek, tak ty ji velice rychle nahradí něčím, co jim vyhovuje. Abychom se mohli z tohoto neradostného vývoje nějak vymanit a aby to vůbec mělo naději na úspěch, tak si myslím, že musíme změnit každou z těchto čtyřech složek. Kdybychom tedy nahradili každý z těchto prvků jeho protikladem, jevila by se tam perspektivní uniková cesta.

Jak by to tedy vypadalo, kdybychom každý z těch prvků nahradili jeho protikladem?

Místo pseudozastupitelských, kvazidemokratických a autoritářských centralizovaných režimů bychom potřebovali decentralizované přímé demokracie. Místo výrobních vztahů, které jsou nerovnostářské, vykořisťovatelské potřebujeme nějakou ekonomickou strukturu, která je kooperativní, družstevní, která je soběstačná, rovnostářská. Místo technologií, které jsou nesmírně náročné na spotřebu zdrojů a které vytváří velké znečištění, potřebujeme technologie alternativní, které jsou k životnímu prostředí šetrné. A místo nacionalistických, militaristických ozbrojených složek potřebujeme nějakou formu společenské kontroly, která je neagresivní a nenásilná. Pokud bychom dosáhli takového modelu, tak si myslím, že by to byl model vzájemných vztahů, který je šetrný k životnímu prostředí.

A proč by něco takového mohlo fungovat? Protože demokracie, které nejsou zastupitelské, kde se lidé účastní demokratického procesu, nepotřebují násilí, nepotřebují násilné složky, aby se udržely u moci. Protože model výroby, který není vykořisťovatelský, už potom nepotřebuje stát, který následně udržuje tento model u moci. A protože alternativní technologie už potom nepotřebují nějaký obrovský, silný model, který by je silou prosadil, na rozdíl, řekněme, od jaderné energie. A protože nenásilné formy společenské kontroly už potom nepotřebují nějakou masivní technologii, která by je udržela u moci.

Tento model bere v úvahu jak nerovnosti ekonomické, tak nerovnosti politické. A právě tím, že se pokouší odstranit obojí, vytváří cestu, kdy můžeme odvrátit naprostou katastrofu, do níž se řítíme. Proč selhala radikální levice? Radikální levice selhala, protože se soustředila jenom na ekonomické nerovnosti a nebyla dost radikální, aby se soustředila zároveň na nerovnosti ekonomické a politické.

Co to pro nás znamená? Znamená to, že pokud skutečně máme zájem o to, aby zde byla nějaká politická rovnost, pokud chceme nastolit opravdovou demokracii, tak k tomu zcela nevyhnutelně potřebujeme rovnostářskou společnost. Společnost, která je i ekonomicky rovnostářská. Abychom dosáhli této společnosti, tak potřebujeme alternativní technologie, které to umožní a které zároveň umožní neagresivní, nenásilné modely společenské kontroly a ty nám potom pomohou dosáhnout skutečně konsensuální demokratické společnosti.

Jinými slovy: decentralizace, ekonomicky vyrovnaná společnost, alternativní technologie a neagresivní formy společenské kontroly - buď máme všechno nebo nic.

A závěrem bych řekl, že pokud skutečně chceme skončit s vykořisťováním a útlakem, tak musíme vytvořit decentralizovanou, nenásilnou společnost, která bude založena na alternativních technologiích. Bylo by naivní očekávat, že to za nás udělá stát nebo že to za nás udělají velké ekonomické společnosti, velké korporace. Pokud opravdu chceme dosáhnout skutečné demokracie, musíme začít u sebe a musíme o to usilovat my sami.

Přepis přednášky je pořízen dle překladu, který zazněl přímo na místě. Příložená schémata jsou překreslena dle náčrtů z přednášky.

Po přednášce následovala diskuse a prostor pro dotazy. Z důvodu špatné kvality záznamu dotazů, jsme přepis diskuse nedělali.

Audio nahrávka přednášky byla pořízena po domluvě s organizačním týmem přednáškového stanu, jelikož na festivalu bylo zakázáno pořizovat jakékoliv obrazové či zvukové záznamy.

Přepis zajistil -jk-

VZTEK PROTI NADVLÁDĚ PENĚZ

PŘEDNÁŠKA JOHNA HOLLOWAYE NA MAY DAY FESTIVALU

Přinášíme přepis přednášky Johna Hollowaye na téma „Vztek proti nadvládě peněz“, kterou měl na letošním MAY DAY festivalu, jenž v Praze na Prvního máje již počtvrté pořádala Antifašistická akce. Po přednášce a mohutném potlesku zaplněného přednáškového stanu následovala diskuse, jejíž podstatnou část vám taktéž předkládáme. Přepis slov Johna Hollowaye je pořízen dle českého překladu tak, jak zazněl na místě.

Nejprve bych se rád omluvil - je mi líto, že nemluví česky. Je mi to nesmírně líto, ale co s tím naděláme? Takže tu s překládající budeme zpívat takový duet. A zadruhé děkuji. Děkuji organizátorům, že mě sem pozvali. A děkuji i vám, že jste na chvíli zabloudili od muziky sem a budete mě poslouchat. Je mi opravdu potěšením, že tady, na tomto festivalu, mohu být. Je to pro mě velice zvláštní příležitost, opravdu významná, protože je to poprvé, kdy vlastně mohu přednášet na místě, kterému jsme říkali východní Evropa. Takže pro vás možná ne, ale pro mě je to velice vzrušující příležitost.

Jsme na festivalu a chceme slavit. Jsme tady, abychom oslavili První máj. A nejsme tady, abychom oslavovali svět takový, jaký je. Protože svět v současném stavu je svět ničení, svět krize, svět nespravedlnosti. To, co tu slavíme namísto toho, a to, co vytváříme naší oslavou, je komunita, společenství vzteku. I když se možná v tomto okamžiku necítíme nazlobení, přesto víme, že tu existuje zloba, která nás spojuje. Je to vztek namířený proti světu, jaký je. Vztek namířený proti nespravedlnosti současného světa. A proto buřme se. Protože toto jsou dny bouří a vzteku.

V Sýrii pátek vyhlásili dnem bouře, dnem vzteku. A mnoho lidí zde bojuje za lepší svět. Buřme se tedy i my tady, nejenom v severní Africe, nejenom v zemích arabského světa. Bouře v Athénách, v Paříži, v Dublinu, bouře v mnoha dalších místech... Krize je obdobím vzteku. Krize je totiž doba zničených, nenaplněných očekávání, nadějí. Každý by chtěl mít svou práci jistou, ale jistá práce už neexistuje. Chceme dobrou zdravotní péči, ale často je nám nedostupná, protože na ní nemáme peníze. Nebo docela jednoduše, ty tisíce a tisíce lidí, kteří na světě hladovějí. Lidé zuří, protože vidí, že jídlo, které by potřebovali, existuje, je tady. Ale je nedostupné, protože nemají peníze, aby si ho mohli koupit.

Na povrchu často ten vztek není vidět. Často na svůj vztek zapomínáme. Ale ten vztek je tu neustále a jen čeká, aby mohl vybuchnout. Protože je to vztek, který je součástí tohoto světa. Ten vztek má předech zničených nadějí. A zuříme o to více, protože nevíme co s naší zuřivostí, naším vztekem udělat. A tak se náš vztek obrací směrem, který je nabíledni. Zuříme proti naší vládě. Náš vztek se obrací proti Berlusconi, Kaddáfímu, Mubarakovi, Sarkozymu, Cameronovi... a kdo vás napadne ještě další.

Říkáme, že už je nebudeme volit. A oni se samozřejmě třesou hrůzou. Ale samozřejmě to se stane několikrát. A vy máte tu zkušenost z dvaceti let zastupitelské demokracie, takže víte, že když budete volit jinou vládu, jiné vůdce, takže tím nic nezměníte. Protože zastupitelská demokracie nás ve skutečnosti vehnala do pastí. Jsme jako krysy v labyrintu, běháme od jedné strany ke druhé, od jednoho vůdce ke

druhému. Ale víme, že z toho labyrintu není žádný východ, žádný únik. Protože za moci politiků stojí ještě jiná, mnohem silnější moc. Moc kapitálu, moc peněz.

A přitom tu byla odpověď, možná před padesáti nebo před sto lety. A tou odpovědí, řešením byl komunismus. Ale vy víte mnohem lépe než já, co se s tím řešením stalo. Sebrali nám ho a obrátili ho proti nám. Ukradli nám naši naději. Ukradli nám jméno pro společnost, jakou bychom chtěli vytvořit. Komunismus, který byl původně synonymem svobody, se stal nyní synonymem útlatu.

A co teď? Co uděláme s naším vztekem? Náš vztek se dostává do jedné slepé uličky za druhou. Ale to je nebezpečné. Je to nebezpečné, protože náš vztek se stává zahorklým vztekem, vztekem cynickým, vztekem často brutálním. Z toho vzteku se stává to, že mlátíme naše manželky. Ten vztek se stává rasismem a fašismem. Náš vztek se obrací proti cizincům, proti Židům, proti Cikánům, proti ženám, proti gayům. Ten vztek, který ničí a přitom neničí, ten vztek totiž ničí jenom společnost kolem nás, ale zároveň selhává v tom, že neničí systém, který to násilí umožňuje.

Samozřejmě ne a stokrát ne fašismu. Ale fašismus je vlastně společensky ventilovaný vztek. A my nemůžeme říct 'Nebud'te tak navztekaní.' Nemůžeme říci 'Všechno je přece v pořádku.' Můžeme jen říci 'I my máme vztek.' Ale náš vztek je jiný vztek. Náš vztek se neobrací proti cizincům, ani proti žádné jiné skupině. Náš vztek se neobrací proti Rusům, proti Američanům... A to je zásadní, protože tím se náš vztek odlišuje od vzteku fašistů. To je, co náš vztek povyšuje a proměňuje v něco jiného. Díky tomu je náš vztek důstojný a svým způsobem i radostný. Takže ho můžeme například vyjadřovat na festivalu, jako je tento.

Ale co teď? Co s tím vztekem uděláme? Co uděláme s naším vztekem? Se vztekem, který je namířen nejenom proti politikům a bankéřům, ale proti jejich pánu. Protože politici, bankéři a bohatí jsou všichni jen služebníci většího pána. A tím pánem jsou peníze. Buřme se tedy proti nadvládě peněz.

A to se těžko říká, protože samozřejmě všichni peníze chceme. Chceme peníze, protože v této společnosti peníze potřebujeme, abychom mohli žít, abychom mohli jíst. Potřebujeme peníze, abychom mohli dělat to, co dělat chceme. Ale možná to není tím, že bychom peníze chtěli. Pouze nechceme, aby peníze byly překážkou, tím, co nám brání dělat, co bychom dělat chtěli. Člověk, který hladoví, chce peníze, aby si mohl koupit jídlo. Ale ve skutečnosti hladovějící člověk chce mít vztah k jídlu a prostředníkem nemusí být peníze.

A tak zuříme proti nadvládě peněz, proti faktu, že naši společnosti vládnou peníze. Protože skutečnost je taková, že peníze vlastně určují naši společnost a to nejdůležitější. Zuříme proti tomu, že peníze určují celou naši společnost, že my jsme tím pádem ztraceli práva sebeurčení. Že nemůžeme ovládat a řídit naše vlastní životy. To, že člověk nemůže říct 'Dneska budu dělat něco jiného, dneska nepůjdu do práce.' Žijeme ve společnosti, která je čím dál více ovládána penězi. Žijeme ve společnosti, kde peníze ničí všechno. Žijeme ve společnosti, kde nás peníze tlačí do sebezničení lidského společenství. A to se projevuje milionem způsobů.

Protože pracuji na univerzitě, tak to vidím z pohledu právě univerzity a studujících. A vidím, že univerzity na celém světě jsou čím dál tím více podřízovány peněžnímu účetnictví. Že univerzity jsou čím dál tím více podřízovány toku peněz, a to ničí a mění způsob myšlení a ničí to prostory pro kritické myšlení. Můžeme o tom uvažovat v mnohem širším měřítku. Můžeme o tom uvažovat ve světle toho nejkatastrofičtějšího vývoje současnosti. Kdy vidíme, že je ničeno světové rolnictvo. Miliony a miliony drobných rolníků jsou vyháněny ze své půdy a naháněny do městských slumů. Společenské důsledky tohoto vývoje a také jeho dopad na životní prostředí se nám možná již nikdy nepodaří napravit.

A co je možná nejhorší - to, co peníze dělají s námi. Protože peníze vlastně určují společenské vztahy. Diktují společenskou soudržnost. Peníze ovlivňují a formují naše životy ze dne na den, z roku na rok, po celý náš život. To, jak nakládáme se svým životem, to všechno je podřízeno tomu, že potřebujeme vydělat peníze. Peníze jsou měřítkem našeho společenského uznání. A peníze přitom nemá nikdo pod kontrolou, ani ti bohatí, ani státy, ani politikové, protože peníze podléhají jenom své vlastní síle, své vlastní logice a to je logika neustálé expanze.

Peníze jsou silou iracionální a bezvýznamnou, ale peníze nás tím zároveň nutí podléhat této iracionalitě. A té iracionální činnosti říkáme námezdní práce. Práce, která je nám vnucována, práce, která je odcizená. A proto vztek proti nadvládě peněz je tak zároveň nutně i vztekem, bouří proti práci.

To je důležité, protože, když se podíváme na dějiny 20. století, vidíme tu velké boje, aby nadvláda peněz ustoupila do pozadí. Tento boj se projevuje v revolucích 20. století. Jenže tyto revoluce zpochybňovaly peníze, ale zároveň nikdy nepochybňovaly práci. A tak ruská revoluce, čínská revoluce a všechny další revoluce, které následovaly, se vlastně staly jen dalším nástrojem vnucování práce. A proto tak musely zákonitě selhat.

Bouřit se proti penězům tak znamená bouřit se proti námezdní práci. Je třeba říci této práci ne. Říci námezdní práci ne, protože existuje jiný způsob lidské činnosti. Můžeme dělat věci jinak, způsobem, který vychází přímo z nás. My přece můžeme své životy zasvětit tomu, co my považujeme za důležité a potřebné. A to není námezdní práce, to je pracování proti ní.

Jak se tedy vzbouřit proti penězům? Bouřit se proti policii je jednoduché, můžeme po ní házet kameny. Bouřit se proti bankám je jednoduché, můžeme jim okna. Ale jak se bouřit proti penězům? To je jako kdyby se člověk bouřil proti vzduchu. Jako kdybyste se snažili pěstmi bušit do vzduchu nebo kopat do vody. Zdá se, že to nemá žádný význam.

Ale pak se podíváme na své životy a řekneme si 'Ve skutečnosti tomu tak není.' Protože naše životy jsou neustálým bojem proti nadvládě peněz. Jak milujete svoje děti? Jak máte rádi své přátele? Co uděláte, když pozvete přátele na večeři? V celém našem životě neustále budujeme bariéry. Na ty zátarasy píšeme 'Sem peníze nesmí.' Tady si my vytváříme své životy, své lásky podle sebe. Nechceme, aby peníze vstupovaly do našeho vztahu k našim dětem. Nechceme prodávat svoje děti jako zboží. Sem peníze nesmí. A tak si budujeme místa, kam peníze nesmí. Ale to neplatí jen pro soukromý osobní život. Když se nad tím zamyslíte v širším měřítku, tak to vlastně děláme i my tady teď.

Protože žijí v Mexiku, tak velmi často jako o příkladu přemýšlím o zapatistech. Když přijedete do státu Chiapas, do míst držných zapatisty, když přijíždíte na toto území, tak vás vítá nápis „Špatná vláda, sem nesmíš. Tady vládne lid.“ Ale my nemusíme jezdit až do Chiapasu. Vždyť je to i tady. Včera mi například řekli, že policie není uvnitř tohoto festivalu vítána. Já jsem žádné takové nápisy neviděl, ale já ovšem neumím česky. Ten nápis je v každém případě alespoň imaginární. Policie sem nesmí. 'Státe, zůstaň venku. Tady vládne my.'

A příkladů je celá řada, za posledních deset let třeba ty různé boje kolem vzdělávání. V celé řadě zemí se studenti bouřili proti tomu, aby na univerzitách, státních školách bylo zaváděno školné. I tady studenti říkají 'Sem peníze nesmí, vzdělávání není zboží.'

Rozhlížíme se kolem sebe a začínáme vidět, že svět je plný těchto prostor, kam peníze nesmí. Míst, kde lidé odmítají, aby jim vládly peníze. Míst, kde odmítáme nadvládu peněz a kde říkáme 'My to uděláme po svém - Jinak.' Tyto prostory můžeme vidět jako praskliny ve stavbě nadvlády peněz. Tyto prostory jsou prostory důstojnosti. Jsou to místa, kde nejsme předměty něčí nadvlády, kde jsme lidmi, kde jsme vlastní lidské bytosti.

A nyní, v posledních letech se peníze vrátily ve vši své aroganci. Peníze se vrátily se vši svou destruktivní silou. A jediné, co můžeme říci, je, že to není nepřijmeme; že si to uděláme po svém. A proto buřme se proti nadvládě peněz. Rozbíjíme okna bank. Střílejme politiky. Zabíjíme bohaté. Věšme bankéře na lampy.

Samozřejmě to je důvod k oslavě a radosti. Jenomže o to tu samozřejmě nejde. Musíme zabít ne přisluhovače a slouhy, ale samotného pána. A jediný způsob, jak zabít pána, tedy peníze, je vytvářet jiné způsoby lidského společenství. Jiné způsoby, jak věci dělat. A to už tady teď právě děláme. A v tom spočívá význam tohoto festivalu.

Zabíjme peníze. Zabíjme námezdní práci. Tady a teď.

DOTAZY Z PUBLIKA

Chtěl bych se zeptat, jak se za současné nerevoluční situace může člověk tady a teď vymanit z moci peněz a jak se může postavit námezdní práci, aby nestál před tou otázkou 'Svoboda a hlad nebo peníze a nesvoboda?'

To je samozřejmě ta velká otázka. Je jasné, že všechny pokusy vytvořit tyto praskliny v nadvládě peněz čelí velkým potížím. Ale přitom existují a existují všude. A navzdory těmto potížím se mi zdá, že v současné chvíli jediný způsob, jak jít za kapitalismus a jak ho porazit, je právě rozšiřování těchto prasklin, jejich spolupráce, jejich sliti. Lidé

JOHN HOLLOWAY vystudoval práva a politické vědy na univerzitě v Edinburghu. Profesně se věnuje zejména sociologii a radikální filozofii a od roku 1991 žije v Mexiku. V současné době působí jako profesor na Institutu humanitních a sociálních věd na Autonomní univerzitě ve městě Puebla.

John Holloway se stal jedním z nejznámějších teoretiků zapatistického hnutí z jihomexického státu Chiapas, ale jeho myšlenky stejně intenzivně rezonují i v alterglobalizačním hnutí, u argentinských piqueteros či v hnutí obyvatelů jihoafrických slumů. On sám je ovlivněn zejména kritickým čtením Karla Marxe, autonomismem a Frankfurtskou školou kritické teorie - zejména pak Theodorem Adornem.

Je autorem celé řady knih a článků, ve kterých kritizuje kapitalismus a hledá k němu alternativy. Nejznámější knihou, přeloženou do mnoha jazyků, je studie k současným konceptům revoluce a zejména revoluce v zapatistickém Chiapase s názvem *Change the World without Taking Power* (Změnit svět bez převzetí moci). Svou poslední knihu vydal v minulém roce s názvem *Crack Capitalism*. Se svými kolegy z univerzity, Fernandem Matamorosem a Sergiem Tischlerem, vytvořili silné publikační trio, které vydalo celou řadu zajímavých knih, zmiňme například jednu: *Negativity and Revolution: Adorno and Political Activism*.

to ve skutečnosti dělají různými způsoby a vždycky tu existují kontradikce.

Dnes se vedou velké debaty o tom, že vlastně mladí lidé v našich společnostech vedou velmi nejistou existenci. Je nesmírně těžké najít práci na plný úvazek, na kterou jsme byli zvyklí v minulosti, což samozřejmě znamená velké materiální těžkosti. A já myslím, že je velmi důležité, že to také znamená možnost osvobození. Otázka je, jak naložíte s tím časem v době, kdy jste nezaměstnaní. A zdá se, že pro mnoho lidí, je právě tento čas velmi důležitým obdobím, v němž se snaží vytvořit jiné společenské vztahy. Kdy vlastně vytvářejí jiné sítě vzájemné podpory a jiné způsoby, jak existovat.

Vezměte si jako příklad mě. Já mám stále zaměstnání, ale jako každý učitel si pokládám otázku, jak mohu vlastně tu svou pedagogickou činnost namířit proti kapitalismu a tomuto systému, jak mohu vytvořit prostor pro kritické myšlení. Nebo si vezměte jako příklad sestřičky v nemocnici. Jejich práce je čím dál tím více vyměřována penězi. Ale stále jsou pro ně velice důležité ne ty peníze, ale aby se staraly o ostatní. A to je tam stále velmi silný moment.

Nebo na jiné úrovni můžeme vzpomenout ty miliony a miliony lidí, kteří žijí za méně než dolar na den. Ptáme se, jak vlastně žijí? Oni žijí tak, že si vytvářejí alternativní sítě podpory. A v některých případech se potom právě tyto alternativní sítě stávají základnou odporu, jak tomu bylo právě v případě celé řady významných rebelií v Latinské Americe.

Ty odpovědi nejsou jednoduché, ale lidé neustále nacházejí způsoby, jak svoji činnost obrátit proti nadvládě peněz. A někdy zkrátka stačí otevřít oči a pochopit, poznat, uvidět kolem sebe tyto změny. Já vám nemohu nabídnout snadné řešení, ale myslím, že tohle je jediná cesta, kterou můžeme jít. Toto je jediný způsob, jak můžeme uvažovat o radikální společenské změně. A myslím si, že to je zřejmě i jediná budoucnost pro lidstvo.

Peníze a námezdní práce byly vždy nástrojem kontroly lidí. Chci se zeptat, kde máme jistotu, že pokud se zbavíme peněz a námezdní práce, nebudeme stále pod kontrolou, protože kontrola a výchova k poslušnosti je nám vštěpována již od narození.

Žádná taková záruka neexistuje. Neexistuje žádná záruka na nic. Myslím, že jsme vlastně v pasti určitého vývoje nebo určité síly, kterou nikdo neovládá nebo nikdo nemá pod kontrolou, a víme, že tento vývoj, tato síla vytváří nespravedlnost, ničí svět kolem nás a velmi pravděpodobně zároveň ničí samotné podmínky lidské existence. Takže my tento vývoj musíme nějakým způsobem zvrátit a nemáme žádné záruky nebo jistoty. Jistoty nebo záruky revolučních teorií z doby před sto lety jsou všechny v prachu.

Jaké místo v té vizi radikální změny má demokracie, jestli vůbec nějaké?

Myslím, že demokracie je nesmírně důležitá, ale musí to být demokracie zdola. Pokud si demokracii představujeme jako něco, co přichází shora, tak je to vlastně uzavřený kruh, kde máme iluzi, že o něčem rozhodujeme, ale kde ve skutečnosti o všem rozhodují peníze a hon za ziskem. Pokud se podíváme na antikapitalistická hnutí posledních 15 nebo 20 let, vidíme, že se soustředí hlavně na demokracii. Ale je to

jiný typ demokracie. Někdy se tomu říká horizontalismus, nebo u zapa-
tistů tomu říkají „vládnout poslušností“. Ale všechna tato hnutí se
vlastně neustále snaží najít nějaký model, kde by lidé mohli účinně
vyjadřovat své názory. A to je, myslím, jediná cesta kupředu.

**Jaká je v kontextu vaší přednášky role výroby a vlastnictví
výrobních prostředků?**

Souhlasím, že vlastnictví výrobních prostředků je ústřední. Ale musíme
o tom uvažovat jiným způsobem. Nemůže tomu být tak, že by
vlastnictví výrobních prostředků převzal stát. Musí to být postaveno
tak, že my převezmeme kontrolu nad výrobními prostředky. Nebo
nějakým způsobem my budeme ovládat naše vlastní tvůrčí a výrobní
procesy, což někdy znamená, že okupujeme továrny, nebo zabíráme
půdu nebo se to projevuje i hnutími jako svobodný software. Existuje
celá řada způsobů, jak můžeme uvažovat o tom, jakým způsobem si
zachovat kontrolu toho, co děláme a co vytváříme.

**Tento svět je založený na dualismu, ale já nemohu přijít na
opozitum k penězům. Jestli je to třeba výměnný obchod...?**

Já si myslím, že opozitum peněz je sebeurčení. (...) Jde o to, že jsou
naše životy vyvlastňovány. Máme slova pro formy nadvlády, ale
vlastně nemáme slova pro naši vlastní činnost. Máme tedy slovo pro
námezdní práci (labour), ale nemáme slovo pro naši vlastní činnost, já
anglicky říkám doing, dělání. Když chceme mluvit o tom, co je opozitu-
m peněz: láska, důvěra, přátelství, komunismus... cokoliv chcete.
Jde o to nacházet svůj vlastní slovník, svá vlastní pojmenování.

**Vzhledem k tomu, že dlouhou dobu žijete v Latinské Americe,
jakým způsobem vnímáte a reflektujete současnou vlnu
státní levice (Lula, Chávez a Morales)? A vidíte v tom nadě-
ji, nebo spíše v rozvíjejícím se grassroots hnutí v Latinské
Americe?**

Já žiji v Mexiku, což je možná součástí tohoto prostředí. Myslím si, že
je velice důležité mít na paměti, že každé protikapitalistické hnutí je
vždycky směsí několika věcí. Lidé se bouří proti kapitalismu z mnoha
různých důvodů. A je velmi důležité všechny tyto různé důvody respek-
tovat. Ale obecně bych řekl, že každá revoluce je vlastně směsí dvou
principů, dvou základních proudů. A ten první proud velmi upřímně
říká: 'Musíme osvobodit chudé, musíme věci změnit ve prospěch chu-
dých. Musíme věci změnit k lepšímu, ve prospěch lidí.' A pak je tu
druhý proud, který říká, že svět musí změnit lidé sami.

Pokud byste chtěli vidět revoluci jako změnu ve prospěch lidí, tak
zřejmě nejlepší organizací je strana a stát. Jenomže samozřejmě
problém je v tom, že tento systém se vždy ve svém důsledku stane
represivním. Jen se podívejme na historii, no třeba už na vaši historii.
Zatímco když pojímáme revoluci jako to, že lidé sami mění svojí spo-
lečnost, tak to znamená naprosto jiný způsob uspořádání. Způsob
uspořádání, který je demokratický, který je založen na shromáždění
lidí.

Ale myslím si, že je vždycky potřeba spolupracovat se všemi těmito
tendencemi co nejvíce. Když se podíváme na Bolívii nebo Venezuelu,
tam se to projevuje tím, že ta změna má nastat seshora prostřednic-
tvím státu. Ale stále tam jsou velmi silná hnutí zdola, která trvají na
tom, že společnost mohou změnit jenom lidé sami. Takže například
v Bolívii se v prosinci stát snažil zvednout ceny pohonných hmot a lidé
vyšli do ulic a řekli ne. A vláda musela couvnout. Takže myslím, že
i tam stále existují otevřené procesy. Ale alespoň v současné době tam
stát má rozhodující slovo. A ta nadvláda státu bude v konečném dů-
sledku znamenat, že se tato otevřenost ke změně uzavře.

**Hovoříte o tom, že bychom měli v rámci protisystémových
změn komunikovat s co nejširším a nejrozmanitějším spekt-
rem skupin. V Evropě poslední dobou sílí různá hnutí, která
se opírají o nacionalistické kořeny. Jak si dokážete před-
stavit komunikaci s takovými
skupinami.**

Někdy zkrátka komunikace možná ne-
ní. Ale musíme být velmi opatrní, aby-
chom neupadli do sektářství, které
opakovaně zadusilo levici. Vlastně proto
jsem tady mluvil o vzteku. Já mám
celou řadu otázek a jedna z těch otázek,
co si pokládám, je, že lidé musí cítit
obrovské zklamání z každodenní reality
kapitalismu, a toto zklamání musí vyvo-
lávat obrovskou frustraci a vztek...
a myslím, že bychom měli být schopni
komunikovat na této úrovni a říci
si: ten vztek je oprávněný, ale ne ten
vztek, jakým způsobem ho projevu-

jete vy.

Nevím jestli je to odpověď nebo řešení, osobně já nemám absolutně
žádné sympatie s nacionalisty. Ale vidím, jak nacionalismus vyrůstá
právě z tohoto vzteku, zklamání a frustrace. A myslím si, že tyto
pocity je třeba nějakým způsobem oslovit.

**Vidíte ta místa odporu jako symptom toho, že kapitalismus
není schopen tyto autonomní zóny potlačit, nebo to naopak
vidíte jako něco, co je vývojem do budoucnosti? Jakým
způsobem si představujete dynamiku transformace?**

Vycházel jsem z dvou bodů. Zprv kapitalismus je katastrofa. To je
zcela evidentní. A druhým bodem je, že nevíme, jak z toho ven. Neví-
me, jak zvrátit vývoj kapitalismu. Před 50 lety jsme si mysleli, že to
víme. Ale myslím, že musíme říci, že ten pokus selhal. A nejenže se-
lhal, navíc měl strašlivé důsledky.

Takže se musíme znovu od začátku zamyslet, jak se z tohoto systému
vymanit. Když se zamyslíme, jak z toho ven, tak zjišťujeme, že za
posledních 20 - 30 let se tady vyrobila celá řada hnutí a lidí, kteří se
znova snaží definovat revoluci. Nepřinášejí odpovědi nebo řešení.
Zapatistě říkají, že 'Jdeme kupředu, zatímco se ptáme.' Tou cestou
jsou otázky. A myslím, že to je začátek a ty skupinky nejsou malé.
Když o tom budeme uvažovat jako o boji proti nadvládě peněz, uvidí-
me, že se na všech frontách vede obrovský boj proti nadvládě peněz.
Proti tomu, že je nám vnucována logika peněz. Jako příklad můžeme
uvést nyní velké boje v Británii proti ničení sociálního státu. Je to boj
lidí, kteří říkají, že vzdělání musí být dostupné zadarmo, stejně jako
zdravotní péče.

Když se podíváte kolem sebe, tak zjistíte, že způsoby hledání cest
ven z kapitalismu, to není záležitost jen nějakých malých skupinek. To
se týká nás všech v našich každodenních životech. A ústředním bodem
je právě ono rozbití námezdní práce. Je třeba říci, že námezdní práce
je odcizená forma činnosti, která tady nebyla odjakživa, která je nám
vnucována. A že velkou část našich životů vlastně trávíme tím, že se
snažíme vytvořit nějaké činnosti, které jsou proti tomuto systému
vnucované námezdní práce. A že jedinou cestou kupředu je to, o čem
jsem již mluvil, a sice to, aby tyto praskliny a trhliny v kapitalistickém
systému byly čím dál větší a aby pracovaly v součinnosti.

Takže otázka, kterou si můžeme položit je, jakým způsobem mohou
tyto trhliny pracovat v součinnosti. A odpověď je nasnadě: 'My nevíme.'
A musíme říci, že nevíme. Protože jediné tak, že řekneme, že nevíme,
jedině tak se vymaníme z té tradice nadvlády monologu. A jediné tak
můžeme nastolit nějaký nový koncept toho, co je revoluční politika.
Takže krátká odpověď na vaši otázku je: já nevím. (...)

**Mluvil jste o tom, že součástí řešení, součástí té radikální
sociální změny může být starostlivost, láska, přátelství.
Myslím, že ženy byly a stále jsou ty, které poskytují sta-
rostlivost a milují a jsou prostřednictvím toho vykořisťova-
né a ovládané. Byla bych proto zvědavá na váš postoj
k této věci, na to, že ženy prostřednictvím své lásky a sta-
rostlivosti častokrát snášejí sociální náklady na reprodukci
společnosti.**

Já myslím, že právě tím, jak dochází ke změnám chápání protikapita-
listických aktivit, se vytváří celá nová gramatika, nebo spíše anti-
gramatika odporu a vytváří se celý nový způsob pohledu na svět nebo
na perspektivu změny. A jedním z aspektů, který jsem nezmiňoval
a který krátce zmíním, je změna nebo zrušení konceptu času. Abychom
mohli uvažovat o nějaké budoucí revoluci, o revoluci, která se odehrá-
vá právě tady a teď, je třeba si uvědomit, že jediný způsob jak uvažo-
vat o revoluci tady a teď není to, že si položíme otázku, jak zrušit
kapitalismus, ale jak v něm nepokračovat nebo jak ho nepodporovat.
Což tedy není odpověď na vaši otázku, ale je to postřeh, který jsem
vám chtěl říci.

Ale vlastně se tím mění celé pojetí
subjektivity a subjektu revoluce. Takže
tradiční pojetí subjektu revoluce coby
proletariátu se tímto mění. Protože
proletariát byl vždycky ve třetí osobě,
byli to oni. Co se mění, tedy je, že ta
hnutí už nemluví o 'on', 'oni', 'proletari-
át', ale je to vždycky 'my'. A to my je
převážně ženské my. Částečně proto,
že tato nová koncepce vyrůstá právě
z feministického hnutí. A částečně
proto, že celou řadu těchto hnutí tvoří
převážně ženy. To, co jste říkala, je
rozhodně velkou částí toho, co se
v současnosti odehrává. Nevím, jestli je
to jasná odpověď na vaši otázku. (...)

A3 je projekt nástěnných novin, které každý měsíc vydává Československá anarchistická federace (ČSAF) a vylepují ho její členové a členky. Přidat se však může každý, kdo má zájem a rád by šířil A3 ve svém okolí. Každé nové číslo je ihned k dispozici ke stažení v tiskové podobě na stránce www.csaf.cz nebo si o něj můžete napsat na e-mail: csaf@csaf.cz.

A3 - DUBEN 2011

INDIANA KLAUS A TAJEMSTVÍ SUVENÝRU

Málokomu asi unikla chilská příhoda Václava Klause, kdy při tiskové konferenci ukradl protokolární pero, jehož obal poté úhledně vrátil na původní místo, jakoby se nic nedělo. Mluvíci prezidentské kanceláře po zveřejnění záběrů z „čórky“ prohlásil, že šlo o obyčejnou propisku, které se běžně rozdávají a berou coby suvenýr. Podle chilské strany byla tato „obyčejná propiska“ prací místních klenotníků, zdobenou rytinami v modrém polodrahokamu.

Jestliže není Václav Klaus chorobným kleptomanem, pak zůstává otázka, proč krade - zda proto, že to tak nějak k němu patří a baví ho to, nebo z ekonomické nouze. Že by se na něj po těch letech vykašlali všichni ti, kterým během „ekonomické transformace“ pomohl k miliardovým suvenýrům?

Klausův kouzelnický kousek alá „ted' tu je a - abrakadabra - ted' už tu není“ byl v mnohém vypovídající. Jeho „privatizace pera“ krásně ilustrovala, jak zde probíhala po převratu privatizace státního majetku: hle pěkná fabrika... do jedné ruky, do druhé ruky... do pravé kapsy, do levé kapsy... abrakadabra... kde nic tu nic, kapsa plná... a místo prázdné krabičky, kterou vrací Klaus na stůl, si představte lidi bez práce a ekonomicky umrtvené regiony.

To, že Klaus krade, tedy pardon - bere si suvenýry, by nebylo nic tak zarážejícího. Vždyť se stal vzorem mnohých členů strany, kterou zakládal. Suvenýrová praxe ohledně veřejných zakázek, metoda z kapsy do kapsy apod., a to vše za přítomného úsměvu, že se nic neděje. A jakoby to nestačilo, ještě ke všemu se tváří Klaus a jemu podobní jako morální autority. Klaus se zastává fašisty Bátory. Rápková, která za ODS vedla chomutovskou radnici a jako suvenýr dostala titul z plzeňské právnické fakulty, moralizuje ohledně „neplatičů“ a nechává jim zabavovat i ty nejnutnější prostředky k životu. Starosta za ODS z Nového Bydžova, který městský majetek šikovně přesouvá z kapsy do kapsy jak jeho vzor chilské pero, ukazuje prstem na Romy, nechává městem pochodovat nacisty a mlátit antifašisty.

Je typické, že když obyčejný člověk ukradne z nouze obyčejnou „propisku“, bude za to stíhán. Zatímco když někdo z politických a ekonomických elit rozkrade veřejný majetek ve velkém, bude to vydáváno za bohubilý projev podnikatelského ducha, korupce za přijímaní suvenýrů... A dotyční privilegovaní zloději a podvodníci ještě budou poučovat ty dole, jak se mají chovat.

Někteří lidé bědují nad tím, jaká je to pro nás ostuda, když se náš nejvyšší představitel nechá natočit, jak krade (nejde totiž tolik o to, že krade, ale že se nechá přistihnout). S tímto my, anarchisté a anarchistky, problém nemáme - náš představitel to totiž není a nikdy nebude. Jen ovce potřebují své vůdce.

A3 - KVĚTEN 2011

DRŽTE HUBU! NEBUDEME!

Po odborářské demonstraci, která prošla 21. května Prahou, na sebe dlouho nedala čekat opovržlivá vyjádření vládních politiků. Nejprvejší se vyjádřil asi pan kníže, když vzkázal pracujícím, kteří se akce účastnili, aby raději drželi hubu. Tu radost mu však neuděláme - mlčet nebudeme!

Skoro 50 tisíc lidí v ulicích Prahy přišlo říci jasné NE! vládním reformám, jejichž cílem je svalit na obvyčejné lidi tíhu dluhů, které tito lidé nezpůsobili. A to vše v době, kdy si můžeme přečíst, jak bohatí bohat-

nou, zatímco chudí ještě více chudnou. Lidé vyjadřují svou nespokojenost a existenční nejistotu, zatímco poslanci debatují o tom, že si svůj měsíční plat upraví na 230 tisíc měsíčně - tedy příjem, který mnohé domácnosti nedosáhnou ani za rok.

Takzvaná politická reprezentace se nachází naprosto mimo realitu životů naprosté většiny obyvatel. Je třeba jasně říci, že nás, anarchisty a anarchistky a mnohé další, rozhodně politici v parlamentu, vládě a na radnicích nereprezentují. Jestli někoho skutečně zastupují, tak ekonomické elity, kterým hrají na ruku. Jsou to právě různé koncerny, pochybní podnikatelé a zaměstnavatelé, jimž politici vřele naslouchají a pomáhají - ať již zkorumpovaným přidělováním veřejných zakázek, daňovými úlevami či oklešťováním práv zaměstnanců.

V lidech narůstá pochopitelná frustrace a oprávněný vztek. Je ale důležité dbát na to, kam bude tato naštvanost zacílena. Tou nejhorší variantou je směřovat vztek směrem dolů, vůči těm, kteří jsou na tom mnohdy ještě hůř. Taková cesta vede jediné k rasismu a fašismu. Šlo by navíc o projev vlastní ubohosti, která je příznačná u lidí, kteří se bojí postavit těm nahoře, a tak si raději beztestně vybijí svůj vztek na těch dole.

Náš vztek musí pocítit právě ti, kteří těží z našich potíží a vydělávají na naší nejistotě; ti, jejichž náboženstvím je zisk bez ohledu na důsledky; ti, kteří se snaží zprivatizovat poslední zbytky veřejného prostoru a našich životů. Náš vztek musí stavět na vzájemné solidaritě a jít proti atomizaci a hodnotám, které reprezentuje kapitalismus - sobectví a bezohlednost.

Velká odborářská demonstrace jednou za čas ale nestačí. Takovým akcím se elity zatím jen vysmívají, nebo nás okřikují jako zlobivé děti a neposlušné poddané, abychnom drželi hubu. Je třeba, aby byl náš odpor permanentní a účinný. A skutečně efektivní bude jediné, když tne do živého; když se dotkne zisků ekonomických elit. Zbraní, která to umožňuje, je například časově neomezená generální stávka.

Nejistá práce, nezaměstnanost, privatizace, zdražování základních životních potřeb, rostoucí represe apod. - to jsou trendy táhnoucí se jako černý mrak celou Evropou. A lidé začínají říkat UŽ DOST! Na politiky řvou: „Lháři! Zloději! Táhněte!“ Je zajímavé sledovat, jak nás média informovala o masových demonstracích v arabském světě a jak nyní cudně mlčí, když se stejně masové projevy odporu objevují v Evropě. Španělská náměstí jsou již druhý týden okupována tisícovkami lidí. Stejně projevy nespokojenosti se objevují v Řecku a dá se předpokládat, že se budou šířit dál.

Přidejme se! Nemlčme! Nenechme se okřikovat!

A3 - ČERVEN 2011

EVROPA NA NOHOU

Když se začátkem roku plnila náměstití v arabských zemích tisícovkami nespokojených, věděli jsme to skrze média okamžitě. Když se tak děje v samotné Evropě, je skoro tiicho po pěšině. Proč nám tedy média nepřináší každodenně záběry z plných náměstí ve Španělsku nebo Řecku a co se v těchto zemích vlastně děje?

Řekněme si hned na začátku, že motore kapitalistického systému, který jsme nuceni trpět, je vidina zisku - ber kde ber. A tahle neustálá hladová a po penězích bažící potvora nemůže přinést lidem a společnosti zrovna nic moc dobrého. Důsledkem její nenasycenosti byla mimo jiné krize započatá v roce 2008. Banky ve své roztažnosti překročily veškeré meze a když jim začalo téct do bot, vlády jednotlivých států do nich bez velkého odmlouvání natily miliardové sumy z veřejných peněz. Spolu s tím řadovým občanům oznámily, že si žili nad poměry a je tedy třeba jim jejich životní standard a sociální jistoty řádně seškrtat.

Není divu, že se to lidem nelíbí. Někde jen naštvané brblají, jinde zase svou nespokojenost dávají veřejně najevo. První vlašťovkou odporu se stal Island, kde bouřlivé demonstrace vyústily v referendum,

v němž občané odhlasovali, že nebudou platit za to, co bankéři prošťrovali. Řekové zase za poslední rok a půl vyhlásili na tucet generálních stávek a někteří z nich se neváhají střetávat v bojích s ochranným režimem - policií. Nelíbí se jim podmínky, které zemi vnucuje Mezinárodní měnový fond. Jeho požadavky v důsledku znamenají totální privatizaci země a zrušení většiny sociálních jistot a navíc půjčky, které Řecku poskytují, nejdou vůbec do reálné ekonomiky, nýbrž opět těm, kteří mají krizi na svědomí.

Nový vítr protestů vane do Evropy od poloviny května ze Španělska. Tam se takzvaní „rozhořčení“, převážně mladí lidé, rozhodli poukázat na zhoršující se sociální situaci a nezaměstnanost (45% mladých nemá práci). Vedle toho také zpochybnili údajnou „demokracii“, která vypadá tak, že se u moci již dlouhá léta střídají dvě zkrumpované politické strany. (Nepřipomíná vám to něco?) Policejní zásah proti demonstrantům nastartoval něco nevidaného, k „rozhořčeným“ se přidaly tisíce lidí, obsadili hlavní náměstí desítek měst, zřídili zde tábory a začali pořádat sněmy na principech konsensu a přímé demokracie.

Každý den se na španělských náměstích scházely desetitisíce lidí. Kapitalistická a státní média to však ignorovala. Důvod je jasný. Zatímco v arabském světě poukazoval tisk na to, že jde o demokratizační proces, nyní by se musel zabývat tím, proč v evropských zemích, které se označují za demokracie, požadují statisíce lidí skutečnou demokracii. Odtud i název hnutí - „Skutečnou demokracii skutečně“, někdy je také označováno jako „Hnutí 15. května“, zkráceně „15M“.

Španělé ve svých protestech nepolevují, na veřejných sněmech se rozhodují, jak postupovat dál, mění taktiky, pomáhají lidem, kterým hrozí vystěhování, ukazují politikům, co si o nich myslí. Tato nová inspirace se přelila do již rozbouřeného Řecka a zdejší protesty nabýly ještě větší masovosti a každodennosti. Poklidně demonstrující Francouze se snaží vyhnat z ulic policie. Hnutí 15M je vyjadřována podpora v Itálii, Portugalsku, Německu, Rakousku, Belgii a v dalších evropských zemích.

Rozhořčení lidé jsou i u nás, svědčí o tom šedesátiprocentní podpora nedávné stávky v dopravě, či květnová padesátitisícová demonstrace odborářů v Praze. Je škoda, že jen malé procento lidí je u nás ochotno razantněji vyjádřit svůj nesouhlas s asociálními reformami současné vlády, s nefunkční „demokracií“ a kapitalistickým systémem, kde má soukromý profit absolutní přednost před lidmi a společností.

Nechme se inspirovat stovkami tisíc Španělů na obsazených náměstích, vraťme demokracii její skutečný význam coby vlády lidu, nikoliv zkorumpovaných politických stran, postavme se systému, který nás zbavuje posledních sociálních jistot, které nám ještě zbyly!

daj reporty z akce na podporu tzv. stromkařů, hrubě vykořisťovaných zahraničních dělníků na zakázkách Lesů ČR, a z protestu proti návštěvě izraelského premiéra B. Netanjahua.

Zdola ve formátu čtyř stran A3 si můžete zdarma stáhnout, vytisknout a šířit za benevolentní cenu. Díky projektu těchto mininovin byla vytvořena síť distributorů, zasahující do odlehklých koutů ČR i na Slovensko. Pokud máte zájem přidat se k této síti, vaši aktivitu velmi uvítáme. O *Zdola* si můžete psát na e-mail csaf@csaf.cz nebo si ho stáhnout na adrese: <http://www.csaf.cz/index.php?zclanok=1146>

PO PŘEČTENÍ ZRECYKLUJTE... č. 1

Informační list *Po přečtení zrecykluje...* vznikl z potřeby olomouckých antiautoritářů vytvořit lokální periodikum, které by informovalo o regionálním dění z anarchistického úhlu pohledu. Redakční kolektiv tvoří členové a členky místní skupiny Československé anarchistické federace a kolektivu Food not Bombs, ale možnost zapojit se jak do psaní a tisku, tak i do distribuce má každý, kdo s podobnými myšlenkami sympatizuje.

Tvůrci listu jsou přesvědčeni, že některé události v jejich regionu stojí za komentář, protože oficiální media je často vykrýslují bez potřebného kontextu nebo je úplně přehlížejí. Dále tento list vznikl proto, aby sjednotil olomouckou antiautoritářskou scénu a lokálními problémy.

První číslo tvoří 4 strany formátu A5 a najdete v něm první část rozhovoru s aktivisty Food not Bombs Olomouc, zamyšlení nad smyslem olomoucké výstavy fotografií z válečné mise v Afghánistánu a vysvětlení, proč je jít k volbám vlastně velmi nezodpovědné.

Redakční kolektiv vyzývá zájemce (především v Olomouci a okolí), aby pomohli s jeho šířením, či se přímo zapojili do jeho tvorby. Stačí se ozvat na e-mail [poprectenizrecyklujte\[a\]gmail.com](mailto:poprectenizrecyklujte[a]gmail.com) či si stáhnou tiskovou podobu čísla a namnožit dle možnosti a chuti.

Ke stažení zde: <http://www.csaf.cz/index.php?clanok=1141>

PO PŘEČTENÍ ZRECYKLUJTE... č. 2

Po více jak měsíci, tedy v průběhu května, vyšlo další číslo olomouckého zpravodaje *Po přečtení zrecyklujte...* Hned v úvodníku je řečeno přání vydávat tento informační list každé dva měsíce.

Na čtyřech stranách A5 se tu můžete dočíst o kampani proti pracovní agentuře OTTO, která má pobočku mimo jiné i v Olomouci. Právě před ní se konala jedna z protestních akcí vzešlá z iniciativy skupiny Priama akcia. V dokončení rozhovoru s olomouckým kolektivem Food not Bombs naleznete odpovědi na otázky ohledně jeho aktivit a na pozadí výročí letecké havárie ve Smolensku si připomenete významnou postavu polské Iniciativy pracujících. Stejně jako v předešlém čísle nechybí veganský recept a pozvánka na chystané akce.

Ke stažení zde: <http://www.csaf.cz/index.php?clanok=1151>

Hlas ulice č. 4

Hlas ulice je zpravodajem asociace Alerta, antiautoritářského uskupení, které působí v oblasti Mostu a Litvínova. Jeho čtvrté číslo bylo vydáno u příležitosti letošního Prvního máje, přesto se nevěnuje (až na článek „Proti reformám a škrtům“) tématu boje na pracovištích, nýbrž snahám navrátit ulice a veřejný prostor lidem. A jak stojí v úvodu, způsobů, kterak navrátit skutečný život do ulic, je opravdu mnoho. Cílem čísla tedy je o některých možnostech informovat a přinášet tak inspiraci druhým.

Velmi zajímavým úvodem do tématu je rozhovor se členem plzeňské umělecké guerilly Usvitu, jenž rozebírá kapitalistické vztahy, které vedou k privatizaci veřejného prostoru, jeho systematickému monitoringu a odcizení lidem. Rozhovor tvoří polovinu celého zpravodaje a je doplněn pozvánkami a informacemi o projektech, které mají nějaký vztah k navrácení veřejného prostoru

RECENZE

ZDOLA č. 4

U příležitosti Prvního máje vyšlo čtvrté číslo zpravodaje ČSAF *Zdola*, které se zabývá celoevropským trendem „úsporných opatření“. Nečasův kabinet přišel s „úspornou“ agendou, jako by se jednalo o něco nového, přitom politice „utahování opasků“ čelí společnost ve více či méně otevřené formě již od dob Klausových hospodářských „experimentů“. Důvod je jednoduchý, politická elita neslouží v zájmu společnosti, ale finančních kapitánů. Aktuální úsporná politika však přece jenom přináší nové poselství. Elity si moc dobře uvědomují, že dravý konkurenční boj a spekulace se vším možným přináší výrazná rizika. Proto jejich urputný tlak směřuje na přesouvání veškerých rizik, spojených s tržní ekonomikou a neprůhlednými mocenskými vztahy, na bedra obyčejných pracujících.

Zadlužování je jedním z hlavních principů kapitalistické ekonomiky. Každý ekonomický subjekt, ať už rodina, nebo stát, musí v zájmu udržení životního standardu či infrastruktury, přistoupit na nějakou formu zadlužení. Přesto vláda neváhala tento princip uchopit a použít ho jako strašáka a bič na třídu neprivilegovaných. To ale není jediný problém, který nás tíží, v takzvané vládě „rozpočtové odpovědnosti“ figurují postavy, které se v minulosti přímo či nepřímo podílely na rozkradení majetku ČR. Od jejího vzniku jí provázají korupční aféry, přičemž se neustále vysmívá nespokojeným pracujícím a studentům. Neexistují žádné objektivní argumenty k tvrzení, že jsou přijímaná opatření nezbytná, existuje pouze chamtivost bohatých a lži politiků. Nepřizpůsobujeme se zásahům do našich životních standardů a svobod. Žádejme odškodnění a sociální spravedlnost!

Vedle postavení se neoliberálnímu útoku nabízí *Zdola* i nástin možného řešení ve formě revoluční asociace, která by fungovala na principech přímé demokracie. Vedle článků k tématu čísla doplňují zpravo-

lidem a bezpečným vztahům: brněnský ProtestFest, mostecký Scream fest, antirasistický fotbalový turnaj, kolektivní cyklovýlet, mobilní kino, dětský den.

Rozsah zpravodaje je 8 stran A4 a je k sehnání zdarma nebo za solidární příspěvek na e-mailu alerta@safe-mail.net nebo ke stažení zde: <http://alerta.cz/?p=512>

HLAS ULICE Č. 5

Další *Hlas ulice* vyšel u příležitosti Dětského dne, který Alerta pořádala 4. června v Mostě. Úvodní článek se věnuje energetickému gigantu ČEZ, který si na jednu stranu buduje dobrý obraz přispíváním na budování dětských hřišť, zatímco na stranu druhou jako jeden z významných producentů CO₂ přispívá ke globálnímu změně klimatu, což má za následek nezáviděníhodné vyhlídky dětí, například v takové Mikronésii.

Na dalších stránkách jsou představeny kampaně za snížení produkce odpadu, za trvale udržitelnou energetiku a proti výstavbě spalovny odpadu v Komořanech. Nechybí pozvánky na chystané akce.

4 str. A4, zdarma nebo za solidární příspěvek 5 Kč, jinak ke stažení zde: <http://alerta.cz/?p=1363>

AKCE Č. 14

May Day festival se stal po roce opět příležitostí k vydání *Akce*, časopisu Antifašistické akce, který s různě dlouhými odmlkami vychází už nějaký ten pátek. Na několika místech je však poznat, že byl šit horkou jehlou, aby mohl být ještě za tepla dovezen na festival, kde na něj čekalo mnoho nedočkavých čtenářů, kteří si navíc spolu s ním mohli pořídit při příležitosti vydané DVD, na němž se reprezentanti hardcoreové scény vyjadřují k náckům, kteří se snaží dostat do této subkultury, která je přeci jen o něčem více než pouze o hudbě.

Ale zpět k *Akci*. I přes ty občasné drobné nedostatky jde o časák, který má po obsahové stránce co nabídnout a se zájmem ho přečtete dřív, než se nadějete. Hlavním tématem nejsou tentokrát poměrně marginální neonacisti, ale něco mnohem nebezpečnějšího - „Arogance moci“. Dostáváme se do fašizujícího se světa totální kontroly, do panoptikonu, z něhož není úniku, kde je vidět každý náš pohyb, až my sami začínáme kontrolovat své jednání. Kamerové systémy, sledování komunikace... to jsou projevy postupující totální kontroly systému nad člověkem. Jak se alespoň částečně bránit a chránit si své soukromí, nabízí manuál „Zabezpečení počítače v praxi“ v závěru čísla.

Článek „Trojitá krize“ se zabývá současnou realitou Velké Británie a tím, jak tamní levice a pravice reagují na ekonomickou krizi ve vztahu k etnicitě. K popsáním faktům pak hledá paralely v České republice.

Dalšími texty s tématy, které přesahují standardní antifašistickou agendu, je přehled aktivistických projektů, které by se v celku daly označit jako „Hnutí za klimatickou spravedlnost“, nebo zajímavá anketa v rámci českého antiautoritářského hnutí ohledně přístupu k volbám.

Z čistě antifašistického ranku si můžete přečíst osobní zpověď „Proč jsem antifašistou“; seznámit se s Iniciativou Ne rasismu!; v rozhovoru s německou antifašistkou zjistit, jak je na tom tamní hnutí; přesvědčit, že na stadionech mohou „řádit“ i protirasističtí fandové; a dozvědět se něco o dalších plánech členů ruské kapely What We Feel.

Velmi zajímavým čtením je sledování progresivních trendů neonacistického hnutí, které přicházejí zejména z Itálie od původně římského projektu Casa Pound. A jelikož „Antifa znamená reagovat“, nechybí ani zamyšlení nad pronikáním novot mezi české nácky a nad způsoby, jak k nim přistupovat.

48 str. A4, 35 Kč, k sehnání na e-mailu časopis.akce@antifa.cz

TŘÍDNÍ KNIHA Č. 4

V dubnu vyšel další tematický zpravodaj skupiny Kolektivně proti kapitálu - *Třídní kniha*. Ten vždy rozebírá nějaké konkrétní téma, tentokrát se zaměřil na akci českých lékařů „Děkujeme, odcházíme“.

„Když se zbavíme iluze, že si můžeme prosadit zájmy symbolickými protesty, a soustředíme se na to, co bude šéfy nejvíc bolet (ochromení pracovního procesu), můžeme je přitlačit do kouta. Tak zní nejdůležitější poselství lékařské mobilizace „Děkujeme, odcházíme“. Doktorům se svého (státního) zaměstnavatele zastrašit podařilo. Přesto

jejich protestu došel dech. Tak moc ignorovali ostatní pracující, až přišli o jejich podporu. Kompromis s vládou přijímali pod tlakem.“

Třídní kniha rozebírá přednosti (lékaři věděli, v čem je jejich síla; mobilizace překročila odborové struktury; nenechali se zlomit a nebáli se konflikt eskalovat) a slabá místa (stavovský étos, absence zapojení zdravotních sester; omezená sebeorganizace...) lékařské mobilizace a přináší také její stručnou chronologii.

6 str. A4, k sehnání na e-mailu kpk@protikapitalu.org

DĚLNICKÁ AUTONOMIE ÚTOČÍ V ČINĚ

Francouzská skupina Movement Communiste společně se svými českými kolegy ze skupiny Kolektivně proti kapitálu vydali letos v březnu ve formě brožury analýzu stávkové vlny, která se přelila továrnami na industriálním pobřeží Číny v polovině roku 2010.

Práce přehledným způsobem přibližuje chronologii stávkové vlny a analyzuje situaci čínských dělníků v posledních letech, zvláště pak se zabývá vnitrozemskou pracovní migrací a vysvětluje rozdíl mezi první a druhou generací migrantských dělníků. Stávková vlna z roku 2010 je zasazena do kontextu třídních bojů v Číně v předělových desetiletích. Brožura popisuje jednotlivé charakteristicky stávek, jejich požadavky, vedení a úskalí.

Tato brožura je bezesporu velmi vhodným úvodem do problematiky třídních bojů v Číně, poznání procesů na čínském trhu práce a podmínek v továrnách průmyslových oblastí na východě země.

58 str. A5, k sehnání na e-mailu kpk@protikapitalu.org

ROZPRAVA O DOBROVOLNÉM OTROCTVÍ

„Odhodte se přestat sloužit, a rázem budete svobodní. Nechci po vás, abyste na tyraň zaútočili a pokusili se jej svrhnout. Jednoduše jej přestaňte podírat a uvidíte, že se nakonec zhroutí a roztrhne jako ohromný kolos, pod nímž byl zničen stržen podstavec.“

Nedávno vyšla zajímavá úvaha, kterou její autor, Étienne de La Boétie, nazval *Rozpravou o dobrovolném otroctví*. Samotná rozprava nemá mnoho stránek, k jejímu přečtení jsem se však dostal až teď, takže o ní své milé anarchisty a anarchistky informuji s mírným zpožděním.

Čím je tedy tato rozprava, napsaná v polovině 16. století, tak zajímavá? Jak napovídá její název, ptá se La Boétie, co přiměje člověka k tomu, že slouží svému pánu, a to často dobrovolně a s velkým nasazením. „Lidé se zotročují sami, sami si podřezávají hrdla, a když si mají vybrat, zda chtějí být svobodnými bytostmi nebo otroky, sami zahazují svobodu a dobrovolně si nasazují jho. Sami přitakávají svému neštěstí, anebo mu spíše vycházejí vstříc.“ Jak je možné, že nezatouží po svobodě, že poddaný „slouží tak dobře a ochotně, že by člověk při pohledu na něj usuzoval nikoli na to, že ztratil svou svobodu, nýbrž že si vydobyl své otroctví“? Přitom poradit si s tyranem - La Boétieho spis je zaměřen právě na „tyraň“ - by nemělo být tak těžké, protože „není třeba mu nic brát, stačí mu nic nedávat“. „Pokud jim (tyranům)... člověk nic neposkytne a odepře jim veškerou poslušnost, netřeba žádných ran, žádného boje a tyranů zůstanou zcela nazi a poraženi, stanou se ničím...“ Tohle ale lidé neučiní... Proč? Podle La Boétieho má tato skutečnost několik příčin. Lidé si jednak na otročský život zvykli - zrodili se do něho a jsou k němu vychováni. Dále jim tyrané často dokáží poskytnout to, co jim dává na tento stav zapomenout - zábavu. A nakonec dochází k řetězení moci, kdy je na jednoho pána vázáno deset „půlpánů“, na každého z nich sto servilních sluhů a tak to jde dál a dál, takže hodně lidí má pod sebou někoho, kdo jim musí otročit, díky čemuž se jim jejich vlastní stav už nezdá být tak zoufalý a žalostný.

La Boétie píše, že to, co nás nutí k otročení, je takovou nectností, že si ani nezaslouží být zvána zbabělostí. Já bych tuhle „nectnost“ klidně nazval obavou. Sám La Boétie tuto skutečnost vystihuje větou, že lidé raději „dávají přednost pochybné jistotě života v otroctví před nejistým příslibem života ve svobodě“. Každý z nás má totiž co ztratit (zatím nejen „své okovy“), protože je s tímto systémem provázán. Člověk studuje, pracuje, zakládá rodinu a chce věřit, že bude lépe. Nechce riskovat. Uvidíme, zda se nám podaří tuto obavu jednou překonat a změnit to, co říká římský historik Sallustius: „Jen málokterý chce svobodu, většina chce spravedlivé pány“.

Ještě je zapotřebí zmínit, že součástí vydání je rozbor R. Baroše, ve kterém je *Rozprava* rozebrána z pohledu psychoanalýzy, dále esej *O přátelství: La Boétie*, kterou napsal jeho přítel Michel de Montaigne, a nakonec také stručné pojednání o La Boétieho životě a okolnostech vzniku *Rozpravy*.

Rybka Publishers, Praha 2011, 104 stran, cena 188 Kč.

internetová distribuce

- široký výběr nášivek a placek s punk, hardcore, crust, ska, metal, emo, skate, vegan, reggae, hip hop a další tematikou
- publikace se subkulturním, sportovním, ekologickým a anarchistickým zaměřením
- levná výroba placek pro kapely, organizace, kolektivy či jednotlivce

VIRUS.N.CZ

SQUAT.NET/PRAHA

AFA

antifa.cz

WWW.CSAF.CZ

